

Leidraad met betrekking tot het opstellen van de rapportage van de Actuariële Functie (Leidraad AFR)

Auteurs: drs. Isolde Springveld AAG, Joke Verbaan AAG CERA,
drs. Bart Janse AAG, drs. Peter Ligthart AAG,
drs. Ronald Kamps AAG, drs. Jules Krijgsman van Spangenberg AAG

Hoofdindeling:	Beroepsreglementering
Categorie:	Leidraden
Opgesteld door:	AG-werkgroep Actuariële Functie Rapport
Datum:	6 november 2017

Inhoud

0.	Inleiding.....	3
0.1	Doel en scope van de leidraad.....	3
0.2	Doelgroep	3
0.3	Kwalificatie "leidraad"	3
0.4	Conclusies, adviezen en standpunten van de Actuariële Functie.....	4
0.5	Indeling van de leidraad.....	5
1.	Algemeen.....	6
1.1	Doel	6
1.2	Reikwijdte	7
1.3	Onderliggende Principes.....	7
1.4	Materialiteit	8
1.5	Woordgebruik	8
1.6	Kruisverwijzingen	9
1.7	Ingangsdatum	9
2.	Definities.....	9
3.	Toepasselijke praktijk	12
3.1	Algemene principes	12
	<i>Het Actuariële Functie Rapport en zijn belangrijkste onderdelen</i>	<i>12</i>
	<i>De Actuariële Functie</i>	<i>14</i>
	<i>Inhoud van het Actuariële Functie Rapport</i>	<i>18</i>
	<i>Feedback op het Actuariële Functie Rapport</i>	<i>20</i>
3.2	Technische Voorzieningen.....	21
3.2.1	Conclusies over toereikendheid en betrouwbaarheid van de Technische Voorzieningen	21
3.2.2	Belangrijke informatie over de Technische Voorzieningen	24
3.2.3	Presenteren van beginstand en eindstand van de Technische Voorzieningen	25
3.2.4	Coördinatie van het proces	28
3.2.5	Toereikendheid en kwaliteit van data	29
3.2.6	Methoden en modellen	36
3.2.7	Aannames	40
3.2.8	Vergelijking beste schattingen met ervaring	42
3.2.9	Gevoeligheidsanalyse.....	45

3.3	Advies over het acceptatiebeleid	46
3.3.1	Advies over het algehele acceptatiebeleid van de onderneming	46
3.3.2	Aandachtsgebieden	49
3.3.3	Toereikendheid van premies	50
3.3.4	Veranderingen in omgevingsfactoren	52
3.3.5	Aanpassingen van de premies.....	53
3.3.6	Antiselectie.....	54
3.3.7	Onderlinge relaties	55
3.4	Herverzekeringsovereenkomsten	56
3.4.1	Advies over de toepasselijkheid van herverzekeringsovereenkomsten	56
3.4.2	Onderlinge verbanden.....	58
3.4.3	Effectiviteit van herverzekeringsovereenkomsten	58
3.5	Bijdrage aan risicomanagement	61
	Bijlage A – Relevante regelgeving.....	67
	Bijlage B – Actuariële Functie in de Solvency II-regelgeving.....	69
	Bijlage C – Vertalingen van Solvency II-bepalingen ten aanzien van de Actuariële Functie	71
	Bijlage D – Solvency II balansposten in het domein van de Actuariële Functie.....	77

0. Inleiding

0.1 Doel en scope van de leidraad

Dit document geeft een leidraad bij het opstellen van het verslag van de Actuariële Functie zoals bedoeld in Artikel 272, lid 8 van de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Commissie die nadere invulling geeft aan de Solvency II Richtlijn (Richtlijn 2009/138/EG). Hiermee wil het Koninklijk Actuarieel Genootschap (hierna: AG) een bijdrage leveren aan de kwaliteit en consistentie van het verslag van de Actuariële Functie, hierna "Actuariële Functie Rapport" of "AFR". Deze leidraad is een nadere toelichting op de European Standard of Actuarial Practice 2 ("ESAP 2") van de Actuarial Association of Europe ("AAE"), uitgebracht op 4 februari 2016 en door het AG aanvaard op 29 november 2016 met kwalificatie "Aanwijzing". De leidraad is geen template voor de vorm van het AFR of de volgorde waarin de onderwerpen opgenomen kunnen worden.

In deze leidraad wordt van elke paragraaf uit ESAP 2 zowel de originele tekst in het Engels gegeven als de Nederlandse vertaling. De tekst wordt per artikel toegelicht (voor zover nodig) met verdiepingen of voorbeelden van het in de ESAP 2-paragraaf behandelde onderwerp. De Nederlandse vertaling is alleen als ondersteuning opgenomen; de Engelse tekst van ESAP 2 is leidend.

0.2 Doelgroep

De leidraad is bedoeld voor leden van het AG die werkzaam zijn binnen de Actuariële Functie en daarbij de eindverantwoordelijkheid dragen voor het uitbrengen van een AFR. De leidraad is tevens bedoeld voor actuarissen AG en actuarieel analisten AG die een bijdrage leveren aan het AFR zonder de eindverantwoordelijkheid te dragen voor het AFR.

In dit document wordt met "actuaris" zowel de actuaris AG als de actuarieel analist AG bedoeld.

0.3 Kwalificatie "leidraad"

Zoals in paragraaf 0.1 aangegeven kent dit document twee componenten, namelijk:

1. de tekst van ESAP 2 en de vertaling hiervan naar het Nederlands;
2. nadere toelichting op ESAP 2.

De eerste component, ESAP 2, is ten behoeve van de leesbaarheid in dit document opgenomen omdat de nadere toelichting gelezen dient te worden in relatie tot de bepalingen in ESAP 2. De kwalificatie van ESAP 2 is "Aanwijzing". De gebruiker van dit document wordt erop gewezen dat de kwalificatie "Leidraad" voor de in dit document opgenomen nadere toelichting op ESAP 2 geen enkele afbreuk doet aan de kwalificatie "Aanwijzing" van ESAP 2.

De nadere toelichting op ESAP 2 heeft de kwalificatie van "Leidraad". Een leidraad, die tot stand is gekomen onder de verantwoordelijkheid van het AG, beoogt actuarissen ondersteuning te bieden ter zake van een specifiek onderdeel van de uitoefening van het beroep van actuaris. Hoewel aan de totstandkoming van deze publicatie een zorgvuldig proces van overleg en overweging is voorafgegaan, zijn beroepsbeoefenaren niet verplicht de in deze publicatie opgenomen standpunten te volgen.

0.4 Conclusies, adviezen en standpunten van de Actuariële Functie

De Solvency II Richtlijn en Gedelegeerde Verordening gebruiken ten aanzien van de eindproducten van de Actuariële Functie "ensure" en "express an opinion" als belangrijkste terminologie.

In ESAP 2 wordt ten aanzien van de eindproducten van de Actuariële Functie "conclusion" en "opinion" als belangrijkste terminologie gebruikt.

De betekenis van bovenstaande terminologie is niet strak omljnd; er is dus enige ruimte voor interpretatie. Met name ten aanzien van "opinion" kan ook verwarring ontstaan omdat de voor de hand liggende vertaling "opinie" voor velen een betekenis heeft die (nagenoeg) gelijk is aan die van "oordeel" en "conclusie".

In deze leidraad worden vertalingen gehanteerd waarbij "ensure" (Solvency II-term) en "conclusion" (ESAP 2-term) een duidelijk zwaardere betekenis hebben dan "opinion" (Solvency II-term én ESAP 2-term):

- In de gevallen waarin de ESAP 2-artikelen verwijzen naar of voortbouwen op "ensure" of "conclusion", wordt de terminologie "oordeel" of "conclusie" gehanteerd.
- Voor de term "**opinion**" worden twee vertalingen gehanteerd, namelijk "**advies**" en "**standpunt**".
 - Hierbij wordt "**advies**" alleen gehanteerd als er een directe koppeling is met Artikel 48 lid 1 onder (g) of (h) van de Solvency II Richtlijn. In deze artikel-onderdelen wordt bepaald dat de Actuariële Functie "express an opinion" over de gedragslijn voor het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen en over de adequaatheid van herverzekeringsregelingen; in de Nederlandse tekst van de Solvency II Richtlijn is "express an opinion" vertaald als "brengt advies uit"; vanwege de aansluiting met de Nederlandse Solvency II-tekst wordt in de Leidraad AFR daarom ook "advies" als terminologie gebruikt.
 - In de andere gevallen wordt "opinion" vertaald als "**standpunt**".

Voor de duidelijkheid wordt vermeld dat de in de Leidraad AFR gehanteerde termen "oordeel", "conclusie", "advies" en "standpunt" dienen voor consistente bewoording binnen de Leidraad AFR. Het staat de AF vrij om in het door haar op te stellen AFR andere terminologie te hanteren, zoals "opinie" en "mening".

In bijlage C "Vertalingen van Solvency II-bepalingen ten aanzien van de Actuariële Functie" zijn ook bepalingen over de Actuariële Functie zoals die in het Nederlands en in het Engels luiden naast elkaar opgenomen ter verduidelijking hoe Engelse terminologie is omgezet naar Nederlandse terminologie.

In deze leidraad is "Solvency II" niet vertaald als "Solvabiliteit II" maar onvertaald gebleven. Alleen bij Nederlandstalige letterlijke citaten uit de Solvency II-regelgeving is wel "Solvabiliteit II" als vertaling gehanteerd. Tevens wordt voor de term "solvabiliteitskapitaalvereiste" (SKV) de Engelse afkorting "SCR" (Solvency Capital Requirement) gebruikt.

0.5 Indeling van de leidraad

Deze leidraad is zodanig ingedeeld dat de hoofdstukken 1, 2 en 3 aansluiten bij de verwachte hoofdstukken in een AFR. Voorafgaand aan deze hoofdstukken kan de AF in haar AFR een inleidend hoofdstuk opnemen met onder andere een verwijzing naar deze leidraad.

De hoofdstuknummering in deze leidraad volgt de nummering van de paragrafen zoals die in ESAP 2 is gehanteerd. Hoofdstukken 1 en 2 bevatten de algemene onderdelen respectievelijk de definities. Paragraaf 3.1 bevat de algemene principes uit ESAP 2. Paragraaf 3.2 betreft de conclusies van de AF met betrekking tot de technische voorzieningen. In paragrafen 3.3, 3.4 en 3.5 wordt vervolgens ingegaan op de adviezen en standpunten van de AF over achtereenvolgens het acceptatiebeleid, de herverzekeringsovereenkomsten en de bijdrage van de AF aan risicomanagement. In de vier bijlagen is de relevante regelgeving opgenomen: bijlage A bevat de opsomming van de relevante documenten met regelgeving; bijlage B geeft voor deze documenten de specifieke artikelnummers ten aanzien van de AF; bijlage C geeft van de Solvency II-kernbepalingen ten aanzien van de AF naast elkaar de officiële Nederlandse en Engelse tekst; bijlage D geeft aan welke Solvency II balansposten tot het domein van de AF behoren.

1. Algemeen

1.1 Doel

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	Modelstandaard voor actuariële beroepsuitoefening van de Actuarial Association of Europe	Model standard of actuarial practice of the Actuarial Association of Europe
1	Hoofdstuk 1. Algemeen	Section 1. General
1.1	Doel	Purpose
Leidraad	Voor de ESAP 2-artikelen in paragraaf 1.1 is geen leidraad nodig.	
1.1.1	Deze EUROPESE STANDAARD VOOR ACTUARIËLE BEROEPSUITOEFENING (ESAP 2) geeft aan actuaries een leidraad voor het opstellen van een Actuariële Functie Rapport (AFR) gerelateerd aan het door een onderneming naleven van de rapportageverplichtingen vermeld in Artikel 48, lid 1 van de Solvency II Richtlijn en in Artikel 272, lid 8 van de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Commissie.	This EUROPEAN STANDARD OF ACTUARIAL PRACTICE 2 (ESAP 2) provides guidance to actuaries when issuing an Actuarial Function Report (AFR) in connection with an undertaking's compliance with the reporting requirements in Article 48 (1) of the Solvency II Directive and in paragraph 8 of Article 272 of the Commission delegated regulation (EU) 2015/35.
1.1.2	Het doel van de ESAP 2 is dat de beoogde gebruikers van het AFR in de positie dienen te zijn om een hoge mate van vertrouwen te schenken in het rapport en zijn relevantie, transparantie van aannames, volledigheid en begrijpelijkheid, inclusief de communicatie over eventuele onzekerheden die inherent zijn aan de resultaten die in het rapport zijn opgenomen. Met name gebeurt dit door ervoor te zorgen dat het AFR <ul style="list-style-type: none"> • voldoende informatie bevat zodat beoogde gebruikers de relevantie van de inhoud van het AFR kunnen beoordelen; • voldoende informatie bevat zodat beoogde gebruikers de implicaties van de inhoud van het AFR kunnen begrijpen; en • dergelijke informatie aanbiedt op een duidelijke en begrijpelijke wijze. 	The purpose of ESAP 2 is that the intended users of the AFR should be able to place a high degree of reliance on the report, its relevance, transparency of assumptions, completeness and comprehensibility, including the communication of any uncertainty inherent in the results stated in the report. In particular it does this by ensuring that the AFR <ul style="list-style-type: none"> • includes sufficient information to enable intended users to judge the relevance of the contents of the AFR; • includes sufficient information to enable intended users to understand the implications of the contents of the AFR; and • such information is presented in a clear and comprehensible manner.
1.1.3	Deze standaard draagt bij aan de borging van consistente, efficiënte en effectieve handelswijzen binnen de Actuariële Functie (AF) van ondernemingen in de Europese Unie met betrekking tot het opstellen van het AFR . Dit zal leiden tot een versteviging van en een positieve bijdrage aan geharmoniseerde en consistente toepassing van EU-wetgeving.	This standard will contribute to ensuring consistent, efficient and effective practices within the Actuarial Function (AF) across undertakings in the European Union concerning the preparation of the AFR . This will strengthen and contribute towards harmonised and consistent application of EU legislation.

1.2 Reikwijdte

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
1.2	Reikwijdte	Scope
Leidraad	Voor de ESAP 2-artikelen in paragraaf 1.2 is geen leidraad nodig.	
1.2.1	Deze ESAP is van toepassing op actuarissen die actuariële diensten verrichten wanneer zij een AFR opstellen gerelateerd aan het door een onderneming naleven van de rapportageverplichtingen vermeld in Artikel 48, lid 1 van de Solvency II Richtlijn en in Artikel 272, lid 8 van de Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Commissie.	This ESAP applies to actuaries performing actuarial services when issuing an AFR in connection with an undertaking's compliance with Article 48 (1) of the Solvency II Directive and paragraph 8 of Article 272 of the Commission delegated regulation (EU) 2015/35.
1.2.2	ESAP 2 gaat ervan uit dat actuarissen ook voldoen aan ESAP 1, welke door de AAE op 3 oktober 2014 is goedgekeurd als een modelstandaard.	ESAP 2 assumes that actuaries will also comply with ESAP 1, approved as a model standard by the AAE on 3 October 2014.

1.3 Onderliggende Principes

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
1.3	Onderliggende Principes	Underlying Principles
Leidraad	Voor de ESAP 2-artikelen in paragraaf 1.3 is geen leidraad nodig.	
1.3.1	Deze ESAP is gebaseerd op vier principes die in gedachten dienen te worden gehouden bij een beoordeling van naleving van deze ESAP.	This ESAP is based on four principles, which should be borne in mind in any assessment of compliance with this ESAP.
1.3.2	Principe 1: Actuariële diensten gerelateerd aan het AFR moeten consistent met de Solvency II regelgeving en richtsnoeren worden uitgevoerd.	Principle 1: Actuarial services related to the AFR must be carried out consistently with Solvency II regulations and guidelines.
1.3.3	Principe 2: Actuariële diensten gerelateerd aan het AFR dienen te worden uitgevoerd op een manier die in verhouding staat tot de aard, omvang en complexiteit van de onderliggende risico's van de onderneming . (Proportionaliteitsbeginsel)	Principle 2: Actuarial services related to the AFR should be carried out in a way which is proportional to the nature, scale and complexity of the underlying risks of the undertaking . (Principle of Proportionality)
1.3.4	Principe 3: Actuariële diensten gerelateerd aan het AFR dienen consistent te zijn met het reglement ten aanzien van professioneel gedrag van de actuariële beroepsgroep en met de van toepassing zijnde algemene actuariële standaarden.	Principle 3: Actuarial services related to the AFR should be consistent with the code of professional conduct of the actuarial profession and with any applicable general actuarial standards.
1.3.5	Principe 4: Het AFR dient gestructureerd te worden op een manier die tegemoet komt aan de behoeften van de beoogde gebruikers , met name het Bestuurlijk, Beleidsbepalend of Toezichhoudend Orgaan (BBTO).	Principle 4: The AFR should be structured according to the needs of the intended users , in particular the Administrative, Management or Supervisory Body (AMSB).

1.4 Materialiteit

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
1.4	Materialiteit	Materiality
Leidraad	Voor het ESAP 2-artikel in paragraaf 1.4 is geen leidraad nodig.	
1.4.1	Het niet naleven van de principes in deze standaard hoeft niet beschouwd te worden als een afwijking indien dit geen materieel effect heeft. De inhoud van deze standaard dient op die manier gelezen te worden, zelfs indien het woord " materieel " niet expliciet wordt gebruikt of als het woord "moet" is gebruikt.	A failure to follow the principles in this standard need not be considered a departure if it does not have a material effect. The contents of this standard should be read in that context, even where the term material is not explicitly used or where the word "must" is used.

1.5 Woordgebruik

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
1.5	Woordgebruik	Language
Leidraad	Voor de ESAP 2-artikelen in paragraaf 1.5 is geen leidraad nodig.	
1.5.1	Bepaald woordgebruik in alle ESAPs is bedoeld om te worden uitgelegd in een zeer specifieke manier in het kader van een beslissing van de actuaris . In het bijzonder worden de volgende woorden geacht de volgende acties of reacties uit te drukken: <ul style="list-style-type: none"> "moeten" betekent dat de aangegeven actie verplicht is en het niet opvolgen van de aangegeven actie betekent dat wordt afgeweken van deze ESAP. "dienen" betekent dat, onder normale omstandigheden, van de actuaris wordt verwacht dat die de aangegeven actie uitvoert, tenzij uitvoering leidt tot een resultaat dat ongepast zou zijn of bij de beoogde gebruikers van de actuariële diensten zou kunnen leiden tot misleiding. Indien de aangegeven actie niet wordt uitgevoerd, dient de actuaris dit feit te vermelden en aan te geven wat de reden is voor niet uitvoeren van de aangegeven actie. "kunnen" betekent dat de aangegeven actie niet vereist is, noch zelfs noodzakelijkerwijs verwacht wordt, maar in bepaalde omstandigheden een geschikte activiteit is, mogelijk naast andere alternatieven. Merk op dat "zou kunnen" niet wordt gebruikt als synoniem van "kunnen", maar meer in z'n normale betekenis wordt gebruikt. 	Some of the language used in all ESAPs is intended to be interpreted in a very specific way in the context of a decision of the actuary . In particular, the following verbs are to be understood to convey the actions or reactions indicated: <ul style="list-style-type: none"> "must" means that the indicated action is mandatory and failure to follow the indicated action will constitute a departure from this ESAP. "should" (or "shall") means that, under normal circumstances, the actuary is expected to follow the indicated action, unless to do so would produce a result that would be inappropriate or would potentially mislead the intended users of the actuarial services. If the indicated action is not followed, the actuary should disclose that fact and provide the reason for not following the indicated action. "may" means that the indicated action is not required, nor even necessarily expected, but in certain circumstances is an appropriate activity, possibly among other alternatives. Note that "might" is not used as a synonym for "may", but rather with its normal meaning.
1.5.2	Dit document gebruikt verschillende uitdrukkingen waarvan de precieze betekenis in hoofdstuk 2 is gedefinieerd. Woorden en uitdrukkingen die in hoofdstuk 2 staan, worden vetgedrukt opgenomen in het gehele document. Kopteksten staan vetgedrukt, ongeacht of zij gedefinieerde termen bevatten.	This document uses various expressions whose precise meaning is defined in section 2. Words and expressions which are included in section 2 are shown in bold elsewhere in the document. Headings are shown in bold whether or not they contain defined terms.

1.6 Kruisverwijzingen

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
1.6	Kruisverwijzingen	Cross references
Leidraad	Voor het ESAP 2-artikel in paragraaf 1.6 is geen leidraad nodig.	
1.6.1	Wanneer deze standaard verwijst naar de inhoud van een ander document, dan is de verwijzing naar het gerefereerde document zoals deze geldt op de datum van invoering zoals vermeld op de voorpagina van deze ESAP. Het document waaraan gerefereerd is, kan zijn aangepast, geherformuleerd, herroepen of vervangen na de datum van invoering. In dat geval dient de actuaris te overwegen in welke mate de wijziging van toepassing en passend is voor de leidraad in deze ESAP.	When this standard refers to the content of another document, the reference relates to the referenced document as it is effective on the adoption date as shown on the cover page of this ESAP. The referenced document may be amended, restated, revoked or replaced after the adoption date. In such case, the actuary should consider the extent the modification is applicable and appropriate to the guidance in this ESAP.

1.7 Ingangsdatum

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
1.7	Ingangsdatum	Effective Date
1.7.1	Deze standaard is van toepassing op actuariële diensten met betrekking tot een Actuariële Functie Rapport voltooid na <datum>.	This standard applies to actuarial services relating to an Actuarial Function Report completed after [Date].
Leidraad	<p>ESAP 2 is door de Algemene Leden Vergadering (ALV) van het AG op 29 november 2016 geaccepteerd met als classificatie "Aanwijzing". De "<datum>" zoals in artikel 1.7.1 is opgenomen is vastgesteld op 29 november 2016.</p> <p>De concept "Leidraad met betrekking tot het opstellen van de rapportage van de Actuariële Functie (Leidraad AFR)" is op 14 februari 2017 door het AG gepubliceerd. Aan leden van het AG en andere belanghebbenden is gevraagd om hun praktijkervaringen met ESAP 2 en met de concept Leidraad AFR te delen met het AG. De ontvangen reacties zijn verwerkt. Het aangepaste voorstel voor de Leidraad AFR is aan het bestuur van het AG opgeleverd. Het bestuur van het AG heeft de Leidraad AFR in de bestuursvergadering van 6 november 2017 vastgesteld.</p>	

2. Definities

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
2	Hoofdstuk 2. Definities	Section 2. Definitions
Leidraad	Voor de ESAP 2-artikelen in hoofdstuk 2 is geen leidraad nodig. Wel is bij 2.18 een toelichting op de vertaling van "underwriting" opgenomen.	
	Onderstaande termen zijn gedefinieerd voor gebruik in deze ESAP.	The terms below are defined for use in this ESAP.
2.1	Actuariële Functie (AF) – Een administratieve capaciteit om met name de governance taken zoals beschreven in Artikel 48 van de Solvency II Richtlijn uit te voeren.	Actuarial Function (AF) – An administrative capacity to undertake the particular governance tasks described in Article 48 of the Solvency II Directive .

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
2.2	Actuariële Functie Rapport (AFR) – Het rapport van de Actuariële Functie aan het BBTO in overeenstemming met Artikel 48 van de Solvency II Richtlijn en bijbehorende verordeningen, standaarden en richtsnoeren. Het AFR kan bestaan uit verschillende onderdelen, en deze onderdelen kunnen op verschillende datums worden opgeleverd.	Actuarial Function Report (AFR) – The report from the Actuarial Function to the AMSB in accordance with Article 48 of the Solvency II Directive and associated regulations, standards and guidelines. The AFR may consist of multiple components, and these components may be issued at different dates.
2.3	Actuaris – Een individueel lid van een van de beroepsverenigingen die aangesloten zijn bij de Actuarial Association of Europe.	Actuary – An individual member of one of the member associations of the Actuarial Association of Europe
2.4	Actuariële diensten – Diensten, gebaseerd op actuariële overwegingen, geleverd aan beoogde gebruikers , die in de vorm kunnen zijn van verstrekking van advies, aanbevelingen, bevindingen of standpunten.	Actuarial services – Services, based upon actuarial considerations, provided to intended users that may include the rendering of advice, recommendations, findings or opinions.
2.5	AF – Actuariële Functie	AF – Actuarial Function
2.6	AFR – Actuariële Functie Rapport	AFR – Actuarial Function Report
2.7	BBTO – Bestuurlijk, beleidsbepalend of toezichhoudend orgaan	AMSB – Administrative, management or supervisory body
2.8	Belangenverstrengeling – Treedt op wanneer een individu of een organisatie betrokken is bij diverse belangen, waarvan het ene mogelijk negatieve gevolgen heeft om te handelen ten behoeve van het andere, of kan leiden tot werk dat niet objectief en onpartijdig is of niet als zodanig gezien wordt.	Conflict of Interest – Occurs when an individual or organisation is involved in multiple interests, one of which could possibly corrupt the motivation for an act in the other or result in work which is not, or is not perceived to be, objective and impartial.
2.9	Data – Data betekent alle vormen van kwantitatieve en kwalitatieve informatie.	Data - Data means all types of quantitative and qualitative information.
2.10	Beoogd gebruiker – Elke rechtspersoon of natuurlijk persoon (meestal inclusief de eindverantwoordelijke persoon) van wie de actuaris beoogt, op het moment dat de actuaris de actuariële diensten verricht, dat deze gebruik maakt van het rapport.	Intended user – Any legal or natural person (usually including the principal) whom the actuary intends, at the time the actuary performs the actuarial services , to use the report.
2.11	Materieel – Zaken zijn materieel als zij, afzonderlijk of gemeenschappelijk, invloed hebben op de door beoogde gebruikers te nemen beslissingen op basis van de relevante verstrekte informatie. De beoordeling of iets materieel is, is een kwestie van aanvaardbare oordeelsvorming, waarbij het aanbevolen is om rekening te houden met de beoogde gebruikers en de context waarin de werkzaamheden worden verricht en gerapporteerd (analoog "materialiteit").	Material – Matters are material if they could, individually or collectively, influence the decisions to be taken by intended users on the basis of the relevant information given. Assessing whether something is material is a matter of reasonable judgement which recommends consideration of the intended users and the context in which the work is performed and reported (similarly materiality).
2.12	Model – Een vereenvoudigde weergave van een bepaald aspect van de wereld. Een model wordt gedefinieerd door een specificatie waarin zaken worden beschreven die weergegeven dienen te worden en de inputs en verbanden ertussen, vertaald in een set van wiskundige formules en algoritmen, en gerealiseerd via een implementatie om een set van output te genereren uit input in de vorm van data en aannames, doorgaans mede gebaseerd op het oordeel van de actuaris .	Model – A simplified representation of some aspect of the world. A model is defined by a specification which describes the matters that should be represented and the inputs and the relationships between them, implemented through a set of mathematical formulae and algorithms, and realised by using an implementation to produce a set of outputs from inputs in the form of data and assumptions, usually involving judgement of the actuary .
2.13	Professioneel oordeel – Het oordeel van de actuaris gebaseerd op actuariële training en ervaring.	Professional judgement – The judgement of the actuary based on actuarial training and experience.
2.14	Solvency II Richtlijn – Richtlijn 2009/138/EG.	Solvency II Directive – Directive 2009/138/EC.

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
2.15	<p>Special Purpose Vehicle (SPV) – Een special purpose vehicle (SPV) is een onderneming, al dan niet met een eigen rechtspersoonlijkheid, niet zijnde een bestaande verzekeringsonderneming of herverzekeringsonderneming, die risico's van verzekeringsondernemingen of herverzekeringsondernemingen overneemt en die zijn blootstelling aan deze risico's volledig financiert door emissieprocedures of andere financieringsmechanismen waarbij de terugbetalingsrechten van de geldgevers van dit soort emissies of financieringsmechanismen achtergesteld zijn bij de herverzekeringsverplichtingen van de onderneming.</p>	<p>Special Purpose Vehicle (SPV) – A special purpose vehicle (SPV) means any undertaking, whether incorporated or not, other than an existing insurance or reinsurance undertaking, which assumes risks from insurance or reinsurance undertakings and which fully funds its exposure to such risks through the proceeds of a debt issuance or any other financing mechanism where the repayment rights of the providers of such debt or financing mechanism are subordinated to the reinsurance obligations of such an undertaking.</p>
2.16	<p>Technische Voorzieningen – De technische voorzieningen van een onderneming berekend op basis van de waarderingsprincipes van de Solvency II Richtlijn (Artikelen 75 tot en met 86).</p>	<p>Technical Provisions – The technical provisions of an undertaking calculated under the valuation principles of the Solvency II Directive (Articles 75 to 86).</p>
2.17	<p>Onderneming – Een verzekeringsonderneming of herverzekeringsonderneming waaraan een vergunning is verleend om het directe verzekeringsbedrijf of het herverzekeringsbedrijf uit te oefenen overeenkomstig artikel 14 van de Solvency II Richtlijn.</p>	<p>Undertaking – An insurance or reinsurance undertaking which has received authorisation to carry out the business of insurance or reinsurance in accordance with Article 14 of the Solvency II Directive.</p>
2.18	<p>Acceptatie – Het proces van definiëren, evalueren en prijsstelling van verzekerings- of herverzekeringsrisico's, met inbegrip van het aangaan of afwijzen van verzekerings- of herverzekeringsverplichtingen.</p> <p>Toelichting: in ESAP 2 worden de termen "underwriting", "underwriting policy" en "underwriting risk" gehanteerd. In deze leidraad worden als vertalingen hiervoor "acceptatieproces", "acceptatiebeleid" respectievelijk "verzekerings technisch risico" gehanteerd. Het begrip "underwriting" is moeilijk vertaalbaar. De vertaling "acceptatie" dient dus ruim geïnterpreteerd te worden: niet enkel op individueel niveau of polisniveau, maar vooral ook op productniveau en portefeuilleniveau, inclusief aspecten van productmanagement.</p>	<p>Underwriting – The process of defining, evaluating and pricing insurance or reinsurance risks, including the acceptance or rejection of insurance or reinsurance obligations.</p>

3. Toepasselijke praktijk

3.1 Algemene principes

Het Actuariële Functie Rapport en zijn belangrijkste onderdelen

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3	Hoofdstuk 3. Toepasselijke praktijk	Section 3. Appropriate Practices
3.1	Algemene principes	General principles
	Het Actuariële Functie Rapport en zijn belangrijkste onderdelen	THE ACTUARIAL FUNCTION REPORT and its CORE PARTS
3.1.1	De Actuariële Functie (AF) moet ten minste jaarlijks een schriftelijk rapport opstellen (het Actuariële Functie Rapport (AFR)) dat voorgelegd moet worden aan het bestuurlijk, beleidsbepalend of toezichthoudend orgaan (BBTO). De actuaris dient in aanmerking te nemen dat de beoogde gebruiker het BBTO is, maar dat dit ook andere functies binnen de onderneming of een gerelateerde onderneming en de betrokken toezichthoudende autoriteiten kunnen zijn.	The Actuarial Function (AF) must produce a written report (the Actuarial Function Report (AFR)) to be submitted to the administrative, management or supervisory body (AMSB), at least annually. The actuary should consider that the intended user is the AMSB but may also include other functions of the undertaking or any related undertaking and the relevant supervisory authorities.
Leidraad	<p>De AF stelt een AFR op waarin gerapporteerd wordt conform de vereisten die Solvency II stelt. De scope is daarmee in ieder geval de technische voorzieningen zoals bepaald conform de Solvency II waarderegels. Omdat (delen van) de jaar-QRT's en SFCR in de reikwijdte van externe accountantswerkzaamheden liggen, zal ook de externe accountant gebruik willen maken van het AFR. Mede om die reden dient de AF dus niet alleen het AFR op te stellen maar ook de werkzaamheden van de AF zodanig vast te leggen dat uit deze vastlegging duidelijk is op te maken hoe de AF de technische voorzieningen heeft beoordeeld. Hiermee wordt ook geborgd dat de internal audit functie van de (her)verzekeringsonderneming kan beoordelen of de AF goed is ingericht en haar werkzaamheden conform de vereisten uitvoert. Het AFR heeft ook grote toegevoegde waarde voor de toezichthouder.</p> <p>Een groot deel van de werkzaamheden van de AF is gemeenschappelijk voor rapportages conform het Solvency II-raamwerk en rapportages conform het raamwerk dat voor de statutaire jaarrekening wordt gebruikt (zoals IFRS). Daarnaast dient binnen de Solvency II-rapportage naast de balans op basis van Solvency II ook de statutaire balans aan de toezichthouder opgeleverd te worden (QRT S.02.01.01). Solvency II geeft echter niet aan dat de statutaire technische voorzieningen in scope zijn van de werkzaamheden of de verantwoordelijkheden van de AF. De AF kan met het relevante management overeenkomen dat zij in het AFR het relevante management ook informeert of de technische voorzieningen op statutaire basis door de AF akkoord zijn bevonden. Indien dat overeengekomen is, dan kan de AF in het AFR ook een toelichting opnemen over de verschillen tussen de technische voorzieningen onder beide raamwerken. Zo'n toelichting kan ingaan op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de verschillen tussen de technische voorzieningen op Solvency II-grondslagen en de technische voorzieningen op de toetsgrondslagen zoals gehanteerd bij de toetsing van de statutaire technische voorzieningen (bijvoorbeeld IFRS LAT); • de verschillen tussen de technische voorzieningen op toetsgrondslagen en de technische voorzieningen op reserveringsgrondslagen. <p>Solvency II stelt geen eisen aan de timing binnen het jaar waarin het AFR wordt uitgebracht. Hierover dient de AF afspraken te maken met het relevante management. Uitgangspunt bij deze afspraken is dat de AF het AFR tijdig beschikbaar dient te stellen aan het relevante management als ondersteuning bij het accorderen van de jaar-QRT's en de SFCR, en – indien gewenst door het relevante management – als ondersteuning bij het accorderen van de statutaire jaarrekening. De timing van de beschikbaarheid van het concept-AFR en de afstemming met het relevante management volgen daarmee uit de</p>	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	overall planning van deze rapportages. De AF plant het opstellen van de onderdelen van het AFR zodanig dat de tijdige beschikbaarheid geborgd is.	
3.1.2	Het AFR dient een vorm, structuur, stijl, detailleringsniveau en inhoud te hebben die passend is voor de specifieke omstandigheden, rekening houdend met de beoogde gebruikers . Dit kan ertoe leiden dat een AFR bestaat uit diverse deelrapporten gericht op specifieke onderwerpen die afzonderlijk en op verschillende momenten aan het BBTO kunnen worden opgeleverd.	The AFR should have a form, structure, style, level of detail and content which is appropriate to the particular circumstances, taking into account the intended users . This may lead to an AFR consisting of several component reports focusing on specific content which may be provided to the AMSB separately and at different points of time.
Leidraad	<p>Het AFR kan bestaan uit verscheidene documenten die op verschillende momenten in het jaar worden uitgebracht. Voor de (eventuele) opdeling in documenten kan gedacht worden aan een vierdeling in technische voorzieningen, herverzekeringsbeleid, acceptatiebeleid en overige werkzaamheden. Op die manier kan bijvoorbeeld geborgd worden dat de input en mening van de AF over het herverzekeringsbeleid beschikbaar komt op het moment dat vernieuwing van lopende herverzekeringscontracten opgestart wordt. Ook kan dan gepland worden dat de input en mening van de AF over het acceptatiebeleid beschikbaar is op het moment dat het algehele acceptatiebeleid van de onderneming geëvalueerd wordt.</p> <p>Het is niet nodig dat in het AFR details worden overgenomen van de uitkomsten van de eerstelijnswerkzaamheden of uit andere bronnen die de AF gebruikt om tot haar rapportage, adviezen en standpunten te komen: een verwijzing naar de betreffende bronnen volstaat. Dergelijke detaillering kan overigens op specifieke onderdelen wel plaatsvinden als de AF het noodzakelijk acht om ten behoeve van het BBTO in het AFR op deze specifieke onderdelen in te gaan.</p> <p>Voor elk deeldocument van het AFR is het gewenst dat er een managementsamenvatting en een samenvatting van de belangrijkste aanbevelingen wordt opgenomen. De managementsamenvatting kan ook als apart document worden uitgebracht, bijvoorbeeld in de vorm van een (PowerPoint)presentatie aan het management.</p> <p>Vanuit de Solvency II regelgeving is er veel focus op omissies en andere onvolkomenheden in proces en uitkomsten. Het AFR dient echter ook expliciet te vermelden ten aanzien van welke door haar onderzochte aspecten de AF geen bevindingen heeft. Ten aanzien van de bevindingen dient de AF duidelijk te maken of deze van inhoudelijke aard zijn of dat deze van andere aard zijn, bijvoorbeeld het proces betreffen. Bij bevindingen van inhoudelijke aard dient de AF duidelijk te maken of er sprake is van een fout zonder dat er een corrigerende maatregel is genomen, een fout waarbij wel een corrigerende maatregel is genomen, of een onzekerheid ten aanzien van de uitkomst. De AF dient voor de gerapporteerde bevindingen toe te lichten hoe de (verwachte) impact zich verhoudt tot de door de verzekeringsonderneming gehanteerde materialiteitscriteria. Tot de bevindingen ten aanzien van het proces behoren ook zaken die op de rapportagedatum geen impact op de uitkomst hebben maar in de toekomst wel, indien niet tijdig maatregelen worden genomen (bijvoorbeeld de verwachte ingebruikname van een aanpassing in de basisverzekeringsadministratie zonder dat het projectiesysteem ter bepaling van de kasstromen daarop is aangepast).</p> <p>De formele interpretatie van de Solvency II-regelgeving (Gedelegeerde verordening, artikel 272 lid 8) is dat er een aparte AFR opgesteld moet worden voor iedere juridische eenheid (solo-entiteit). Het zou kunnen zijn dat de toezichthouder – al dan niet onder voorwaarden – het in overeenstemming met de governancevereisten acht als de AF één AFR opstelt voor een verzekeringsgroep waarbij ook de verschillende solo-entiteiten binnen de verzekeringsgroep worden behandeld. Een voor de hand liggende voorwaarde is dat bij zo'n opzet van een AFR de solo-entiteiten afzonderlijk aan de orde komen op een manier die analoog is aan een AFR per juridische entiteit. Indien de AF voor een solo-entiteit geen aparte AFR opstelt, dient zij dit vooraf met de BBTO van deze solo-entiteit af te stemmen. Dit geldt des te meer indien de solo-entiteiten van de verzekeringsgroep niet alle in hetzelfde land zijn gevestigd, en dus sprake is van meer dan één toezichthouder.</p>	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>Indien sprake is van een groep van verzekeringsondernemingen geldt dat op groepsniveau in het AFR duidelijk gemaakt moet worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • op welke manier gebruik is gemaakt van (de werkzaamheden ten behoeve van) de onderliggende solo-entiteiten; • of en indien dit het geval is hoe er afgeweken wordt van uitkomsten en bevindingen op solo-entiteitniveau (bijvoorbeeld omdat op groepsniveau een ander materialiteitscriterium geldt dan op solo-entiteitniveau). <p>Bovendien dient het AFR in het groep(deel)rapport separaat in te gaan op de (eliminatie van) herverzekeringen tussen afzonderlijke solo-entiteiten binnen de groep en op andere intragroepactiviteiten die in het domein van de AF liggen.</p>	
3.1.3	<p>Het AFR dient:</p> <p>(a) aan te geven welke Actuariële Standaarden gelden voor het werk dat is uitgevoerd en of het werk voldoet aan deze Actuariële Standaarden;</p> <p>(b) aan te geven welke Actuariële Standaarden van toepassing zijn op het AFR en of het AFR voldoet aan deze Actuariële Standaarden; en</p> <p>(c) details te geven van eventuele materiële afwijkingen van de Actuariële Standaarden waarnaar verwezen wordt in (a) en (b) hierboven.</p>	<p>The AFR should:</p> <p>(a) state which Actuarial Standards apply to the work that has been carried out and whether the work complies with those Actuarial Standards;</p> <p>(b) state which Actuarial Standards apply to the AFR and whether the AFR complies with those Actuarial Standards; and</p> <p>(c) give particulars of any material departures from the Actuarial Standards referred to in (a) and (b) above.</p>
Leidraad	<p>Onder relevante standaarden worden hier voorschriften, aanwijzingen en leidraden bedoeld die opgesteld zijn door verenigingen van de actuariële beroepsgroep, namelijk de Actuarial Association of Europe (AAE) en het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). Ten aanzien van het AFR dient verwezen te worden naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • AAE – European Standard of Actuarial Practice 1 (ESAP 1) “General Actuarial Practice”, uitgebracht op 3 oktober 2014, en door het AG met status “Aanwijzing” aanvaard op 29 november 2016¹; • AAE – European Standard of Actuarial Practice 2 (ESAP 2) “Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC (Solvency II)”, uitgebracht op 4 februari 2016, en door het AG met status “Aanwijzing” aanvaard op 29 november 2016; • AG – Reglement van Orde Vereniging Actuarieel Genootschap, versie zoals goedgekeurd op 29 november 2016 en geldend vanaf 1 januari 2017; <p>Er kan ook verwezen worden naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • AG – Leidraad AFR, door het bestuur van het AG vastgesteld op 6 november 2017. <p>Andere standaarden waarnaar het AFR zou kunnen verwijzen zijn de International Actuarial Notes (IAN) opgesteld door de International Actuarial Association (IAA). De voor het AFR belangrijkste hiervan is IAN 2 “Actuarial Practice when providing professional services concerning financial reporting under International Financial Reporting Standards IFRS”, uitgebracht als IASP 2 op 4 november 2008 en omgezet in IAN 2 op 24 januari 2012.</p>	

De Actuariële Functie

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	De Actuariële Functie	THE ACTUARIAL FUNCTION
3.1.4	In het AFR moet een samenvatting opgenomen zijn van alle belangrijke taken die door de AF zijn uitgevoerd en de resultaten daarvan.	The AFR must document a summary of all major tasks that have been undertaken by the AF and their results.

¹ ESAP 1 is integraal overgenomen door het AG met uitzondering van artikel 1.3.3 van ESAP 1 (gelijklopend aan artikel 1.3.3. van ISAP 1 van de International Actuarial Association): “The actuary may depart from the guidance in this ISAP while still complying with the ISAP if the actuary provides, in any report, an appropriate statement with respect to the nature, rationale, and effect of any such departure” is door het AG gewijzigd in “The actuary may depart from the guidance in this ISAP. If the deviation is material, this is only permitted if the nature, the rationale, and the impact of such a departure are explained in an appropriate way.”

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
Leidraad	<p>De samenvatting van de belangrijkste taken van de AF bestaat uit een aantal onderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. omschrijving van de reguliere taken die direct volgen uit de verantwoordelijkheden zoals die in de Solvency II-regelgeving zijn vastgelegd; 2. omschrijving van de reguliere taken die door het BBTO aan de AF zijn toegekend zonder dat deze taken direct uit de Solvency II-regelgeving volgen; 3. omschrijving van in de rapportageperiode door de AF uitgevoerde taken naast de reguliere taken zoals hierboven bedoeld. <p>Voor de omschrijvingen van taken uit onderdelen 1 en 2 kan elk jaar dezelfde vaste tekst worden gehanteerd die in een aparte bijlage is opgenomen dan wel in een apart document waarnaar vanuit het AFR wordt verwezen. Ook voor de samenvatting van de resultaten kan gebruik worden gemaakt van standaardverwijzingen naar het onderdeel / hoofdstuk van het AFR waarin deze zijn opgenomen.</p> <p>De taken zoals bedoeld in onderdeel 3 betreffen activiteiten waarvoor de AF reden heeft gezien om deze eenmalig of voor een beperkte periode uit te voeren. Dit kunnen gerichte onderzoeken zijn op het gebied van de AF, werkzaamheden die eigenlijk bij andere functies of bij de eerste lijn thuishoren, bijdragen aan onderzoeken van de DNB of andere toezichthouders, etc. In de samenvatting moeten de taken worden benoemd met een indicatie op wiens initiatief deze taken zijn uitgevoerd en de status van deze taken. Voor de resultaten kan verwezen worden naar rapporten, memo's etc. waarin deze zijn opgenomen indien deze al bij het BBTO bekend zijn. Ten aanzien van de eventueel door de AF uitgevoerde eerstelijnswerkzaamheden dient de AF aan te geven of, en zo ja hoe, dit in de toekomst wordt voorkomen.</p>	
3.1.5	<p>Het AFR dient inzicht te geven in relevante belangenverstremgeling en dient te beschrijven hoe deze zijn gemanaged; dit betreft ook mogelijke belangenverstremgeling tussen de afzonderlijke onderneming en de groep waartoe deze eventueel behoort.</p>	<p>The AFR should set out information identifying relevant conflicts of interest and describing how they have been managed including any potential conflicts of interest between the individual undertaking and any group of which it is a part.</p>
Leidraad	<p>Belangenverstremgeling bestaat als de AF haar werkzaamheden en haar ordeelsvorming niet op een onafhankelijke manier en zonder druk van derden kan inrichten. Inzicht over het managen van belangenverstremgeling bevat twee elementen. De eerste component betreft de beschrijving op welke manier binnen de verzekeringsonderneming potentiële conflicten tussen de AF en andere onderdelen, inclusief BBTO, zo veel als mogelijk voorkomen worden; dit dient in ieder geval de relevante elementen van de governance-structuur te bevatten, al dan niet in de vorm van verwijzingen naar goedgekeurde governance-documenten. De tweede component is een bevestiging dat er in de periode waarover gerapporteerd wordt geen situatie van belangenverstremgeling heeft plaatsgevonden. Indien zo'n situatie zich wel heeft voorgedaan, dan dient deze in het AFR vermeld te worden, inclusief uitleg hoe deze is opgelost en hoe herhaling in de toekomst voorkomen zal worden. Indien de belangenverstremgeling nog niet of nog niet volledig is opgelost, dient de AF dit in het AFR te vermelden.</p>	
3.1.6	<p>Uit hoofde van het toepassen van 3.3 en 4.2.3.f van ESAP1 dient de AF te vermelden waar zij materieel gebruik maakt van de werkzaamheden van anderen en hoe de AF zekerheid heeft verkregen over de betrouwbaarheid van deze werkzaamheden.</p>	<p>In applying 3.3 and 4.2.3.f of ESAP1 the AF should disclose any material reliance on other work and how the AF gained assurance on the reliability of the other work.</p>
Leidraad	<p>De AF kan met betrekking tot onderdelen van haar werkzaamheden gebruik maken van informatie, analyses of standpunten van andere interne of externe partijen. Voorbeelden hiervan zijn rapportages van de internal audit functie of van de internal control afdeling ten aanzien van onderliggende administratieve systemen en processen, en interne of externe validatie van projectiesystemen. De AF dient bij gebruik van niet door de AF opgestelde rapportages te vermelden of zij deze informatie, analyses of standpunten onderschrijft dan wel dient de AF te motiveren waarom zij van deze informatie, analyse of standpunten gebruik kan maken zonder dat er een noodzaak is om dit expliciet te onderschrijven (bijvoorbeeld wegens het vertrouwen op de deskundigheid van deze partijen).</p> <p>De AF moet borgen dat het gebruik maken van werkzaamheden van anderen geen afbreuk doet aan de verantwoordelijk van de AF ten aanzien van de eindoordelen over gebruikte</p>	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>data, gehanteerde methoden, gehanteerde aannames en getrouwheid van de hoogte van de technische voorzieningen.</p> <p>De AF moet ervoor zorgen dat de uitkomsten, standpunten en oordelen in het AFR geen gebruik maken van werkzaamheden, rapportages en bevindingen van de externe accountant. Dit zou namelijk ertoe kunnen leiden dat de accountant geen gebruik kan maken van (delen van) het AFR bij de werkzaamheden ten behoeve van de externe audit. De AF kan wel standpunten en interpretaties van de externe accountant betrekken in haar oordeelsvorming, bijvoorbeeld over de inrichting van de administratieve organisatie.</p> <p>NB: Onder Solvency I bestond er een door de accountant opgestelde verklaring omtrent de basisgegevens. Die verklaring was gericht aan de externe certificerend actuaaris als onderdeel van de afstemming van werkzaamheden tussen de accountant en de certificerend actuaaris (beide externe partijen ten opzichte van de verzekeringsonderneming). Zo'n verklaring bestaat niet onder Solvency II: de accountant kan zo'n verklaring immers niet afgeven aan een interne functie (ook niet als die uitbesteed is).</p>	
3.1.7	<p>Het AFR moet de personen vermelden die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van het AFR en, indien van toepassing, de persoon vermelden die de eindverantwoordelijkheid heeft voor het uitbrengen hiervan.</p>	<p>The AFR must identify the individuals responsible for writing the AFR, and, if applicable, the person taking overall responsibility for its production.</p>
Leidraad	<p>Indien het AFR meer dan één (her)verzekeringsonderneming betreft moet voor elk van deze (her)verzekeringsondernemingen uit het AFR blijken wie de eindverantwoordelijkheid heeft voor de aan die (her)verzekeringsonderneming gerelateerde onderdelen van het AFR. Indien het AFR tevens de groep betreft moet in het AFR ook expliciet vermeld worden wie de eindverantwoordelijkheid heeft voor de onderdelen in het AFR die specifiek de groep betreffen.</p> <p>Naast degenen die eindverantwoordelijkheid hebben moet ook vermeld worden welke personen een belangrijke rol hebben bij het opstellen van het AFR. Het AFR kan ook vermelden welke personen in de eerste lijn een belangrijke rol hebben bij het bepalen, analyseren en toelichten van hetgeen in het AFR is opgenomen, mits bij deze vermelding duidelijk wordt gemaakt dat deze personen geen verantwoordelijkheid hebben voor het opstellen en uitbrengen van het AFR.</p> <p>Als onderdelen van de taken van de AF zijn uitbesteed, dan dient het AFR dit te vermelden, waarbij onder andere de eindverantwoordelijke bij de partij(en) aan wie de taken zijn uitbesteed wordt opgenomen. De vermelde informatie over uitbestedingen van (activiteiten van) de AF dient consistent te zijn met de informatie die aan de toezichthouder hierover is verstrekt (zie Richtsnoeren voor het governancestelsel, richtsnoer 64 "De onderneming moet in haar schriftelijke kennisgeving van een uitbesteding van kritieke of belangrijke functies of activiteiten aan de toezichthoudende autoriteit een beschrijving van de reikwijdte en de redenen voor de uitbesteding en de naam van de dienstverlener opnemen. Wanneer de uitbesteding een sleutelfunctie betreft, moet de informatie ook de naam van de persoon die bij de dienstverlener de leiding heeft over de uitbesteede functie of activiteiten bevatten.").</p>	
3.1.8	<p>Het AFR kan informatie verstrekken om aan te tonen dat elk van de medewerkers aan het AFR, en indien van toepassing, de persoon die de eindverantwoordelijkheid heeft voor het AFR, de relevante kennis en ervaring heeft om de rol te vervullen.</p>	<p>The AFR may provide information to demonstrate that each of the contributors to the AFR, and, if applicable, the individual taking overall responsibility for the AFR, has the relevant knowledge and experience to fulfil the role.</p>
Leidraad	<p>Het zal normaliter niet nodig zijn om in het AFR expliciet toe te lichten dat degenen die aan het AFR hebben bijgedragen de juiste kennis en ervaring hebben. Ingeval van uitbesteding van delen van de werkzaamheden van de AF kan de AF in het AFR echter wel bevestigen dat zij zich ervan heeft overtuigd dat de betrokkenen bij wie de werkzaamheden zijn uitbesteed de gewenste kennis en ervaring hebben.</p>	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>De AF kan in het AFR zorgen kenbaar maken, en zo nodig hierover aanbevelingen opnemen, over de toekomstige beschikbaarheid van kennis en ervaring ingeval van verwacht verloop of andere wijzigingen in de voor de AF beschikbare menskracht.</p> <p>Van alle in het AFR vermelde personen kunnen hun eventuele actuariële titels (zoals "AAG") vermeld worden.</p>	

Inhoud van het Actuariële Functie Rapport

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	Inhoud van het Actuariële Functie Rapport	CONTENT OF THE ACTUARIAL FUNCTION REPORT
3.1.9	Het AFR moet duidelijk alle tekortkomingen aangeven en aanbevelingen doen hoe deze tekortkomingen verholpen dienen te worden, met inachtneming van materialiteit en proportionaliteit.	The AFR must clearly identify any deficiencies and give recommendations as to how such deficiencies should be remedied having regard to materiality and proportionality.
Leidraad	<p>Materialiteit en proportionaliteit zijn belangrijke overwegingen bij het classificeren van eventuele geïdentificeerde tekortkomingen. De classificatie dient bij voorkeur te geschieden op een manier die aansluit bij de manier waarop andere functies – zoals internal audit en internal control – tekortkomingen indelen zodat het BBTO en ander management via een zo uniform mogelijke classificatie worden geïnformeerd.</p> <p>De omschrijving van tekortkomingen dient zo concreet mogelijk de oorzaak van de tekortkoming aan te geven in plaats van de symptomen die uit deze oorzaak volgen. Voorbeeld: indien de eerste lijn geen gevoeligheidsanalyses heeft opgeleverd, dan ligt het voor de hand om een aanbeveling op te nemen om de gevoeligheidsanalyses wél op te leveren. Echter, de eerste lijn kan aangeven niet de middelen (zoals menskracht, rekenkracht) te hebben voor dit werk of binnen de opgelegde tijdschema's geen tijd hiervoor te hebben. In dat geval dient de AF te onderzoeken of deze opmerkingen van de eerste lijn correct zijn. Zo ja, dan dient de aanbeveling van de AF gericht te zijn op het oplossen van deze oorzaken.</p> <p>Voor elke aanbeveling dient de AF duidelijk te maken bij welke afdeling of functionaris naar haar mening de actie ligt.</p> <p>De focus dient te liggen op de materiële tekortkomingen omdat deze het meest van belang zijn voor het BBTO en andere belanghebbenden. De aandachtspunten en de aanbevelingen van niet-materieel belang kunnen zo nodig in een aparte bijlage van het AFR of in een apart document worden opgenomen.</p>	
3.1.10	Het AFR dient voldoende informatie en toelichting te bevatten over elk opgenomen onderwerp zodat het BBTO in staat wordt gesteld om gevolgtrekkingen af te wegen.	The AFR should include sufficient information and discussion about each area covered so as to enable the AMSB to judge its implications.
Leidraad	<p>Vanuit het BBTO gezien is één van de belangrijkste doeleinden van het AFR het bevestigen dat de berekende technische voorzieningen op Solvency II-basis, en op verzoek van het BBTO ook op statutaire basis, zijn vastgesteld conform de door de onderneming gemaakte keuzes, waarbij de keuzes zelf conform de geldende regelgeving zijn. Voor het AFR betekent dit dat duidelijk vermeld dient te worden wat de AF heeft beoordeeld, wat hiervan naar de mening van de AF juist is zonder bevindingen van de AF en wat naar de mening van de AF juist is maar met bevindingen. De AF moet dus voorkomen dat in het AFR alleen op de zogenaamde minpunten wordt ingegaan.</p> <p>Het AFR dient niet gebruikt te worden om verschillen van inzicht tussen de eerste lijn en de AF te escaleren naar het BBTO of ander management. Dat dient voorafgaand aan het opstellen en uitbrengen van het AFR al te zijn gebeurd.</p>	
3.1.11	Het AFR dient een samenvatting te bevatten van de belangrijkste data die gebruikt zijn om tot de geformuleerde standpunten te komen en dient aandacht te vestigen op de materiële onzekerheidsgebieden en de bronnen hiervan, en ook op eventuele materiële professionele oordelen die de AF heeft gehanteerd in haar beoordelingswerkzaamheden.	The AFR should summarise the key data used to reach the opinions expressed and should draw attention to any material areas of uncertainty and their sources, and also to any material professional judgement made in the assessments by the AF .

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
Leidraad	<p>Het AFR dient geen gedetailleerde samenvatting te bevatten van alle gehanteerde databronnen en de gebruikte data uit deze databronnen: het in detail vastleggen hiervan behoort tot de verantwoordelijkheid van de eerste lijn. Wel dient het AFR aan te geven wat de belangrijkste databronnen zijn, gesplitst naar interne en externe databronnen, en wat het standpunt is van de AF over de kwaliteit van deze databronnen. De AF kan bij het vormen van haar eigen standpunt over de kwaliteit van databronnen voor haar werkzaamheden gebruik maken van eventuele beoordelingen van deze databronnen voor andere doeleinden; daarbij dient de AF te onderkennen dat conclusies voor deze andere doeleinden niet zonder meer ook gelden in de context van de AF-werkzaamheden (bijvoorbeeld wegens andere datakwaliteitscriteria).</p> <p>De AF dient met de eerste lijn afspraken te maken wanneer en hoe de AF door de eerste lijn geïnformeerd wordt over de gehanteerde databronnen en de gebruikte data uit deze databronnen.</p> <p>In scope van de belangrijkste data zijn niet alleen de actuele data (per de einddatum van de rapportageperiode), maar ook de data over aard en omvang van mutaties in de rapportageperiode en historische data die gebruikt zijn om aannames over bijvoorbeeld overlijdenskansen en IBNR-hoogte af te leiden.</p> <p>Indien in de rapportageperiode databronnen of dataprocessen belangrijke veranderingen hebben ondergaan, dan dient in het AFR gerapporteerd te worden welke gevolgen dit heeft voor de kwaliteit en betrouwbaarheid van de uitkomsten. Belangrijke veranderingen zijn bijvoorbeeld conversies van verzekeringsportefeuilles naar nieuwe / andere administratiesystemen, wijzigingen in het data-aanleveringsproces of data-eigenaarschap, en wegwerken of ontstaan van administratieve achterstanden.</p>	

Feedback op het Actuariële Functie Rapport

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	Feedback op het Actuariële Functie Rapport	FEEDBACK ON THE ACTUARIAL FUNCTION REPORT
3.1.12	De AF dient op het moment van afronden van het AFR haar conclusies en aanbevelingen te bespreken met het management. Na het opleveren van een AFR aan het BBTO dient de AF terugkoppeling te vragen van het BBTO over de inhoud van het rapport, en dient deze terugkoppeling in ogenschouw te nemen bij het opstellen van toekomstige rapporten.	The AF should discuss its conclusions and recommendations with management when finalizing the AFR . After submission of an AFR to the AMSB , the AF should seek feedback from the AMSB on the contents of the report and should have regard to that feedback when preparing future reports.
Leidraad	<p>Het primaire doel van het AFR is om het BBTO te informeren. Daarmee is het BBTO een van de belangrijkste gebruikers van het AFR. De AF dient in de bespreking met het BBTO zich ervan te overtuigen dat het BBTO de conclusies en aanbevelingen van de AF begrijpt en onderschrijft. In de bespreking dient ook ingegaan te worden op de tijdigheid en kwaliteit van het bij het BBTO beschikbaar komen van conceptversies van het AFR en andere vormen waarop het BBTO door de AF op de hoogte is gehouden van de werkzaamheden en bevindingen van de AF. Het is goed gebruik om een verslag van de bespreking(en) en terugkoppeling(en) op te stellen; dit hoeft niet noodzakelijkerwijs door de AF te worden gedaan. De AF dient de terugkoppeling zo snel mogelijk te vertalen in aanpassingen of uitbreidingen van het werkprogramma van de AF.</p> <p>Naast de bespreking met het BBTO kan de AF ook terugkoppeling vragen van de eerstelijnsafdelingen die betrokken zijn geweest bij het berekenen van de technische voorzieningen. Hierbij kan besproken worden of de instructies van de AF aan deze afdelingen helder en tijdig waren, of de afstemming van werkzaamheden tussen de eerste lijn en AF goed verlopen is en of de eerste lijn uitdagingen ziet ten aanzien van de uitvoerbaarheid van de aanbevelingen zoals opgenomen in het AFR.</p>	
3.1.13	Bijzonderheden of de aanbevelingen in het AFR overgenomen zijn en zo ja, de voortgang richting implementatie, dienen te worden samengevat in het volgende AFR .	Details of whether recommendations in the AFR have been accepted and, if so, on progress towards implementation, should be summarised in the next AFR .
Leidraad	Het AFR dient voor elke aanbeveling uit het voorgaande AFR te vermelden wat de door de actiehouders gerapporteerde status is en welk onderbouwd standpunt de AF heeft over de juistheid van deze status. De AF dient in het AFR duidelijk aan te geven of de aanbeveling naar haar mening gesloten is of – al dan niet gedeeltelijk – openstaat. Voor aanbevelingen met hoge prioriteit die niet of onvoldoende opvolging hebben gekregen overlegt de AF met het BBTO - bij voorkeur voorafgaand aan het opstellen van het AFR - welke gevolgen dit heeft voor de oordeelsvorming. Ingeval de aanbevelingen overgenomen zijn als bevinding van de internal audit functie of de externe accountant dient de AF ook met deze partijen te overleggen over de gevolgen voor de oordeelsvorming. De uitkomsten van de overleggen dienen in het AFR te worden samengevat als onderdeel van de statusrapportage over de eerdere aanbevelingen. Dit kan ook in de vorm van een verwijzing naar een rapportage door de internal audit functie of door de externe accountant, indien dit met deze partijen is overeengekomen.	

3.2 Technische Voorzieningen

3.2.1 Conclusies over toereikendheid en betrouwbaarheid van de Technische Voorzieningen

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.2	Technische Voorzieningen	Technical Provisions
3.2.1	Conclusies over toereikendheid en betrouwbaarheid van de Technische Voorzieningen	Conclusions on adequacy and reliability of Technical Provisions
3.2.1.1	Het AFR moet duidelijk de conclusies van de AF vermelden met betrekking tot de analyse van de adequaatheid en betrouwbaarheid van de Technische Voorzieningen . De conclusies moeten ook eventuele zorgen bevatten die de AF in dit verband heeft en materiële tekortkomingen of gebreken identificeren, met daarbij aanbevelingen hoe deze kunnen worden verholpen.	The AFR must clearly state the conclusions of the AF with regard to its analysis of the adequacy and reliability of the Technical Provisions . The conclusions should include any concerns the AF has in this regard and identify material shortcomings or deficiencies with recommendations as to how these could be remedied.
Leidraad	<p>Artikel 48, lid 1 onderdeel e) van de Solvency II Richtlijn beschrijft de volgende taak van de AF:</p> <p>“zij verstrekt het bestuurlijk, beleidsbepalend of toezichhoudend orgaan informatie over de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van technische voorzieningen”.</p> <p>De conclusie van de AF over de technische voorzieningen is de belangrijkste informatie die de AF aan het BBTO verstrekt. De AF kan aan het BBTO op hoofdlijnen drie soorten conclusies geven ten aanzien van de technische voorzieningen (NB: de Leidraad AFR vermeldt hieronder alleen de drie soorten conclusies; dit zijn geen standaardteksten waaruit de AF zou moeten kiezen om haar conclusie te verwoorden):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De technische voorzieningen zijn op voldoende betrouwbare en adequate wijze berekend: <ol style="list-style-type: none"> a. er zijn geen fouten van materieel belang geconstateerd, én b. óf er zijn geen onzekerheden geconstateerd die van materiaal belang kunnen zijn, óf er zijn onzekerheden geconstateerd die van materieel belang kunnen zijn, waarvoor naar inzicht van de AF afdoende is aangetoond dat de onzekerheid niet leidt tot het verwerpen van de berekende waarde van de technische voorzieningen. 2. De technische voorzieningen zijn niet op voldoende betrouwbare en adequate wijze berekend: <ol style="list-style-type: none"> a. er zijn materiële fouten geconstateerd, en/of b. er zijn onzekerheden geconstateerd die van materieel belang kunnen zijn, waarvoor naar inzicht van de AF <u>niet</u> afdoende is aangetoond dat de onzekerheid niet leidt tot het verwerpen van de berekende waarde van de technische voorzieningen. 3. Er kan niet vastgesteld worden of de technische voorzieningen op voldoende betrouwbare en adequate wijze zijn berekend: <ol style="list-style-type: none"> a. de eerste lijn heeft de berekende waarde van de technische voorzieningen niet of niet voor de gehele verzekeringsportefeuille goedgekeurd, en/of b. er is ten aanzien van materiële onderdelen van de berekende waarde van de technische voorzieningen onvoldoende informatie aan de AF aangeleverd om de mate van betrouwbaarheid en/of adequaatheid te beoordelen. <p>NB: “technische voorzieningen” zijn de in de Solvency II balans te rapporteren bedragen ten aanzien van de technische voorzieningen en de bedragen die verhaalbaar zijn uit hoofde van herverzekering (zie bijlage D).</p>	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>NB: bij 3a: hier valt niet onder de situatie dat de technische voorzieningen door de eerste lijn zijn goedgekeurd onder voorbehoud van de conclusie van de AF.</p> <p>Bij het formuleren van de conclusie over de betrouwbaarheid en adequaatheid van de technische voorzieningen betreft de AF ook de bedragen die verhaald kunnen worden op herverzekeringsovereenkomsten en SPV's. De redenen hiervoor zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de risicomarge is gebaseerd op de netto positie rekening houdend met risicomitigerende maatregelen zoals herverzekering; • de bepalingen ten aanzien van de bedragen die verhaald kunnen worden op herverzekeringsovereenkomsten en SPV's (artikel 81 van de Solvency II Richtlijn) zijn onderdeel van de "Voorschriften voor technische voorzieningen" van de Solvency II Richtlijn (Titel I, Hoofdstuk VI, Afdeling 2, artikelen 76 t/m 86). <p>Met betrekking tot materialiteit kan de AF in het AFR aangeven welke materialiteit is gehanteerd. Materialiteit kan bepaald zijn in termen van nominale impact op de technische voorzieningen, maar aanvullend hierop ook in termen van impact op het solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) of de solvabiliteitsratio. Omdat impacts op de technische voorzieningen vaak op dezelfde manier doorwerken op de IFRS LAT kan bij verzekeraars die onder IFRS waarden ook de materialiteit in het kader van de jaarrekening een rol spelen in het bepalen van de materialiteit voor de technische voorzieningen onder Solvency II. Een typisch voorbeeld hoe de materialiteitseis voor de technische voorzieningen kan worden bepaald is dat deze afgeleid is van de materialiteitseis die geldt voor het in aanmerking komende Eigen Vermogen ("eligible own funds"). De AF dient ervoor te zorgen dat zij vooraf van het BBT0 en de externe accountant de instructies heeft ontvangen over de te hanteren materialiteitseisen voor de technische voorzieningen onder Solvency II. De AF dient deze materialiteitseisen te betrekken in haar beoordeling van het betrouwbaarheidsaspect van de technische voorzieningen.</p> <p>Zie voor factoren met een materiële impact de leidraad bij artikel 3.2.2.1.</p> <p>Als aanbevelingen als gevolg van haar bevindingen kan de AF denken aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aanpassen administratieve processen en updaten van brongegevens • wijzigen van de registratie van claims • verbeteringen van het proces voor het berekenen van de technische voorzieningen • wijziging van de methodologie voor het berekenen van de technische voorzieningen • verbeteren van het meten van de mate van blootstelling aan risico's • uitbreiden van het model dat de technische voorzieningen berekent (bijvoorbeeld omdat uit de analyse van de ontwikkeling van de technische voorzieningen blijkt dat er verklarende grootheden zijn die niet of onvoldoende nauwkeurig in de modellering zijn opgenomen; zie ook de leidraad bij artikel 3.2.3.1) • uitbreiden van de output van het model dat de technische voorzieningen berekent met aan de technische voorzieningen gerelateerde grootheden (bijvoorbeeld de in toekomstige premies vervatte verwachte winst (EPIFP)). 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.2.1.2	Het AFR dient de resultaten te bevatten van een beoordeling of de Technische Voorzieningen berekend zijn overeenkomstig Artikelen 75 tot en met 86 van de Solvency II Richtlijn en advies geven als er wijzigingen nodig zijn om te kunnen voldoen aan de eisen.	The AFR should include the results of an assessment whether the Technical Provisions have been calculated in accordance with Articles 75 to 86 of the Solvency II Directive and advise if any changes are necessary in order to achieve compliance.
Leidraad	De artikelen 75 tot en met 86 van de Solvency II Richtlijn formuleren vereisten voor de waardering van beleggingen en verplichtingen. De AF dient een evaluatie uit te voeren of de gepresenteerde technische voorzieningen voldoen aan deze vereisten. De resultaten van die evaluatie dienen in het AFR te worden gepresenteerd. Het AFR dient (indien nodig) aanbevelingen te bevatten om aan de vereisten uit artikelen 75 tot en met 86 van de Solvency II Richtlijn te voldoen. Bij de aanbevelingen dient de AF duidelijk aan te geven bij wie naar haar mening het BBTO de opvolging dient te beleggen. De aanbevelingen kunnen overigens ook de inrichting van de AF of de werkzaamheden van de AF betreffen.	
3.2.1.3	Het AFR moet duidelijk de bronnen van onzekerheid en de mate van onzekerheid vermelden die de AF heeft betrokken in haar beoordeling van de schattingen die gemaakt zijn bij de berekening van de Technische Voorzieningen . Het AFR moet de mogelijke redenen van onzekerheid verklaren, en daar waar nodig, de onzekerheid illustreren door te wijzen op mogelijke scenario's.	The AFR must clearly state the sources and degree of uncertainty the AF has assessed in relation to the estimates made in the calculation of the Technical Provisions . The AFR should explain the potential sources of uncertainty and, where appropriate, illustrate uncertainty by reference to possible scenarios.
Leidraad	Zie leidraad bij artikel 3.2.2.1.	

3.2.2 Belangrijke informatie over de Technische Voorzieningen

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.2.2	Belangrijke informatie over de Technische Voorzieningen	Important information about Technical Provisions
3.2.2.1	De AF dient ervoor te zorgen dat de factoren die een materiële impact hebben op de hoogte van de Technische Voorzieningen , inclusief risicobepalende factoren en aannames, duidelijk worden benoemd in het AFR .	The AF should ensure that the factors which have a material impact on the amount of Technical Provisions , including risk drivers and assumptions, are made clear in the AFR .
Leidraad	<p>Een berekening van de technische voorzieningen is een samenspel van berekeningsformules, aannames en brongegevens van de verzekeringsverplichtingen. Elk van deze componenten kan onzekerheden bevatten en die onzekerheden kunnen een grotere of minder grote impact hebben op de hoogte van de technische voorzieningen. Deze onzekerheden dienen in het AFR benoemd en beoordeeld te worden.</p> <p>Enige voorbeelden van onzekerheden en hun beoordeling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formules: de onzekerheid met betrekking tot de berekeningsformules kan beoordeeld worden door alternatieve berekeningsmethoden te evalueren (bijvoorbeeld discontering op basis van de aanname dat kasstromen gemiddeld halverwege het jaar plaatsvinden versus verdiscontering op maandbasis). • Aannames: onzekerheid in aannames kan ontstaan door natuurlijke fluctuaties in ervaringscijfers (bijvoorbeeld schadedriehoeken) waarop deze aannames zijn gebaseerd en de onzekerheid rondom de te verwachten trends (bijvoorbeeld langleventrend) in de aannames. Deze onzekerheid kan worden beoordeeld door alternatieve scenario's en gevoeligheidsanalyses te evalueren. • Data: onzekerheid met betrekking tot de interne en externe brondata en dataverwerking kan worden geïdentificeerd door te analyseren waar simplificaties en gegevensverrijkingen zijn toegepast. De beoordeling hiervan kan worden gedaan door alternatieven toe te passen. <p>Op basis van deze analyses kan worden vastgesteld wat de mate van onzekerheid is van de hierboven genoemde componenten. Met bijvoorbeeld gevoeligheidsanalyses kan inzicht worden verkregen welke onzekerheden een impact hebben op de technische voorzieningen en of die impact materieel is. Die onzekerheid kan, indien kwantitatieve analyse niet mogelijk is of niet passend is vanuit het proportionaliteitsprincipe, ook kwalitatief worden toegelicht.</p>	
3.2.2.2	In het bijzonder dient het AFR de aandacht te vestigen op eventuele gemaakte materiële inschattingen bij de berekening van Technische Voorzieningen .	In particular the AFR should draw attention to any material judgements made in the calculation of Technical Provisions .
Leidraad	<p>Zie ook de leidraad bij artikel 3.2.2.1.</p> <p>Bij keuzes met materiële impact kan worden gedacht aan de achterliggende uitgangspunten welke impliciet aan de berekeningen ten grondslag liggen en een mogelijke materiële impact hebben op de einduitkomst. Voorbeelden van deze achterliggende uitgangspunten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gebruik van ervaringscijfers van een sub-portefeuille die toegepast worden op een meeromvattende geprojecteerde portefeuille; • schattingen van trends, inclusief de beoordeling hoe een waargenomen trend zich in de toekomst zou kunnen ontwikkelen; • toegepaste simplificaties tijdens de berekeningen; • wijze van bepaling van de technische voorzieningen voor portefeuille-onderdelen of product(element)en waarvoor geen data beschikbaar zijn; • toepassing van expert judgement bij de bepaling van parameters; • keuzes ten aanzien van de te hanteren actuariële of statistische methoden. <p>Dergelijke keuzes spelen vooral als er geen eenduidig onderbouwde, voldoende objectieve, keuze is vast te stellen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen voortkomen uit de onmogelijkheid om incidenteel verval in een portefeuille te onderscheiden van structureel verval in dezelfde portefeuille.</p>	

3.2.3 Presenteren van beginstand en eindstand van de Technische Voorzieningen

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.2.3	Presenteren van beginstand en eindstand van de Technische Voorzieningen	Disclosure of opening and closing Technical Provisions
3.2.3.1	Het AFR dient de beginstand en eindstand van de Technische Voorzieningen te vermelden, onderverdeeld, in de mate waarin dat mogelijk is, in beste schatting en risicomarge. Er dient voor de belangrijkste componenten van de ontwikkeling van de Technische Voorzieningen uitgelegd te worden wat de impact is op het Eigen Vermogen.	The AFR should disclose the opening and closing Technical Provisions , split, to the extent possible, between best estimate and risk margin. A commentary on the impact on the Own Funds of the main items of movement of Technical Provisions should be provided.
Leidraad	<p>Zie artikel 3.1.2 voor de leidraad ten aanzien van de in het AFR op te nemen mate van detaillering: "Het is niet nodig dat in het AFR details worden overgenomen van de uitkomsten van de eerstelijnswerkzaamheden of uit andere bronnen die de AF gebruikt om tot haar rapportage, adviezen en standpunten te komen: een verwijzing naar de betreffende bronnen volstaat."</p> <p>Niet enkel de stand van de technische voorzieningen is van belang maar ook de ontwikkeling van de technische voorzieningen in de rapportageperiode. Inzicht dient te worden verstrekt in de belangrijkste oorzaken van die ontwikkeling.</p> <p>De stand van de technische voorzieningen dient te worden uitgesplitst naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beste schatting; deze kan eventueel verder worden uitgesplitst naar: <ul style="list-style-type: none"> ○ beste schatting zonder de waarde van opties en garanties; ○ intrinsieke waarde van de aanwezige opties en garanties; ○ tijdswaarde van de aanwezige opties en garanties. • risicomarge <p>Indien de verzekeringsonderneming transitie maatregelen ten aanzien van de technische voorzieningen hanteert, dan dienen de technische voorzieningen zowel voor als na toepassing van deze transitie maatregel te worden gepresenteerd.</p> <p>Het AFR dient ook de activapost "uit hoofde van herverzekering verhaalbare bedragen" te presenteren, eventueel uitgesplitst naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de waarde van deze vorderingen voor toepassing van de afslag wegens tegenpartijrisico; • de afslag wegens tegenpartijrisico. <p>Indien de AF in het AFR de termen "bruto technische voorzieningen" en "netto technische voorzieningen" hanteert, dan dient voor de lezer duidelijk gemaakt te worden dat hiermee in Solvency II-termen "technische voorzieningen" respectievelijk "saldo van technische voorzieningen en uit hoofde van herverzekering verhaalbare bedragen" worden bedoeld.</p> <p>Voor analysedoeleinden dient voor bovengenoemde componenten een uitsplitsing naar homogene risicogroepen te worden gemaakt, dan wel een uitsplitsing zoals die ook gehanteerd wordt in de QRT's voor "Technische voorzieningen voor levens- en SLT-ziekteverzekering" (S.12.01), "Technische voorzieningen schadeverzekeringsbedrijf" (S.17.01) en de Nationale Staat 1 – Zorg.</p> <p>Voor een analyse van de ontwikkeling van de technische voorzieningen kan de AF denken aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beginstand, gelijk aan de eindstand van de vorige rapportageperiode • aanpassingen aan de beginstand, bijvoorbeeld als gevolg van: <ul style="list-style-type: none"> ○ geconstateerde fouten in de eindstand van de vorige rapportageperiode ○ model- en methodiekwijzigingen ○ overname of verkoop van portefeuilles ○ conversies tussen administratiesystemen 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<ul style="list-style-type: none"> • oprenting van de technische voorzieningen gesplitst naar beste schatting en risicomarge • verwachte impact van het verschuiven van het Last Liquid Point en daardoor de UFR-impact • vrijval van de risicomarge door het verstrijken van de tijd gedurende de rapportageperiode • de aan het begin van de rapportageperiode verwachte kasstromen gedurende de rapportageperiode, gerelateerd aan de verzekeringsportefeuille • impact van de nieuwe productie op de technische voorzieningen aan het einde van de rapportageperiode • koerseffecten voor aan indexen of beleggingen gekoppelde (levens)verzekeringen • impact van het verschil tussen de werkelijke ontwikkeling en de verwachte ontwikkeling van de technische voorzieningen gedurende de rapportageperiode als gevolg van bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> ○ sterfte ○ afkoop ○ premievrijmaking ○ andere vormen van verval ○ schaderatio ○ in- en revalidering ○ gehuwdheidsfrequentie- en leeftijdsverschil bij overlijden of pensionering ○ waardeoverdrachten • verandering van economische verwachtingen op beste schatting en risicomarge, gesplitst naar: <ul style="list-style-type: none"> ○ wijziging in de risicovrije basisrentetermijnstructuur ○ wijziging in de credit risk adjustment (CRA) en de volatiliteitsaanpassing (VA) ○ wijziging in het geëxtrapoleerde deel van de risicovrije rentetermijnstructuur (m.a.w. wijziging van de impact van de UFR-methodiek) ○ wijzigingen in volatiliteiten • verandering van verwachtingen met betrekking tot kosten (gesplitst naar bedrijfskosten, beheerskosten beleggingen en eventueel provisies) • verandering verwachtingen rond verzekeringstechnische parameters, per type parameter <p>Voor het onderdeel "schadevoorzieningen" kan de AF ook denken aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uitkeringen op schades met schadedatum voor vorige rapportagedatum • toename technische voorzieningen door schades met schadedatum na de vorige rapportagedatum • verandering van verwachtingen rond schadebehandelingskosten <p>Voor het onderdeel "premievoorzieningen" kan de AF ook denken aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wijziging schadepercentage • wijziging kostenpercentage (gesplitst naar administratiekosten, acquisitiekosten inclusief provisie, beheers/overhead kosten, schadebehandelingskosten) • wijziging toekomstige jaarlijkse premievolume (eventueel te splitsen naar nieuwe productie, royement, overige mutaties van polissen, conversies van producten, overname of verkoop portefeuilles) • wijziging (gemiddelde) resterende duur tot einde contracttermijn <p>Specifiek voor zorgverzekeringen kan de AF ook denken aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wijzigingen in de dekking van de basisziektekostenverzekering • wijzigingen in de omvang en samenstelling van het verzekerdenbestand • wijzigingen van de bruto zorgkosten • wijzigingen van de Vereveningsbijdrage Zvw <p>Voor de analyse van de ontwikkeling van de technische voorzieningen kan de AF ook denken aan de conform de QRT's S.29.03.01 en S.29.04.01 te onderscheiden componenten voor de</p>	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	door technische voorzieningen verklaarde variatie van het overschot van de activa ten opzichte van de verplichtingen tijdens het rapportagejaar.	

3.2.4 Coördinatie van het proces

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.2.4	Coördinatie van het proces	Co-ordination of process
3.2.4.1	Het AFR dient een overzicht op hoofdlijnen te bevatten van het totale proces dat gehanteerd wordt ter berekening van de Technische Voorzieningen .	The AFR should include a broad overview of the overall process employed in respect of the calculation of the Technical Provisions .
Leidraad	<p>Bij het samenstellen van het op te stellen overzicht op hoofdlijnen, kan de AF denken aan het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het vaststellen en evalueren van de gehanteerde methodologie; • het proces ter bepaling van de aannames die ten grondslag liggen aan de beste schatting; • het proces ter bepaling van de risicomarge; • het proces ter bepaling van de uit hoofde van herverzekering te verhalen bedragen; • de gebruikte administratiebronnen, de datastromen en het (indien van toepassing) geschikt maken van data voor de berekening van de technische voorzieningen; • de gebruikte rekentools en/of projectiesystemen per berekening c.q. (deel)portefeuille; • de opzet (in hoofdlijnen) en de eventuele wijzigingen in de rapportageperiode van deze rekentools en/of projectiesystemen; • de mate van volledigheid van de uitkomsten van de berekeningen uit deze rekentools en/of projectiesystemen; • de verrijkingen of aanvullingen op de uitkomsten van de rekentools en/of projectiesystemen om tot de totale hoogte van de technische voorzieningen te komen. Voorbeelden hiervan zijn: <ul style="list-style-type: none"> ○ schalen van uitkomsten wegens uitval van polissen in het berekeningsproces; ○ zogenaamde End User Computing (veelal in Excel) wegens ontbrekende functionaliteit in de rekentools en/of projectiesystemen; ○ handmatige correcties naar aanleiding van review van de voorlopige uitkomsten indien geautomatiseerde herberekening niet meer mogelijk is. • het gebruik van berekeningen uitgevoerd door anderen dan de (eerstelijns) actuariële afdeling (bijvoorbeeld het gebruik van de uitkomsten van een kostenallocatiemodel als basis voor het bepalen van kostenaannames); • een overzicht van controles en audits, waarvan door de AF gebruik wordt gemaakt. <p>Het overzicht op hoofdlijnen kan nader geïllustreerd worden aan de hand van een schematisch overzicht of stroomschema van de gevolgde processtappen voor de berekening van de technische voorzieningen.</p> <p>Het overzicht op hoofdlijnen kan ook in een aantal deeltteksten worden opgenomen als deelprocessen afzonderlijk in het AFR worden behandeld (bijv. het proces van afleiden van aannames).</p>	

3.2.5 Toereikendheid en kwaliteit van data

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.2.5	Toereikendheid en kwaliteit van data	Sufficiency and quality of data
3.2.5.1	Het AFR moet een overzicht geven van de controls met betrekking tot de data die gebruikt zijn bij de berekening van de Technische Voorzieningen en een uitleg waaruit blijkt dat de AF voldoende comfort heeft dat de gebruikte data adequaat, juist, betrouwbaar en volledig zijn.	The AFR must include an overview of the controls surrounding the data used in the calculation of Technical Provisions and an explanation of how the AF is comfortable that the data is appropriate, accurate, reliable and complete.
Leidraad	<p>De Solvency II-bepalingen ten aanzien van data ten behoeve van de berekening van de technische voorzieningen zijn opgenomen in de Gedelegeerde Verordening artikel 19 en in de richtsnoeren 1 t/m 16 van de Richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen.</p> <p>Hieronder worden aspecten besproken ten aanzien van controls rondom de data die als input dienen voor het systeem waarmee de beste schatting-component van de technische voorzieningen berekend wordt, de data die als input dienen voor ijking van de parameters op basis waarvan de beste schatting berekend is en de data ten behoeve van de berekening van de risicomarge. Van de besproken controls wordt aangegeven welke rol zij (kunnen) spelen voor de AF.</p> <ol style="list-style-type: none"> De AF kan bij het vormen van haar conclusies en adviezen waar mogelijk en wenselijk gebruik maken van de berekeningen, rapportages en de onderbouwingen van uitspraken van anderen, zoals diegenen die de berekeningen van de Solvency II technische voorzieningen uitvoeren, diegenen die de actuariële prijsberekeningen maken, diegenen die interne modellen beheren, gebruiken of valideren, de risicomanagerfunctie, de internal audit functie of personen die eventuele andere audits en reviews hebben uitgevoerd. Hierbij is het van belang dat de AF tijdig als betrokken partij aanhaakt bij de planning en eindproducten van deze functies zodat de AF aan kan geven wat zij nodig heeft voor het geven van haar oordeel. De AF kan in principe geen gebruik maken van de uitkomst van de werkzaamheden van de externe accountant; dit zou namelijk betekenen dat de externe accountant geen controle kan uitvoeren op (een deel van) de werkzaamheden van de AF. Indien de AF gebruik maakt van werkzaamheden van de internal audit functie, dient zij hierover vooraf met de internal audit functie overeenstemming te hebben bereikt. Bij het vormen van haar oordeel of berekeningen, controles en audits geschikt zijn om gebruik van te maken, kan de AF het volgende onderzoeken: <ul style="list-style-type: none"> de deskundigheid en ervaring van degenen die de werkzaamheden hebben uitgevoerd voor de berekeningen, controles of audits; de documentatie van de berekening, controle of audit: <ul style="list-style-type: none"> duidelijke omschrijving wat het doel van berekeningen, controle of audit is; duidelijke omschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden; beschrijving wie welk deel van de werkzaamheden gedaan heeft, inclusief de goedkeuring van het resultaat van deze werkzaamheden; beschrijving van de beperkingen ten aanzien van de uitgevoerde werkzaamheden; beschrijving van de gehanteerde aannames; versiebeheer van de bestanden die bij de berekening, controle of audit zijn gebruikt en duidelijke identificatie van de definitieve versies; versiebeheer van de documentatie gerelateerd aan berekeningen, en duidelijkheid dat bij controle of audits de actuele versie van de documentatie gebruikt is; in geval van een berekening: de aanwezigheid van technische documentatie van de berekening; 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<ul style="list-style-type: none"> ○ in geval van een berekening: documentatie dat het vierogenprincipe is toegepast; ○ documentatie van bevindingen en de status ten aanzien van de oplossing voor de bevindingen. <p>3. De AF kan jaarlijks zelf een steekproef of deelwaarneming op de berekeningen en controles doen (en daarmee onder andere onderzoek doen naar het juiste gebruik van data).</p> <p>4. Indien de AF bepaalde aanvullende berekeningen, controles of audits nodig acht voor het vormen van haar mening, kan zij de verantwoordelijken verzoeken om deze aanvullende werkzaamheden uit te voeren. Zo nodig dient de AF haar verzoeken te escaleren naar het BBTO.</p> <p>5. De AF kan zelf ook aanvullende berekeningen of controles uitvoeren indien zij dit noodzakelijk acht.</p> <p>6. De AF documenteert welke berekeningen, controles en audits van anderen, intern of extern, zij heeft gebruikt bij het vormen van haar eindoordeel. De AF documenteert ook welke berekeningen en controles zij zelf heeft uitgevoerd. Deze documentatie hoeft geen onderdeel van het AFR te zijn.</p> <p>Data ten behoeve van de berekening van de beste schatting</p> <p>De AF dient zich een beeld te vormen over de compleetheid en juistheid van interne brondata en waar van toepassing externe brondata, alsmede van het gebruik van deze – al dan niet bewerkte – data in de systemen die de technische voorzieningen bepalen. De AF dient bij deze beeldvorming een actieve rol te hebben om adequate invulling te geven aan haar wettelijke plichten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zij beoordeelt of door de eerste lijn genoeg gegevens worden gebruikt bij de berekening van technische voorzieningen, en zij beoordeelt de kwaliteit ervan (Solvency II Richtlijn, artikel 48 lid 1 onder c); • zij ziet erop toe dat beperkingen met betrekking tot de gegevens die voor de berekening van technische voorzieningen worden gebruikt, naar behoren door de eerste lijn worden aangepakt (Gedelegeerde Verordening, artikel 272 lid 1 onder c). <p>Ten behoeve van de beoordeling van de interne brondata kan de AF denken aan het beschikbaar krijgen van een verklaring van een interne functionaris waaruit blijkt dat de interne data op basis van uitgevoerde checks geen materiële onjuistheden bevatten. De AF dient hierbij een zelfstandig oordeel te vormen over de compleetheid van de inventarisatie van de gebruikte basisgegevens.</p> <p>De AF dient geïnformeerd te zijn over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aanwezigheidscontroles zoals toepassen van het vierogenprincipe op de invoer; • informatie over achterstanden in de verwerking van mutaties; • informatie over achterstanden in de verwerking van schades; • steekproeven zoals die door de eerste lijn of door een internal control-afdeling geschieden op de juistheid van de verwerkte mutaties (foutloosheidspercentages in de steekproef); • steekproeven of volledige checks of de volgens de offertesystemen geaccepteerde polisaanvragen juist zijn opgenomen in de polisadministratie; • aansluiting tussen de polisadministratie en de uitkeringsadministratie; • aansluiting tussen de schadedebetalingen in de schadedriehoeken en in de verlies-en-winstrekening; • controles hoeveel correcties zijn gemaakt op de data van vorig jaar (bijvoorbeeld of de diagonalen die vorig jaar in de schadedriehoek zaten zijn gewijzigd; op polis-, dekking- en schadedossierniveau: het aantal correcties die zijn doorgevoerd op data die niet veranderd zouden mogen zijn); • procescontroles en rapportages van de internal audit functie. <p>De AF stelt vast of laat zich informeren of de gevraagde controles ook daadwerkelijk zijn uitgevoerd.</p>	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>De AF dient speciale aandacht te geven aan data die afkomstig is van volmacht-administraties en andere externe administraties. De AF stelt zich op de hoogte of de aanleverende partij een accountantsverklaring kan overleggen met betrekking tot de juistheid en compleetheid van deze bestanden. De AF kan in dat geval eisen en wensen formuleren ten aanzien van de werkzaamheden die gedekt dienen te worden in zo'n accountantsverklaring. Ongeacht het wel of niet ontvangen van zo'n accountantsverklaring, geldt dat de verantwoordelijkheid van de AF ten aanzien van deze data dezelfde is als voor de (volledig) interne data.</p> <p>Voor elke vertaalslag of overdracht vanaf de bron tot en met de einduitkomst dient door de AF vastgesteld te worden of de eerstelijns actuariële afdeling naar de mening van de AF afdoende kan toelichten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • of er data verloren gaan; dit kan de eerste lijn bijvoorbeeld illustreren aan de hand van standenaansluitingen en hash totals; • wat de oorzaak is van het (eventueel) verloren gaan van data; • of de resterende data nog steeds voldoende zijn voor een adequate bepaling van de technische voorzieningen; • om data geschikt te maken voor gebruik in projectiesystemen zijn vaak omzettingen en / of verrijkingen nodig; de eerste lijn dient de AF aan te tonen dat deze omzettingen en / of verrijkingen juist zijn en juist worden uitgevoerd; • of de controles op juistheid en compleetheid bij elke overdracht naar een volgende processtap worden gecontroleerd, zodat binnen de keten geborgd is dat de data voldoen aan de gestelde eisen. <p>Indien op basis van bovenstaande bij de AF het beeld ontstaat dat de gebruikte data geen fouten bevatten die leiden tot materiële fouten in de uitkomsten, dan kan de AF oordelen dat data voldoende compleet en juist zijn voor het doel van de berekening.</p> <p>Indien er naar mening van de AF onvoldoende controls in het dataproces zitten dient dit te leiden tot aanbevelingen, waarbij de AF dan ook dient aan te geven welke controls toegevoegd of aangepast dienen te worden.</p> <p>Polisdata en schadedata ten behoeve van de bepaling van parameters</p> <p>Onder polisdata en schadedata wordt de data verstaan die nodig zijn om parameters te bepalen ten behoeve van toekomstprojecties, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verval- en sterftkansen; • invaliderings- en revalideringskansen; • uitloop van schade in de tijd (schadedriehoeken); • kansverdeling van het aantal schades en kansverdeling voor de omvang van schades; <p>hiertoe behoort ook de indeling van verzekerden naar risicoprofielen (bijvoorbeeld bij ziektekosten onderscheid naar gezonde verzekerden zoals studenten en ongezonde verzekerden zoals chronisch zieken).</p> <p>De basisdata die gebruikt worden ter bepaling van de parameters dienen consistent te zijn met en aan te sluiten op de data die gebruikt worden voor de bepaling van de beste schatting. Indien de gebruikte data niet worden verkregen door dezelfde ontsluitingen van de bron als bij de technische voorzieningen zullen door de eerste lijn aansluitingscontroles gemaakt dienen te worden om vast te stellen of de data op dezelfde portefeuilles betrekking hebben. Er dient hierbij speciaal aandacht gegeven te worden aan data die niet voor de bepaling van de technische voorzieningen gebruikt worden. Dit betreft bijvoorbeeld de aangeleverde mutatiegegevens. Of deze juist zijn kan door de eerste lijn aangetoond worden aan de hand van algemene informatie die beschikbaar is over de kwaliteit van de mutatie-ontsluiting of door aansluitingen te maken met andere rapportages waarvoor mutatiegegevens gebruikt worden (bijvoorbeeld de ontwikkeling van de technische voorzieningen ten behoeve van de statutaire jaarrekening). Bij een onderzoek naar datagebruik voor parameters komen daarnaast de volgende onderwerpen aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beoordeling of de data die geleverd worden geschikt zijn om de parameters te bepalen (adequaatheid data); hierbij dient rekening gehouden te worden met de 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>wijze van gebruik van de parameter bij de bepaling van de technische voorzieningen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • beoordeling of de data voldoende zijn opgesplitst om onderscheid te maken naar homogene risicogroepen zoals nodig voor de bepaling van de betrokken parameter (completeheid data); • beoordeling of er voldoende historie beschikbaar is om op zinvolle wijze een parameter te berekenen (completeheid data); • beoordeling of de hoeveelheid waarnemingen statistisch gezien voldoende betrouwbaar is om een zinvolle berekening van de parameters mogelijk te maken (adequatheid data); • beoordeling of de data voldoende historie heeft en of deze historische data voldoende representatief is c.q. voorspellingskracht heeft om betrouwbare parameters uit af te leiden (bijvoorbeeld dient bij zorgverzekeringen onderkend te worden dat de dekking van de basisziektekostenverzekering elk jaar wijzigt). <p>Daarnaast dient de AF te beoordelen of de eerste lijn heeft onderzocht of er in de markt data of uitkomsten beschikbaar zijn voor de bepaling van parameters. Dit is zeker nodig indien de kwaliteit van de eigen data onvoldoende is, deze te weinig historie kent of onvoldoende opsplitsbaar is. Ook voor deze externe data dient te worden vastgesteld of:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ze geschikt zijn voor het doel waarvoor ze gebruikt worden; • ze toepasbaar zijn voor de portefeuille waarvoor de technische voorzieningen bepaald moeten worden; • de wijze van bepaling van de parameter aansluit bij het gebruik van de parameter. <p>Indien er zowel eigen data als marktdata beschikbaar zijn, dient te worden beoordeeld of het gebruik van de eigen data of gebruik van de marktdata de voorkeur heeft. Naast de hiervoor aangehaalde onderzoeksonderwerpen kan hierbij ook getoetst worden of de uitkomsten uit de eigen data statistisch significant verschillen van de uitkomsten uit de marktdata. De AF dient te beoordelen of de afwegingen goed zijn gemaakt.</p> <p>Overige externe data Voor alle overige externe data (bijvoorbeeld rentecurves, inflatiecijfers, UWV-gegevens, benchmark informatie) dient te worden vastgesteld of deze data geschikt zijn voor gebruik voor het doel waarvoor ze zijn opgezocht. Tevens dient aan de AF te worden aangetoond dat de genoemde data ook daadwerkelijk worden gebruikt.</p> <p>Data ten behoeve van de berekening van de risicomarge Voor deze data gelden analoge eisen als voor de eisen die gesteld worden aan de data ten behoeve van de beste schatting. Voor de berekening van risicomarge zijn een aantal SCR-componenten benodigd, met name de SCR voor verzekeringstechnisch risico en de SCR voor operationeel risico. De AF dient vast te stellen of de eerste lijn de juiste SCR-componenten heeft betrokken in de berekening van de risicomarge en of de gehanteerde SCR-bedragen een goede maatstaf zijn om daaruit de risicomarge af te leiden. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door te beoordelen of de kasstromen na schok zich volgens verwachting gedragen. Indien er geen kasstromen zijn, dan dient op andere wijze te worden beoordeeld of de verandering in de hoogte van de beste schatting als gevolg van de schok volgens verwachting is. Bij schadeverzekeringen dient bijvoorbeeld vastgesteld te worden (in geval de onderneming de standaard formule gebruikt) of de juiste beste schatting bij de berekening van het reserverisico en operationeel risico is gebruikt en de juiste premies zijn gebruikt om het premierisico en operationeel risico te berekenen. Voor het catastroferisico dient bijvoorbeeld vastgesteld te worden dat de juiste CRESTA informatie gebruikt is (CRESTA = Catastrophe Risk Evaluation and Standardizing Target Accumulations; combinatie van postcode en verzekerde som). Voor het tegenpartijrisico op herverzekeraars dient bijvoorbeeld vastgesteld te worden dat de gehanteerde ratings voor herverzekeraars adequate maatstaven zijn en dat adequate input is gebruikt om het risicomitigerend effect van herverzekering te berekenen (de input bestaat uit de verzekeringstechnische risico's zonder toepassing van herverzekering en de verzekeringstechnische risico's met toepassing van herverzekering).</p>	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>In het geval dat voor de bepaling van de risicomarge gebruik wordt gemaakt van een methodiek waarbij de SCR of de diverse afzonderlijke SCR-componenten worden geprojecteerd op basis van een risicobepalende factor (risk driver), dient te worden vastgesteld of die risicobepalende factor zorgt voor een juiste bepaling van de te projecteren SCR-component. Dit kan de eerste lijn toetsen door de betrokken SCR-schok op verschillende momenten in de tijd door te rekenen en de uitkomst af te zetten tegen de SCR per tijdstip moment zoals die wordt uitgerekend met de risicobepalende factor.</p>	
3.2.5.2	<p>Het AFR moet vaststellen welke eventuele materiële onzekerheden of beperkingen ten aanzien van de data gelden en beschrijven op welke manier hiermee is omgegaan in de context van de berekening van de Technische Voorzieningen. Deze beperkingen zouden kunnen inhouden, maar zijn niet beperkt tot, de geschiktheid voor gebruik, de consistentie in de tijd, de tijdigheid, de informatietechnologiesystemen, de beschikbaarheid van individuele polisdata en van historische data.</p>	<p>The AFR must identify any material uncertainties or limitations in the data and outline the approach taken to these in the context of the calculation of Technical Provisions. Limitations might include, but are not restricted to, its fitness for purpose, consistency over time, timeliness, information technology systems, availability of individual policy data and of historical data.</p>
Leidraad	<p>Bij het vaststellen of er sprake is van materiële onzekerheden of beperkingen ten aanzien van data dient de AF zich een beeld te vormen over de volgende aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De aangeleverde gegevens zijn inderdaad relevante gegevens voor de bepaling van de technische voorzieningen, en deze gegevens zijn van voldoende kwaliteit. • Er is een logische samenhang van de gegevens in de tijd. Hierbij kan gedacht worden aan: <ul style="list-style-type: none"> ○ ontwikkeling van de standgegevens tussen diverse aanleveringen in de tijd; ○ ontwikkeling van gemiddelden of extremen tussen diverse aanleveringen in de tijd. • De gebruikte bestanden zijn geschikt voor de bepaling van de technische voorzieningen op de rapportagedatum. Bij voorkeur zijn de bestanden een actuele weergave van de polis- en schadeadministratie op deze rapportagedatum. • Indien voor de bepaling van de technische voorzieningen of afleiding van parameters historische gegevens nodig zijn (bijvoorbeeld schadedriehoeken): <ul style="list-style-type: none"> ○ De gehanteerde gegevens vormen een juiste maatstaf voor de portefeuille waarvoor de technische voorzieningen worden berekend. ○ De historie van de beschikbare gegevens is lang genoeg om een betrouwbare basis te zijn om de technische voorzieningen te berekenen. • Het onderzoek naar de eventuele materiële onzekerheden sluit aan bij de eventuele onderverdelingen die de verzekeraar hanteert. Voorbeeld: bij zorgverzekeraars worden verstrekkingen (schadeclassificaties) onderscheiden naar ziekenhuiszorg, geestelijke gezondheidszorg, farmacie etc. <p>Indien de data voor een deel van de technische voorzieningen gebrekkig zijn, moet de AF vaststellen of de gekozen wijze van waardering van de onderhavige portefeuille geschikt is en naar verwachting leidt tot een hoogte van de technische voorzieningen die niet materieel afwijkt van de hoogte van de technische voorzieningen als deze op juiste wijze zou kunnen zijn bepaald. Als er inderdaad geen sprake is van een materiële afwijking, dan kan de AF deze afwijking als onzekerheid kenmerken (in tegenstelling tot als fout). De AF dient in dergelijke gevallen in het AFR een aanbeveling op te nemen om het onderliggende data-probleem op te lossen. De AF kan als onderdeel van zo'n aanbeveling alternatieven aangeven die zij beter vindt passen om met eventueel geconstateerde materiële onzekerheden of beperkingen om te gaan.</p> <p>Voorbeelden van materiële onzekerheden of beperkingen ten aanzien van data:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het proces van het verzamelen van de data heeft een te lange doorlooptijd, waardoor onvoldoende tijd beschikbaar is voor analyses. • In de basisadministratie worden de polisvoorwaarden overschreven en is alleen de laatste voorwaarde beschikbaar; hierdoor kan het niet duidelijk zijn wat de dekking is op een polis. 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<ul style="list-style-type: none"> Gegevens zijn niet gevuld waarbij als oplossing een gemiddelde waarde of een default-waarde wordt gehanteerd. Voor een nieuw product is de administratie nog niet ingeregeld. Omdat de portefeuille niet materieel wordt geacht, is dit opgelost door het opschalen van uitkomsten van een andere portefeuille. Er is echter geen onderbouwing van de keuze van deze andere portefeuille en/of er is geen gevoeligheidsanalyse uitgevoerd waaruit blijkt dat de schattingonzekerheid beperkt is. De portefeuille is te klein om invaliderings- en revalideringskansen te bepalen, waardoor gekozen is om landelijke data te gebruiken die wel beschikbaar zijn. Onzeker is echter of deze data voldoende representatief zijn voor de portefeuille. Er zijn onvoldoende controles uitgevoerd op de juistheid van de schadedatum zoals die is vastgelegd in de schadeadministratie. Als gevolg hiervan is er onzekerheid over de juistheid van de schadedriehoeken en de inschatting van de verwachte betalingen. 	
3.2.5.3	<p>Het AFR dient een overzicht te geven van de portefeuilles die opgenomen zijn in de Technische Voorzieningen, de opsplitsing van data naar homogene risicogroepen en hoe is vastgesteld dat deze opsplitsing geschikt is in verhouding tot de onderliggende risico's die de onderneming loopt.</p>	<p>The AFR should give an overview of the business covered by the Technical Provisions, the split of data into homogeneous risk groups and how this split has been assessed for appropriateness in relation to the underlying risks of the undertaking.</p>
Leidraad	<p>In deze leidraad wordt onder "opsplitsing van data" vooral de "opsplitsing van de verzekeringsportefeuilles" bedoeld. De opsplitsing ten behoeve van risicomanagement en de opsplitsing ten behoeve van het bepalen en rapporteren van de technische voorzieningen zijn niet noodzakelijk gelijk aan elkaar.</p> <p>Het overzicht van de portefeuilles en de bijbehorende technische voorzieningen dient zodanig opgezet te zijn dat er aansluiting gegeven wordt met de uitsplitsing van de technische voorzieningen (en de uit hoofde van herverzekering te verhalen bedragen) zoals die door de onderneming gerapporteerd wordt (of zal worden) in de kwantitatieve rapportagetemplates:</p> <ul style="list-style-type: none"> S.02.01.01 – Balans S.12.01.01 – Technische voorzieningen voor levens- en SLT-ziekteverzekering S.17.01.01 – Technische voorzieningen schadeverzekeringsbedrijf Nationale Staat 1 – Zorg <p>De uitsplitsing van de totale portefeuille in homogene risicogroepen kan afwijken van de uitsplitsing zoals die in bovengenoemde templates is gemaakt: in deze templates wordt de portefeuille namelijk primair ingedeeld naar verzekeringsbranche (line of business) en belangrijkste verzekeringskenmerken. Voor de indeling in homogene risicogroepen zijn de risicokarakteristieken leidend: deze risicokarakteristieken zijn onder andere de SCR-componenten voor verzekeringstechnische risico's en de daarbinnen onderscheiden sub-rioso's. Binnen de homogene risicogroepen kan wel een verdere onderverdeling naar (deel)portefeuilles gemaakt worden wegens verschillen in methoden en aannames ter bepaling van de beste schatting. Het AFR dient inzicht te geven hoe de indeling van de portefeuille naar homogene risicogroepen zich verhoudt tot de indeling die op de (Solvency II) balans is opgenomen en verder is uitgesplitst in de templates S.12.01.01, S.17.01.01 en Nationale Staat 1 – Zorg. Dit inzicht is tevens relevant voor de bepaling van de risicomarge: hier wordt namelijk de indeling van de portefeuille ten behoeve van de risicomanagementfunctie (SCR) vertaald naar de indeling van de portefeuille ten behoeve van de AF (beste schatting en risicomarge).</p> <p>Ten aanzien van de homogene risicogroepen en de eventueel daarbinnen gehanteerde verdere verdeling (bijvoorbeeld naar tekenjaar) dient de AF in het AFR te rapporteren of de gekozen opsplitsing naar haar mening correct is. Hierbij dienen een aantal aspecten te worden beoordeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> de verschillen in het risicoprofiel tussen de portefeuilles, waarbij te denken is aan: <ul style="list-style-type: none"> risicoprofiel van verzekeringnemer 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<ul style="list-style-type: none"> ○ sterfterisico ○ gedrag van de verzekeringnemer ○ kosten ○ soorten van winstdeling ○ afgegeven garanties ○ algehele acceptatiebeleid ○ aflooppatronen in de schadedriehoek ○ schadefrequenties en gemiddelde schadebedragen ○ toekomstige managementacties • de stabiliteit in de tijd van de indeling naar homogene risicogroepen; • de afweging tussen voldoende omvang van groepen en de homogeniteit qua risicokarakteristieken binnen groepen: als data ter ver opgedeeld worden in groepen, zullen er mogelijk te weinig waarnemingen (bijvoorbeeld schades en overlijdens) per groep overblijven om hierop nog betrouwbare statistische analyses uit te kunnen voeren; • de consequente toepassing van de indeling naar homogene risicogroepen tussen het bepalen van de beste schatting, de risicomarge en de uit hoofde van herverzekering (en SPV's) te verhalen bedragen. 	
3.2.5.4	<p>Het AFR dient een beschouwing te bevatten van relevante informatie uit de financiële markten en algemeen beschikbare data met betrekking tot verzekeringstechnische risico's en uit te leggen hoe deze informatie is meegenomen in de beoordeling van de Technische Voorzieningen.</p>	<p>The AFR should consider relevant information provided by financial markets and generally available data on underwriting risks and explain how it is integrated into the assessment of the Technical Provisions.</p>
Leidraad	<p>In het geval er in de markt data beschikbaar komen (bijvoorbeeld ontwikkelingen van schaderatio's, UWV data, schadedriehoeken gepubliceerd door het Verbond, kansenselstel van invaliderings- en overgangskansen voor WIA en AOV verzekeringen gepubliceerd door het Verbond, inflatieontwikkelingen, nieuwe overlevingstafels gepubliceerd door het AG, landelijke zorgcijfers van Vektis, Zorgverzekeraars Nederland of van Zorginstituut Nederland), dan dient de AF deze in de beoordeling van de door de eerste lijn berekende technische voorzieningen te betrekken. Indien deze data zodanig zijn dat het de verwachting is dat bijvoorbeeld het schadeverloop of de schadehoogte zal gaan afwijken van eigen historische waarnemingen, dan dient beoordeeld te worden in welke mate deze informatie het noodzakelijk maakt om af te wijken van de eigen historie en de externe ontwikkelingen mee te nemen in de bepaling van de technische voorzieningen. Analoog geldt dit voor relevante nieuwe informatie die nog niet in algemene marktdata is waar te nemen. Voorbeelden hiervan zijn nieuwe uitspraken van rechtbanken of klachteninstanties (hierbij kan gedacht worden aan het dossier beleggingsverzekeringen), aangekondigde wijzigingen in wet- en regelgeving die invloed kunnen hebben op bijvoorbeeld gedrag van de verzekeringnemer of de hoogte van betalingen die gedaan moeten worden, en het beschikbaar komen van toezichthouderinterpretaties van Solvency II-regelgeving.</p> <p>De AF dient bij het gebruik van externe informatie en data te beoordelen of deze van voldoende kwaliteit zijn (juist, volledig en adequaat); de beoordeling betreft onder andere de betrouwbaarheid van de bron en de consistentie en stabiliteit over de tijd van de gepubliceerde informatie. Tevens dient zij te beoordelen of de correcties die gemaakt zijn op de ruwe waargenomen marktdata en de overige bewerkingen die hierop zijn uitgevoerd materiële invloed hebben op de hoogte van de technische voorzieningen en of door de correcties de gehanteerde data beter passen bij het risicoprofiel van de betreffende verzekeringsportefeuilles. Bijvoorbeeld: UWV kan andere ervaringscijfers dan een verzekeringsonderneming hebben met betrekking tot arbeidsongeschiktheid, maar dat kan ook te herleiden zijn tot verschillen in de profielen van de verzekerde populaties.</p>	

3.2.6 Methoden en modellen

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.2.6	Methoden en modellen	Methods and models
3.2.6.1	Het AFR moet een overzicht geven van hoe de adequaatheid van de methoden en modellen zoals gebruikt in de berekening van de Technische Voorzieningen is beoordeeld ten aanzien van de belangrijkste risicobepalende factoren, de branches van de onderneming , en de manier waarop de branches worden gemanaged.	The AFR must provide an overview about how the appropriateness of the methods and models used in the calculation of the Technical Provisions has been assessed with regard to the main drivers of risk, the lines of business of the undertaking and the way in which the business is being managed.
Leidraad	<p>Bij de toepassing van dit artikel kan de AF aan het volgende denken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reviews en validaties. Conform richtsnoer 84 van de Richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen dient de AF ten aanzien van de technische voorzieningen te onderzoeken welke valideringsbenaderingen en valideringsprocessen het meest geschikt zijn. In veel gevallen kan de AF gebruik maken van bestaande reviews en/of validaties. Dit kunnen ook review rapporten van externe partijen zijn. Indien beschikbaar kunnen daarnaast rapporten uit hoofde van validatie van een Intern Model (of van de implementatie van de standaard formule) een belangrijke bron voor de AF zijn om de adequaatheid van methoden en modellen te beoordelen. • Risico's onderkend in beste schatting. Ten aanzien van de beste schatting is het belangrijk om na te gaan of alle risico's en andere factoren die van toepassing zijn op de aangegane verzekeringsverplichtingen zijn onderkend in de berekening van de technische voorzieningen. Voorbeelden zijn: <ul style="list-style-type: none"> ○ Als de polishouder een afkoopoptie heeft, dient nagegaan te worden of dit type vervalrisico op een correcte manier in de berekeningen is opgenomen. ○ Als het rendement op een polis afhankelijk is van het aandelenrendement, dient aandelenrisico als risicobepalende factor in de berekening te zijn onderkend. ○ Bij schadeverzekeringen is de gemiddelde duur tot aan het sluiten van een schadedossier een bepalende factor in de berekening. • Risicomarge. Ten aanzien van de risicomarge dienen de relevante risicobepalende factoren in de berekeningen te worden betrokken en dient – indien daarvoor gekozen is – de keuze van de grootte die gebruikt wordt voor de bepaling van de uitloopfactoren van de SCR-componenten onderbouwd te zijn. • Branche-onderscheid. De AF dient te onderkennen dat het nodig kan zijn om voor verschillende branches en/of productsoorten ook verschillende methoden en/of modellen te hanteren voor de bepaling van de technische voorzieningen. • Data passend bij de methode. De data dient te voldoen aan de aannames die ten grondslag liggen aan de gehanteerde methode en het daarbij gebruikte model; dit dient zo nodig per homogene risicogroep apart beoordeeld te worden. • Alternatieven. De AF dient inzicht te hebben welke methoden toepasbaar kunnen zijn en hoe de voors en tegens van deze methoden geleid tot de keuze voor de gehanteerde methode. Tot dit inzicht behoort ook of methoden die theoretisch beter zijn om praktische redenen niet geselecteerd zijn (toepassing van het proportionaliteitsprincipe). • Backtesten. De AF dient de beschikking te hebben over de uitkomsten van de backtesten. Indien de backtest-uitkomsten minder bevredigend zijn, dan dient onderbouwd te zijn waarom desondanks de methode en/of het model gehanteerd wordt. 	
3.2.6.2	Het AFR dient te wijzen op ongebruikelijke of niet-standaard methoden buiten gebruikelijke marktpraktijken die zijn gebruikt bij het berekenen van de Technische Voorzieningen , inclusief een beschrijving van de beweegredenen voor de gekozen methode.	The AFR should draw attention to any unusual or non-standard method not within usual market practices which has been used to calculate Technical Provisions , including a description of the rationale for the choice of method.
Leidraad	Indien bij een verzekeringsonderneming een andere dan onderstaande methode wordt gehanteerd, dan kan er sprake zijn van een ongebruikelijke of niet-standaard methode.	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<ul style="list-style-type: none"> • Bij levensverzekeringen is de gebruikelijke methode ter bepaling van de technische voorzieningen het disconteren van geprojecteerde kasstromen, inclusief het via simulaties berekenen van de waarde van opties en garanties. • Bij inkomensverzekeringen is de gebruikelijke methode eveneens discontering van geprojecteerde kasstromen. • Bij schadeverzekeringen is de gebruikelijke methode het hanteren van schadedriehoeken. <p>Het beschrijven van de beweegredenen voor de keuze van methoden dient door de modeleigenaar te worden gegeven. De AF dient deze beweegredenen te beoordelen.</p>	
3.2.6.3	<p>Het AFR dient, waar nodig, een overzicht te bevatten van de methoden die ter berekening van de Technische Voorzieningen gebruikt zijn met betrekking tot contracten waarvoor door onvoldoende data het niet mogelijk is om een betrouwbare actuariële methode te hanteren, specifiek in die gevallen waarnaar in Artikel 82 van de Solvency II Richtlijn wordt verwezen. Het AFR dient ook een beoordeling te bevatten van de adequaatheid van de benaderingen zoals gebruikt in de berekeningen van de Technische Voorzieningen voor dergelijke contracten.</p>	<p>The AFR should include, where appropriate, an overview of the methods used to calculate Technical Provisions in respect of contracts where the insufficiency of the data has prevented the application of a reliable actuarial method, specifically those cases referred to in Article 82 of the Solvency II Directive. The AFR should include an assessment of the appropriateness of the approximations used in the calculations of Technical Provisions for such contracts.</p>
Leidraad	<p>Ter verduidelijking van dit artikel uit ESAP 2 is hieronder eerst de tekst uit artikel 82 van de Solvency II Richtlijn opgenomen:</p> <p>“Gegevenskwaliteit en gebruik van benaderingen, met inbegrip van ad hoc methoden voor technische voorzieningen</p> <p>De lidstaten zorgen ervoor dat verzekerings- en herverzekeringsondernemingen beschikken over interne processen en procedures om de adequaatheid, volledigheid en juistheid te waarborgen van de gegevens waarvan gebruik wordt gemaakt bij de berekening van hun technische voorzieningen.</p> <p>Indien in specifieke omstandigheden verzekerings- en herverzekeringsondernemingen over onvoldoende degelijke gegevens beschikken om een betrouwbare actuariële methode toe te passen op een set of subset van hun verzekerings- en herverzekeringsverplichtingen of op bedragen die op herverzekeringsovereenkomsten en Special Purpose Vehicles kunnen worden verhaald, mogen passende benaderingen, met inbegrip van ad hoc methoden, worden gebruikt voor de berekening van de beste schatting.”</p> <p>Een voorbeeld waarbij een verzekeringsonderneming onvoldoende detail in de data kan hebben is bij sommige volmachten. In dergelijke gevallen kan inzicht in de mate van adequaatheid bepaald worden door te bepalen hoe gevoelig de uitkomsten van de berekening van de technische voorzieningen zijn voor de aannames welke gebruikt zijn bij de benaderingen. Dit kan door de relevante parameters met bijvoorbeeld 10% te verhogen of te verlagen. De AF dient in dergelijke gevallen aanbevelingen te formuleren om structurele verbeteringen aan te brengen in de data-aanleveringen zodat betrouwbare actuariële methoden toegepast kunnen worden.</p> <p>Een tweede voorbeeld is case by case technische voorzieningen bij schadeverzekeringen. Hierbij kan de AF nagaan of een adequaat proces is doorlopen. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • schades worden ieder kwartaal opnieuw beoordeeld; • informatie wordt actief opgevraagd; • nieuwe informatie wordt direct verwerkt in de case by case technische voorzieningen; • de hoogte van de technische voorzieningen is mede gebaseerd op expertiserapporten. <p>Een derde voorbeeld van onvoldoende data betreft ziektekostenverzekeringen. Hier verandert jaarlijks de dekking van de basisverzekering zodat historische data niet zonder</p>	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>meer toepasbaar is op de actuele verzekeringsportefeuille. Daarnaast ontstaat door het laat ontvangen van declaraties een achterstand in declaratiedata. Hierdoor zijn statistische en actuariële methoden niet goed toepasbaar voor met name het meest recente declaratiejaar. De AF dient zich dan een beeld te vormen over de gehanteerde expert judgement bij de keuze en het gebruik van data voor het bepalen van de technische voorzieningen. De AF kan daarbij ook apart aandacht besteden hoe deze data-onzekerheid zich doorvertaalt in onzekerheid (c.q. bandbreedte) ten aanzien van de berekende technische voorzieningen.</p> <p>De AF dient bij het gebruik van benaderingen te verifiëren of de eerste lijn hierbij onderbouwing heeft gegeven van de adequaatheid. Indien de eerste lijn dit niet heeft gedaan dan dient de AF dit mee te nemen in het vormen van haar opinie en eventueel een aanbeveling te doen. De onderbouwing van de adequaatheid dient bij voorkeur zowel kwalitatief als kwantitatief te zijn. De benadering dient niet tot materiële onzekerheid te leiden ten aanzien van de hoogte van de technische voorzieningen van de deelpartefeuille waarop de benadering betrekking heeft, met andere woorden: de benadering is een schattingselement die als evenwichtig kan worden bestempeld. In de beoordeling van de benaderingen dient de AF zich er dus ook van te vergewissen dat de eventuele mate van (extra) prudentie geen afbreuk doet aan het karakter van de technische voorzieningen zoals bedoeld in artikel 76 van de Solvency II Richtlijn. Bij de beoordeling kan de AF gebruik maken van de vergelijking tussen realisaties en verwachtingen.</p> <p>De AF dient zich ook een oordeel te vormen of het totaal van de technische voorzieningen die via een benadering zijn bepaald beperkt is ten opzichte van de totale technische voorzieningen. De AF beoordeelt ook of het beperkte karakter niet alleen geldt op het niveau van de gehele verzekeringonderneming, maar bij voorkeur ook op het niveau van de afzonderlijke branches en homogene risicogroepen.</p>	
3.2.6.4	Het AFR moet een beoordeling bevatten van de adequaatheid van de methoden en modellen die gebruikt zijn in de berekening van de opties en garanties in verzekerings- en herverzekeringscontracten.	The AFR must include an assessment of the appropriateness of the methods and models used in the calculation of options and guarantees included in insurance or reinsurance contracts.
Leidraad	<p>Bij de beoordeling van de adequaatheid van modellen ter berekening van opties en garanties kan de AF aan het volgende denken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij het gebruik van scenario's dient vastgesteld te worden dat de scenario's risiconutraal zijn, bijvoorbeeld door het uitvoeren van een martingaal-toets. • Bij het gebruik van analytische formules of replicerende portefeuilles, kan de AF bij de eerste lijn vragen om een vergelijking met een Monte Carlo simulatie uit te voeren. • Bij het beoordelen van de modellering van opties en garanties dient de AF ook aandacht te geven aan de productkenmerken, met andere woorden de mate van volledigheid waarmee alle contractspecifieke condities ook daadwerkelijk zijn gemodelleerd, en de mate waarin het gedrag van de verzekeringnemers in de modellering is opgenomen. 	
3.2.6.5	Het AFR dient aan te geven of de AF de informatietechnologiesystemen zoals gebruikt in de berekening van de Technische Voorzieningen als onvoldoende beoordeelt in het ondersteunen van de actuariële en statistische procedures.	The AFR should indicate if the AF assesses that the information technology systems used in the calculation of Technical Provisions do not sufficiently support the actuarial and statistical procedures.
Leidraad	<p>In deze context dient het begrip "Informatietechnologiesystemen" (verder IT-systemen) ruim geïnterpreteerd te worden: het omvat niet alleen de hardware, maar ook softwarepakketten, rapportagetools, spreadsheets, etc.</p> <p>De AF dient de haar bekende beperkingen in IT-systemen aan te geven, voor zover deze betrekking hebben op (bepaling van) de technische voorzieningen. Ten aanzien van beperkingen omtrent IT-systemen kan de AF aan het volgende denken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventuele beperkingen van de IT-systemen zullen vooral naar voren komen bij complexe producten waarvoor veel simulaties nodig zijn. Indien door beperkingen van IT-systemen noodgedwongen voor een relatief laag aantal scenario's gekozen moet worden, dan is er een onzekerheid in de technische voorzieningen door 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>toedoen van simulatieruis. De AF dient aan te geven of dergelijke beperkingen bestaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door performance-problemen of andere beschikbaarheidsproblemen van IT-systemen kan het niet mogelijk zijn om in de beschikbare doorlooptijd voldoende gevoeligheidsanalyses uit te voeren. Hierdoor kan het inzicht in de gevoeligheid van technische voorzieningen ten aanzien van aannames beperkt zijn. De AF dient aan te geven of dergelijke beperkingen bestaan. • De IT-systemen hebben onvoldoende functionaliteit om het verloop van de technische voorzieningen te analyseren. • Bij het gebruik van End User Computing (zoals Excel-sheets) is niet aangetoond dat het beheer hierop goed vastligt en goed wordt toegepast. • De IT-systemen genereren onvoldoende audit trail, waardoor de uitgevoerde werkzaamheden niet goed en/of niet op een efficiënte wijze beoordeeld kunnen worden door de AF. • De uitkomsten zijn niet reproduceerbaar of er is onvoldoende aangetoond dat de uitkomsten reproduceerbaar zijn. <p>Onder IT-systemen worden in dit kader niet verstaan de systemen waarin de administratie van verzekeringen plaatsvindt (polis-, claim- en uitkeringsadministraties) en ook niet de systemen die de in deze bronsystemen geregistreerde data ontsluiten. Voor de leidraad over data wordt verwezen naar de artikelen in paragraaf 3.2.5.</p>	
3.2.6.6	<p>Voor zover de berekening van de Technische Voorzieningen afhangt van meerdere methoden of modellen, dient het AFR te wijzen op eventuele materiële verschillen tussen de uitkomsten op basis van deze methoden of modellen, en hoe rekening gehouden wordt met de verschillen.</p>	<p>Where the calculation of Technical Provisions depends on multiple methods or models, the AFR should make reference to any material differences between the results according to these methods or models and what allowance has been made for the differences.</p>
Leidraad	<p>Zie leidraad 3.2.6.1 voor de afweging tussen eventuele verschillende methoden / modellen voor de bepaling van de technische voorzieningen.</p> <p>Er kan ook sprake zijn van een situatie waarin de technische voorzieningen voor twee vergelijkbare producten met zeer verschillende methoden en/of modellen zijn berekend. In dergelijke gevallen kan de AF de vraag stellen waarom deze verschillende methoden of modellen worden gehanteerd. Als het verschil niet of niet voldoende onderbouwd kan worden, dan kan de AF aanbevelen om in de volgende rapportageperiode een consistente methodiek te kiezen en te hanteren.</p>	
3.2.6.7	<p>Het AFR dient eventuele materiële veranderingen in methoden ten opzichte van die gebruikt in het vorige AFR te vermelden en te rechtvaardigen, en dient het effect op de Technische Voorzieningen te kwantificeren.</p>	<p>The AFR should disclose and justify any material changes in methods from those used in the previous AFR and quantify the effect on the Technical Provisions.</p>
Leidraad	<p>Bij bovenstaande vereiste dient de rechtvaardiging voor de wijzigingen door de modeleigenaar gegeven te worden. Ten aanzien van wijzigingen is het normale proces dat deze vooraf worden besproken en goedgekeurd, waarbij eveneens vooraf een inschatting is gemaakt van de impact op de technische voorzieningen. Bij het beoordelen van de rechtvaardiging van de in productie genomen veranderingen in methoden en modellen betreft de AF ook het verschil tussen verwachte impact en werkelijke impact op de technische voorzieningen. Bij grote verschillen tussen verwachte en werkelijke impact dient de AF het rechtvaardigingsproces voorafgaand aan het doorvoeren van de wijziging te evalueren.</p>	

3.2.7 Aannames

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.2.7	Aannames	Assumptions
3.2.7.1	Het AFR moet een beschrijving bevatten hoe de adequaatheid van de data en methoden zoals gebruikt bij het vaststellen van de aannames onderliggend aan de Technische Voorzieningen is beoordeeld.	The AFR must include a description of how the appropriateness of the data and methods used to determine the assumptions underlying the Technical Provisions have been assessed.
Leidraad	<p>In artikel 3.2.5 is de leidraad opgenomen ten aanzien van de data die gebruikt worden voor de bepaling van de technische voorzieningen. Die data zijn dan met name standgegevens uit de polisadministraties, schadeadministraties, uitkeringsadministraties, etc. De leidraad bij artikel 3.2.5 is mutatis mutandis van toepassing voor de data bedoeld in artikel 3.2.7.1.</p> <p>De data die in artikel 3.2.7.1 bedoeld worden zijn alle data die gebruikt worden om de aannames af te leiden die input zijn voor het berekenen van de technische voorzieningen. Dit zijn naast de genoemde standgegevens bijvoorbeeld historische mutatiegegevens aan de hand waarvan de aannames voor onnatuurlijk verval of voor claimfrequentie worden afgeleid. Het betreft ook de (financiële) data op basis waarvan de aannames voor doorlopende kosten worden afgeleid.</p> <p>In het AFR dient beschreven te worden hoe de AF zich een oordeel heeft gevormd over de adequaatheid van data die gebruikt is bij het bepalen van de aannames. Dit oordeel dient gebaseerd te zijn op de beschikbaarheid van deze data, de statistische betrouwbaarheid van deze data om betrouwbare schattingen eruit af te leiden, de consistentie tussen deze data en de dataverenigheden die volgen uit de gekozen methode om de aannames af te leiden.</p> <p>Het oordeel van de AF ten aanzien van de data en methoden zoals gebruikt voor de vaststelling van de aannames kan mede gebaseerd zijn op werkzaamheden van andere interne en externe partijen. In dat geval dient de AF vooraf naar haar genoegen betrokken te zijn geweest bij het vaststellen van de werkzaamheden die door deze andere partijen zijn uitgevoerd en dient de AF naar haar genoegen betrokken te zijn geweest bij het bespreken en goedkeuren van de uitkomsten van de werkzaamheden van deze andere partijen. Indien de werkzaamheden door externe partijen niet specifiek voor de onderneming zijn verricht maar voor de gehele markt, dan is directe betrokkenheid van de AF niet vereist; wel dient de AF aan te geven waarom de uitkomsten van deze externe werkzaamheden naar haar mening van toepassing zijn voor de onderneming. Een voorbeeld van dergelijke werkzaamheden is de periodiek door het AG gepubliceerde AG-prognose tafel voor de inschatting van de toekomstige levensverwachting.</p>	
3.2.7.2	Het AFR dient de belangrijkste aannames onderliggend aan de berekening van de Technische Voorzieningen te vermelden en dient de adequaatheid daarvan uit te leggen in relatie tot de belangrijkste risicobepalende factoren die naar verwachting de verzekerings- of herverzekeringsverplichtingen van de onderneming beïnvloeden.	The AFR should disclose the key assumptions underlying the calculation of the Technical Provisions and explain their appropriateness in relation to the main drivers of risk likely to affect the insurance or reinsurance obligations of the undertaking .
Leidraad	<p>In het AFR dienen zowel de belangrijkste economische aannames (zoals rentetermijnstructuur, inflatieverwachting en volatiliteiten) als de belangrijkste niet-economische aannames (zoals sterftekansen, invaliderings- en revalideringskansen, kostenaannames, vervalaannames) besproken te worden. De adequaatheid dient toegelicht te worden; deze toelichting kan aangevuld worden met de uitkomsten van gevoeligheidsberekeningen. De AF dient hierbij te overwegen of de geselecteerde gevoeligheidsberekeningen toepasselijk zijn om de adequaatheid te onderbouwen. Het ligt hierbij niet voor de hand om alleen de gevoeligheden conform de standaard formule-schokhoogtes te beschouwen, maar om ook aandacht te besteden aan meer realistische gevoeligheden, bijvoorbeeld op basis van een eens in de vijf à tien jaar schokhoogte in plaats van de eens in de tweehonderd jaar schokhoogte zoals in de standaard formule. Ook kan de AF hierbij denken aan gevoeligheden voor risico's c.q. parameters die niet in de standaard formule zijn onderkend (bijvoorbeeld gehuwdheidsfrequenties en aantal gratis</p>	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	meeverzekerde kinderen bij uitvaartpolissen). De AF dient dus aan de eerste lijn vooraf instructies te geven welke gevoeligheden zij minimaal wenst te ontvangen als onderdeel van de door de eerste lijn op te stellen rapportage over de aannamestudies; het is echter aan de eerste lijn om te inventariseren wat de volledige set van gevoeligheden is die nodig is voor de besluitvorming over de te hanteren aannames.	
3.2.7.3	Het AFR dient eventuele materiële veranderingen van de aannames ten opzichte van het vorige AFR te vermelden.	The AFR should disclose any material changes made to the assumptions used compared to the previous AFR .
Leidraad	<p>Artikel 3.2.7.1 verwijst naar de materiële veranderingen in methoden. Voor zover de methoden ter bepaling van aannames worden gewijzigd, geldt dezelfde leidraad als bij artikel 3.2.6.7. De wijziging van de aannames als gevolg van een methodewijziging behoren tot de methodewijziging zelf.</p> <p>Materiële wijzigingen in de aannames zelf dienen in het AFR vermeld te worden met een toelichting waarom deze wijzigingen zijn aangebracht. Bij het bepalen of een wijziging wel of niet materieel is, is niet zozeer de hoogte van de betreffende parameter(s) zelf van belang, maar hun relatieve of absolute impact op de beste schatting, de risicomarge of de bedragen die uit hoofde van herverzekering verhaalbaar zijn.</p>	
3.2.7.4	<p>Het AFR dient de beoordeling te vermelden van de adequaatheid van materiële inschattingen die gebruikt zijn in de vaststelling van de aannames. Deze kunnen, onder andere, aannames of gemaakte interpretaties met betrekking tot het volgende bevatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • contractuele opties en garanties; • gedrag van de verzekeringnemer; • toekomstige beheeractiviteiten; • bedragen die te verhalen zijn op tegenpartijen; • gebieden van toekomstige uitoefening van discretionaire bevoegdheid door de onderneming die effect zouden kunnen hebben op de verzekerings- of herverzekeringsverplichtingen; en • verplichtingen die zouden kunnen bestaan naast de contractuele verplichtingen. 	<p>The AFR should disclose its assessment of the appropriateness of material judgements made in the determination of assumptions. These may include, but are not restricted to, assumptions or interpretations made in relation to the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • contractual options and guarantees; • policyholder behaviour; • future management actions; • amounts recoverable from counterparties; • areas of future discretion exercised by the undertaking which might impact its insurance or reinsurance obligations; and • obligations which might exist over and above contractual obligations.
Leidraad	<p>In het AFR dient de AF de materiële inschattingen te benoemen en daarnaast dient de AF toe te lichten waarom zij deze adequaat acht. Deze toelichting kan mede in de vorm van een beschrijving van situaties waarin de AF de uitkomst van het judgement proces niet meer adequaat acht. Indien er geen materiële inschattingen van toepassing zijn, dan dient het AFR dit ook te vermelden.</p> <p>In het geval van een materiële inschatting, dient door de onderneming vastgelegd te zijn hoe deze tot stand is gekomen. Uit deze vastlegging dient duidelijk te blijken welke eventuele rol de AF zelf heeft gehad in het betreffende proces en welke rol het verantwoordelijke management heeft gehad naast de formele eindverantwoordelijkheid. De rol van de AF kan een adviserende rol zijn geweest, maar ook een initiërende of coördinerende rol. In ieder geval dient de AF in het AFR duidelijk te maken dat zij bij haar beoordeling van de materiële inschattingen zorg heeft gedragen voor een voldoende onafhankelijke invulling van haar eventuele initiërende of adviserende betrokkenheid bij deze materiële inschattingen. Dit geldt met name voor centraal vastgestelde aannames, zoals economische aannames en andere aannames waarvoor consistentie over eventuele entiteiten binnen een verzekeringsgroep gewenst is.</p>	

3.2.8 Vergelijking beste schattingen met ervaring

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.2.8	Vergelijking beste schattingen met ervaring	Comparing best estimates against experience
3.2.8.1	Het AFR dient een overzicht te bevatten van het proces dat doorlopen wordt om beste schattingen te vergelijken met de werkelijke ervaring en moet wijzen op zorgen die de AF heeft ten aanzien van de effectiviteit van het gevolgde proces.	The AFR should include an overview of the process used to compare best estimates against actual experience and must draw attention to any concerns the AF has in regard to the effectiveness of this process.
Leidraad	<p>Bij de vergelijking tussen beste schatting en werkelijke ervaring dienen zowel het eind van het berekeningsproces (de gerapporteerde technische voorzieningen) als het begin van het berekeningsproces (de gehanteerde aannames) te worden beschouwd. In de Solvency II-regelgeving is "beste schatting" (Engels "best estimate") het bedrag dat samen met de risicomarge de technische voorzieningen vormt. In de praktijk wordt met "beste schatting" en "best estimate" vaak ook de aannames bedoeld. De AF dient ervoor te zorgen dat in het AFR het voor de lezer duidelijk is of "beste schatting" / "best estimate" verwijst naar de aannames (invoer) of naar de berekende bedragen (uitvoer).</p> <p>Ter identificatie van zorgpunten, dan wel ter bevestiging dat er geen zorgpunten zijn, dient de AF het periodieke proces van vergelijking van de beste schatting met de werkelijke ervaring te beoordelen. Tot deze beoordeling behoren niet alleen de juiste werking van het vergelijkingsproces, maar ook de tijdige beschikbaarheid van de uitkomsten van deze vergelijking en de opvolging van eerdere bevindingen ten aanzien van de vergelijking. De beoordelingswerkzaamheden dienen samen te hangen met de algehele beoordeling van de intern opgestelde parameterdocumenten en het formuleren van een mening van de AF hierbij; de vergelijking kan een extra middel zijn om inzicht te geven in mogelijke onzekerheden, bijvoorbeeld als gevolg van gekozen benaderingen en andere keuzes.</p> <p>De AF kan de volgende aspecten toetsen als onderdeel van haar beoordeling van het proces dat doorlopen wordt ter vergelijking van best estimate-aannames en werkelijke ervaring:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De kwaliteit van het proces van evaluatie van beste schatting met werkelijke ervaring is afdoende (robuustheid; documentatie; deskundigheid van degenen die het proces uitvoeren; etc.). • De materialiteitsgrenzen en acceptatiecriteria ten aanzien van verschillen tussen beste schatting en werkelijke ervaring zijn voorafgaand aan de uitvoering van het proces bepaald. • Alle relevante aannames voor de beste schatting worden in de vergelijking met de werkelijke ervaring betrokken. Dit betekent dat voor deze aannames de verwachting en de realisatie in vergelijkbare mate van detail beschikbaar zijn. Voorbeelden hiervan zijn: <ul style="list-style-type: none"> ○ Als vervalpercentages per verstreken duur zijn vastgesteld, dan vindt de vergelijking tussen verwachting en werkelijkheid ook op dat niveau plaats; ○ Waar verwachte uitkeringen onderscheiden worden naar oorzaak, zijn ook de werkelijke uitkeringen naar deze oorzaken uitgesplitst. • Het uitvoeren van de vergelijking tussen aannames voor de beste schatting en werkelijke ervaring geschiedt met een frequentie die passend is bij de relevantie en onzekerheid van de aannames; deze frequentie kan dus per aanname verschillen. De relevantie van specifieke aannames kan blijken uit eerder uitgevoerde gevoeligheidsanalyses. • De vergelijking tussen beste schatting en werkelijke ervaring wordt op het juiste niveau uitgevoerd. • Bij de vergelijking tussen beste schatting en werkelijke ervaring wordt specifiek ingegaan op de onzekerheden zoals die bij de vaststelling van de beste schatting geïdentificeerd waren (bijvoorbeeld ad hoc data issues wegens administratieve conversies door overname van portefeuilles of door het uitfaseren of het in gebruik nemen van systemen). 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<ul style="list-style-type: none"> • Op basis van de vergelijking tussen beste schatting en werkelijke ervaring worden ook conclusies getrokken met betrekking tot de toepasbaarheid van de onderliggende methode van vaststelling van de beste schatting, met name indien bij de gehanteerde methode sprake is van vereenvoudigingen of expert judgement. • Bij de vergelijking tussen beste schatting en werkelijke ervaring wordt voldoende rekening gehouden met huidige marktontwikkelingen en actuariële ontwikkelingen. <p>Bevindingen en aanbevelingen van de AF met betrekking tot de vergelijking tussen beste schatting en werkelijke ervaring moeten worden vastgelegd, intern worden belegd en opgevolgd, zodat verbeterpunten tijdig worden gerealiseerd. In het AFR moet ook een status zijn opgenomen van de opvolging van aanbevelingen en verbeterpunten uit eerdere beoordelingen.</p>	
3.2.8.2	<p>Het AFR dient de bevindingen te vermelden uit de beoordeling door de AF van de kwaliteit van in het verleden vastgestelde beste schattingen, in relatie tot de toepasselijkheid van gebruikte data, methoden of aannames, zoals gehanteerd in de berekening van de Technische Voorzieningen. Bij het beoordelen van de kwaliteit van in het verleden vastgestelde schattingen dient het AFR te wijzen op de situaties waarin de werkelijke ervaring materieel is afgeweken van de gemaakte aannames, en hierbij ook een toelichting te geven. Het kan het begrip vergroten als in deze toelichting onderscheid wordt gemaakt naar afwijkingen die op basis van inzicht volgen uit volatiliteit van de onderliggende ervaring en afwijkingen die als relevant worden beschouwd voor de toepasselijkheid van de gekozen data, gehanteerde methoden of gehanteerde aannames. Het AFR dient eventuele materiële oordelen op basis van inzicht te vermelden indien die op dit gebied toegepast zijn.</p>	<p>The AFR should disclose the findings of the AF's review of the quality of past best estimates and the conclusions from this in relation to the appropriateness of data, methods or assumptions used in the calculation of the Technical Provisions. In reviewing the quality of past estimates, the AFR should draw attention to those areas where actual experience has deviated in a material way from the assumptions made and provide a commentary in this regard. It may assist understanding if this commentary distinguishes between deviations which are judged to arise from volatility of the underlying experience and those which are viewed as relevant to the appropriateness of the data, methods or assumptions used. The AFR should disclose any material judgement when such a distinction is made.</p>

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
Leidraad	<p>In het AFR dienen de afzonderlijke waarnemingen te worden vergeleken met de vooraf vastgestelde beste schatting. Voor deze vergelijking gelden de volgende aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om deze vergelijking te kunnen uitvoeren dienen vooraf hiervoor richtlijnen te zijn vastgesteld c.q. een proces te zijn ingericht (zie ook artikel 3.2.8.1). De AF dient zich ervan te overtuigen dat deze processen bestaan en nageleefd worden. • De uitkomst van de vergelijking dient vergezeld te gaan van een kwalitatieve analyse. In deze analyse dient ingegaan te worden op de vraag of materiële verschillen tussen aannames die ten grondslag liggen aan de beste schatting en de corresponderende waarnemingen wel of niet tot aanpassing van de aannames zouden moeten leiden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als er een trend in de waarnemingen aanwezig lijkt te zijn, welke nog niet meegenomen is in de vaststelling van de betreffende aanname. • Om te toetsen of de afwijking valt binnen de "normale" volatiliteit kan de afwijking gerelateerd worden aan de variantie (of bandbreedte) die volgde uit het vaststellingsproces van de onderliggende parameters. Dit is een toetsing aan de inputzijde van het berekeningsproces. Er kan ook getoetst worden aan de outputzijde van het berekeningsproces. Dit kan bijvoorbeeld door de afwijking te meten als de impact op de technische voorzieningen of de impact op de SCR c.q. de relevante ondermodule van de SCR waarvoor de onderzochte parameters relevant zijn. • Het effect van waargenomen verschillen kan ook uitgedrukt worden in de impact op de beste schatting-component van de technische voorzieningen, en daarmee ook indirect op het Eigen Vermogen. <ul style="list-style-type: none"> ○ Om dit te kunnen doen moet op voldoende gedetailleerd niveau een analyse van de ontwikkeling van de technische voorzieningen over de rapportageperiode worden opgesteld. ○ De geconstateerde afwijkingen tussen verwachte ontwikkeling van de technische voorzieningen en werkelijke technische voorzieningen zullen moeten worden gesplitst naar de belangrijkste bronnen. ○ Het niveau zal moeten aansluiten bij de mate van granulariteit waarmee de verschillende aannames zijn bepaald. <p>Het goed kunnen verklaren en begrijpen van de ontwikkeling van de technische voorzieningen over de rapportageperiode (veelal een boekjaar) is een belangrijk controlemiddel van de technische voorzieningen. De AF dient te beoordelen of de eerste lijn dit controlemiddel voldoende heeft toegepast en of zij de verklaringen en inzichten van de eerste lijn onderschrijft. Als blijkt dat de verwachting en de realisatie naar mening van de AF (te) sterk van elkaar verschillen, niet goed vergelijkbaar zijn of het verschil tussen beide onvoldoende verklaard kan worden, dient de AF te adviseren dat dit nader onderzocht moet worden. Met name als er sprake is van een materiële hoogte van de niet verklaarde ontwikkeling van de technische voorzieningen dient de uitkomst van dit nadere onderzoek medebepalend te zijn of de AF voldoende comfort heeft bij de hoogte van de technische voorzieningen.</p>	

3.2.9 Gevoeligheidsanalyse

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.2.9	Gevoeligheidsanalyse	Sensitivity analysis
3.2.9.1	Het AFR moet rapporteren over de uitkomsten van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyses van de Technische Voorzieningen voor alle belangrijke risico's onderliggend aan de verplichtingen die begrepen zijn in de Technische Voorzieningen .	The AFR must report on the results of an analysis of the sensitivity of the Technical Provisions to each of the major risks underlying the obligations which are covered in the Technical Provisions .
Leidraad	<p>Bij de beoordeling van de compleetheid en representativiteit van de door de onderneming geselecteerde gevoeligheidsanalyses, kan de AF als criterium hanteren of er voldoende rekening is gehouden met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de mate van gevoeligheid van de technische voorzieningen voor specifieke parameters; de materialiteit kan hierbij worden gerelateerd aan zowel de totale hoogte van de technische voorzieningen als het aanwezige Eigen Vermogen; • de mate van volatiliteit van de aan de technische voorzieningen ten grondslag liggende parameters; • de belangrijkste relevante risico's in de portefeuille; • nieuwe risico's of uitbreiding van risico's door bijvoorbeeld nieuwe producten of productvormen, economische of fiscale ontwikkelingen, etc.; • de mate van toepassing van actuariële expert judgement of management expert judgement in de vaststelling van de aan de technische voorzieningen ten grondslag liggende parameters; • recente financiële marktontwikkelingen en actuariële ontwikkelingen, zowel intern als extern; • bekende onzekerheden (zie ook artikel 3.2.8) in de bepaling van de technische voorzieningen, zoals data issues. <p>In het AFR moet de AF ten aanzien van het door de eerste lijn opgestelde overzicht van uitgevoerde gevoeligheidsanalyses het volgende rapporteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het standpunt van de AF over de volledigheid, juistheid en consistente uitvoering van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyses; • het standpunt van de AF over de nauwkeurigheid en relevantie van de stuurinformatie die ontleend wordt aan de uitkomsten van de gevoeligheidsanalyses, met een focus op de materiële gevoeligheden; hierbij dient de AF met name in te gaan op het inzicht dat zij op basis van de gevoeligheidsanalyses aan het relevante management / BBTO kan geven ten aanzien van de mogelijke bandbreedte van de hoogte van de technische voorzieningen. <p>De AF kan naar aanleiding van de uitkomsten van de gevoeligheidsanalyses ook het volgende rapporteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • conclusies en adviezen ten aanzien van productmanagement die naar de mening van de AF volgen uit de gevoeligheidsanalyses. 	

3.3 Advies over het acceptatiebeleid

3.3.1 Advies over het algehele acceptatiebeleid van de onderneming

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.3	Advies over het acceptatiebeleid	Opinion on underwriting policy
3.3.1	Advies over het algehele acceptatiebeleid van de onderneming	Opinion on the overall underwriting policy of the undertaking
3.3.1.1	Het AFR moet een advies bevatten over het algehele acceptatiebeleid van de onderneming .	The AFR must express an opinion on the overall underwriting policy of the undertaking .
Leidraad	<p>Het algehele acceptatiebeleid omvat het productbeleid, het prijsbeleid (tariefbeleid) en specifieke acceptatiebeleid op verzekeringsniveau. De aandachtsgebieden voor het algehele acceptatiebeleid zijn benoemd en uitgewerkt in Leidraden 3.3.2 tot en met 3.3.7.</p> <p>De AF kan in haar advies over het algehele acceptatiebeleid haar bevindingen en aanbevelingen ten aanzien van de volgende onderwerpen betrekken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de volledigheid van onderwerpen die opgenomen zijn in het algehele acceptatiebeleid en de keuzes die de onderneming hierbij maakt. De volgende onderwerpen zouden onderdeel kunnen zijn van het algehele acceptatiebeleid van de onderneming, en kunnen dus in de werkzaamheden van de AF worden betrokken: <ul style="list-style-type: none"> ○ het soort en karakteristieken van de verzekeringsproducten die de onderneming wil accepteren of moet accepteren (bijvoorbeeld in het geval van de basisverzekering voor de ziektekosten); hierbij kan ook gedacht worden aan het beschouwen van verzekeringsproducten in hun onderlinge samenhang (bijvoorbeeld de basisverzekering en aanvullende verzekering voor ziektekosten); ○ de wijze waarop de onderneming haar risico's wil spreiden binnen haar productmix, de wijze waarop ze diversificatievoordelen tussen producten wil verdelen en de wijze waarop de onderneming in dit kader haar productmix beoordeelt; ○ de wijze waarop de onderneming ervoor zorg draagt dat zij er zeker van kan zijn dat de actuariële tarieven (dat wil zeggen, de kostprijzen) toereikend zijn om verwachte uitkeringen en kosten te dekken; ○ de wijze waarop de onderneming de risico's identificeert die samenhangen met de verzekeringstechnische verplichtingen, inclusief embedded opties en gegarandeerde afkoopwaardes in haar producten; ○ de wijze waarop de onderneming, bij het proces van het ontwikkelen van een nieuw product en de berekening van premies, rekening houdt met in de markt beschikbare beleggingsmogelijkheden (bijvoorbeeld als een product een minimum garantie kent, dan houdt de onderneming bij de berekening van het actuariële tarief rekening met de geldende marktcondities); ○ de wijze waarop de onderneming omgaat met beleggingsrendementen en beleggingsrisico's in producten (bijvoorbeeld de onderneming gebruikt een risicovrij rendement om de premies te berekenen of de onderneming gebruikt een verwacht rendement gebaseerd op de beleggingsmix van de onderneming om premies te berekenen); ○ de wijze waarop de onderneming, gedurende het proces van het ontwikkelen van een nieuw product en nieuwe tarieven, rekening houdt met herverzekering en andere risicomitigerende technieken; ○ het raamwerk waarbinnen de onderneming de toereikendheid van premies beoordeelt, bijvoorbeeld IFRS, Titel 9 Boek 2 BW, Solvency II, maar ook een eigen raamwerk van de onderneming is mogelijk; ○ de risico's (bijvoorbeeld verzekeringstechnisch, operationeel, tegenpartij, reputatie) die de onderneming opneemt in het actuariële tarief voor haar verzekeringsproducten; 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<ul style="list-style-type: none"> ○ de risico's waarvan de onderneming heeft gekozen om die niet op te nemen in het actuariële tarief; ○ de methode die de onderneming gebruikt om de prijs van risico's in te rekenen (bijvoorbeeld cost of capital methode, percentielen methode) en de wijze waarop de onderneming deze methode invult (bijvoorbeeld bij de cost of capital methode: de rendementseis boven risicovrij die de onderneming hanteert, de wijze waarop het benodigd kapitaal voor een product bepaald wordt); ○ als een onderneming een (partieel) intern model gebruikt bij de berekening van de SCR, dan de wijze waarop de onderneming dit (partieel) intern model gebruikt bij de vaststelling van de prijs van risico's in haar tarieven; ○ de wijze waarop de onderneming omgaat met de afweging tussen risico en rendement bij de criteria waaraan haar producten moeten voldoen; ○ het niveau waarop producten moeten bijdragen aan de winst: marginaal of volledig; ○ niveau waarop premies toereikend moeten zijn: bijvoorbeeld per product, per line of business, per risicodrager of per verkoopkanaal; bij schade- en inkomensverzekeringen speelt hierbij vaak ook de vraag of toereikendheid geldt voor alleen nieuwe productie of nieuw en bestaande productie samen; ○ de doelstellingen die leidend zijn bij de commerciële prijsstelling: bijvoorbeeld omzet of winstgevendheid / waardecreatie; ○ de wijze waarop de onderneming omgaat met de mate van differentiatie tussen risico's in haar actuariële en commerciële tarieven; ○ de wijze waarop de onderneming omgaat met de consequenties van verschillen tussen commerciële en actuariële prijsstelling; ○ de frequentie waarmee en de situaties waarin de onderneming de acceptatievoorwaarden en tarieven van producten beoordeelt. <ul style="list-style-type: none"> • de consistentie tussen het acceptatiebeleid en de strategie van de onderneming, het algehele risicomanagementbeleid (waaronder risicobereidheid), herververzekeringsbeleid en voorzieningenbeleid van de onderneming; • het standpunt van de AF over wie welke verantwoordelijkheden heeft en beslissingen kan en mag nemen in het acceptatieproces; • de bevindingen van de AF ten aanzien van de toepassing van het algehele acceptatiebeleid op de producten van de onderneming; • als het acceptatiebeleid niet of niet volledig schriftelijk vastligt of als het acceptatiebeleid al geruime tijd niet opnieuw is beoordeeld door het bestuur, de redenen hiervoor en het standpunt van de AF hierover; • het standpunt van de AF over het moment in het proces waarop de AF haar mening kan inbrengen over het acceptatiebeleid en de toepassing hiervan op de verzekeringsproducten van de onderneming, waarbij het standpunt ook duidelijk maakt of dit een moment is waarop de AF daadwerkelijk invloed uit kan oefenen. Voorbeelden van deze momenten: <ul style="list-style-type: none"> ○ in geval van een wijziging of herbekrachtiging van het beleid: voorafgaand aan deze wijziging of herbekrachtiging; ○ in geval van de introductie van een nieuw of aangepast product: voorafgaand aan de introductie of aanpassing; ○ in geval van het jaarlijkse algeheel advies van de AF over het acceptatiebeleid en over de toepassing hiervan op specifieke verzekeringsproducten: voorafgaand aan het moment waarop de jaarlijkse planning van aanpassingen en introductie van nieuwe producten wordt vastgesteld. 	
3.3.1.2	Het AFR dient uiteen te zetten hoe de AF is gekomen tot haar advies over het algehele acceptatiebeleid van de onderneming .	The AFR should set out how the AF has arrived at its opinion on the overall underwriting policy of the undertaking .
Leidraad	Bij haar uiteenzetting hoe de AF gekomen is tot haar advies, dient zij aan te geven in welke mate zij hierbij gebruik maakt van de rapportages en de onderbouwingen van uitspraken van anderen, zoals de risicomanagementfunctie, de internal audit functie of personen die eventuele andere audits en reviews hebben uitgevoerd. Hierbij is van belang dat de AF tijdig	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	aanhaakt als betrokken partij bij de planning en eindproducten van deze functies zodat de AF aan kan geven wat zij nodig heeft voor het geven van haar advies. De AF kan hier aangeven naar welke onderdelen van het acceptatiebeleid zij heeft gekeken om tot haar oordeel te komen (zie voor de onderwerpen de verdieping bij artikel 3.3.1.1 en artikel 3.3.2.1).	
3.3.1.3	Het AFR dient uitleg te geven over eventuele zorgen die de AF kan hebben over de geschiktheid van het algehele acceptatiebeleid .	The AFR should explain any concerns which the AF may have as to the suitability of the overall underwriting policy.
Leidraad	De AF kan zorgen hebben ten aanzien van het acceptatiebeleid of ten aanzien van de toepassing van het acceptatiebeleid op de producten of de productmix. Voorbeelden waar de AF bedenkingen bij kan hebben ten aanzien van het acceptatiebeleid zijn: <ul style="list-style-type: none"> • de hoogte en onderbouwing van de rendementseis voor producten; • de consistentie in grondslagen van het prijs- en voorzieningenbeleid; • de frequentie waarmee actuariële en/of commerciële prijzen en voorwaarden opnieuw worden beoordeeld; • het verschil in actuariële en commerciële prijsstelling en hoe de onderneming hiermee omgaat; • de mate waarin het prijsbeleid door omzetdoelstellingen gedreven is; • mate van differentiatie binnen het actuariële en/of commerciële tarief (te weinig of juist te veel). Voorbeelden waar de AF bedenkingen bij kan hebben met betrekking tot specifieke producten en de portefeuillesamenstelling zijn: <ul style="list-style-type: none"> • het wel of niet in de markt zetten van verzekeringsproducten; • het wel of niet uit de markt halen van producten; • het wel of niet verkopen van een verzekeringsproduct via een bepaald verkoopkanaal; • de hoogte van de (commerciële) prijs van een verzekeringsproduct; • het wel of niet toepassen van de prijsaanpassingsmechanismen van een verzekeringsproduct; • de (wijziging van) acceptatievoorwaarden van een verzekeringsproduct; • de inrichting van het acceptatieproces met betrekking tot een bepaald verzekeringsproduct (het proces zelf en de verdeling van de verantwoordelijkheden hierin). 	
3.3.1.4	Het AFR dient aanbevelingen te bevatten ter verbetering van eventuele tekortkomingen die de AF vastgesteld heeft met betrekking tot het algehele acceptatiebeleid , rekening houdend met materialiteit en proportionaliteit.	The AFR should outline recommendations to remedy any deficiencies the AF has identified in relation to the overall underwriting policy having regard to materiality and proportionality.
Leidraad	De aanbevelingen die de AF geeft dienen uitvoerbaar te zijn voor de eerste lijn en de eerste lijn moet begrijpen wat er door de AF verwacht wordt. De aanbevelingen zijn richtinggevend maar hoeven geen gedetailleerde oplossing te bevatten. Als er meerdere mogelijkheden zijn om een tekortkoming op te lossen, mag de AF ook haar voorkeur aangeven bij haar aanbevelingen. Voorbeelden van aanbevelingen ten aanzien van het acceptatiebeleid zijn: <ul style="list-style-type: none"> • aanpassen van criteria waaraan producten moeten voldoen; • aanpassen van de grondslagen waarop de onderneming haar producten beoordeelt. Voorbeelden van aanbevelingen ten aanzien van specifieke producten en productmix: <ul style="list-style-type: none"> • advies om een product aan te passen of uit de markt te nemen omdat het niet past bij de risicobereidheid van de onderneming; • advies om uit een markt te stappen (bijvoorbeeld autoverzekeringen of WGA-Eigen Risicodragerschap) of minder actief te worden op een bepaalde markt, omdat de winstgevendheid van alle partijen die op die markt meedoen aan het dalen is; • advies om de kosten opgenomen in de voorzieningen te verhogen, omdat het productievolume van een bepaald product niet volgens prognoses is. 	

3.3.2 Aandachtsgebieden

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.3.2	Aandachtsgebieden	Areas of consideration
3.3.2.1	Een beoordeling van de geschiktheid van het algehele acceptatiebeleid dient ten minste de aandachtsgebieden zoals vermeld in 3.3.3 t/m 3.3.7 te bevatten.	An assessment of the suitability of the overall underwriting policy should at least include the areas set out in 3.3.3 to 3.3.7.
Leidraad	<p>De AF benoemt in haar rapport welke extra onderwerpen onderdeel zijn geweest van de beoordeling van het algehele acceptatiebeleid naast de onderwerpen benoemd in artikelen 3.3.3 t/m 3.3.7. Daarbij geeft zij ook aan waarom zij hier naar gekeken heeft.</p> <p>Naast de genoemde gebieden kan de AF als zij hier materiële risico's of tekortkomingen ziet ook de volgende onderwerpen betrekken in haar beoordeling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acceptatie van verzekeringen die niet binnen de acceptatiegrenzen vallen, bijvoorbeeld hoe vaak komt het voor, welk proces treedt in werking als dit overwogen wordt, welke afwegingen spelen een rol, hoe is de vastlegging hiervan, wie heeft welke verantwoordelijkheden hierin. De AF kan indien dit proces beoordeeld is door de internal audit functie gebruik maken van de uitkomsten van deze beoordeling. Als dit niet beoordeeld is, kan de AF de internal audit functie vragen dit te beoordelen. Daarnaast kan de AF overzichten opvragen van de afwijkingen op de acceptatiecriteria (bijvoorbeeld: het verzekerd bedrag, de duur, de aanvangsleeftijd, etc.); • belangenconflicten in het acceptatieproces, bijvoorbeeld wanneer een klant, tussenpersoon of acceptant direct het effect ziet op de prijs van de gegevens die hij opgeeft, dan kan hij deze gaan bijsturen. De AF kan (laten) beoordelen of er in dit geval voldoende checks zijn op de betrouwbaarheid van wat klanten, tussenpersonen en acceptanten invullen; • systemen die het acceptatieproces ondersteunen; • vastlegging van gegevens tijdens het acceptatieproces en bij het opmaken van polissen; • vastlegging van gegevens bij het registreren van schades en tijdens het verdere schadebehandelingsproces; • vastlegging van gegevens bij het registreren van uitkeringen en tijdens het verdere uitkeringsproces; • (vereist) kennisniveau van degenen die verantwoordelijk zijn voor en de uitvoering doen van de actuariële prijsstelling en de commerciële prijsstelling; • gegevens die gebruikt worden bij de actuariële prijsstelling; • modellen en programma's die gebruikt worden bij de actuariële prijsstelling; • belangenconflicten in het prijsstellingsproces; • het monitoringsproces dat is ingericht voor het volgen van de risico's en de winstgevendheid van producten. 	

3.3.3 Toereikendheid van premies

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.3.3	Toereikendheid van premies	Sufficiency of premiums
3.3.3.1	<p>Het AFR moet een conclusie bevatten of de premies naar verwachting toereikend zullen zijn in het licht van de werking van het algehele acceptatiebeleid. De beoordeling moet rekening houden met de impact van de onderliggende risico's (waaronder verzekeringstechnische risico's) waaraan de onderneming bloot staat en de impact van de toereikendheid van de prijs van opties en garanties die in verzekerings- en herverzekeringscontracten zijn opgenomen.</p>	<p>The AFR must conclude whether the premiums are expected to be sufficient in the light of the operation of the overall underwriting policy. The assessment must take into consideration the impact of the underlying risks (including underwriting risks) to which the business is exposed and the impact on the sufficiency of premiums of options and guarantees included in insurance and reinsurance contracts.</p>
Leidraad	<p>Bij de beoordeling of premies toereikend zijn in het licht en werking van het algehele acceptatiebeleid kan de AF in het AFR haar standpunt geven over de volgende aspecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de mate waarin er onderscheid is tussen de op actuariële grondslagen berekende premie en de commercieel gevoerde premie (denk bijvoorbeeld aan de basisziektekostenverzekering waar sprake kan zijn van het aanwenden van vermogen om de commerciële premie lager vast te stellen dan de op actuariële grondslagen berekende premie); • de mate waarin de premies voldoen aan de eisen die genoemd zijn in het acceptatiebeleid met betrekking tot bijvoorbeeld de risico-rendementverhouding, risico-opslag, grondslagen, ingeprijde risico's, prijs van opties en garanties, en het gehanteerde beleggingsrendement; • de niveaus waarop de premies toereikend zijn: <ul style="list-style-type: none"> ○ niveau (product, business line, etc.) dat benoemd wordt in het product- en acceptatiebeleid ○ homogene risicogroepen ○ nieuwe productie ○ bestaande productie (met name ook bij schade- en inkomensverzekeringen van belang omdat daarvan meestal de prijs ook nog aangepast kan worden); • de toereikendheid van de diverse onderdelen waaruit premies zijn opgebouwd, zoals verwachting en risico's (inclusief de opties en garanties) van <ul style="list-style-type: none"> ○ uitkeringen ○ kosten ○ provisie ○ herverzekeringspremies en lasten voor andere risicomitigerende contracten of maatregelen ○ herverzekeringsbaten (uitkeringen, (winst)commissie) en baten van andere risicomitigerende contracten of maatregelen ○ rente en andere beleggingsopbrengsten; • de aannames ten aanzien van bovengenoemde onderdelen en de mate waarin ze voldoen aan de volgende eisen: <ul style="list-style-type: none"> ○ onderbouwd ○ realistisch ○ actueel ○ aansluiting bij economische aannames van/gebruikt bij een of andere standaard of norm binnen het bedrijf ○ aansluiting bij aannames ten aanzien van het berekenen van de Solvency II voorzieningen indien dit een vereiste is ○ aansluiting bij de aannames ten aanzien van het (partieel) interne model (indien van toepassing) ○ aansluiting bij de aannames in ORSA en Business plan • de gevoeligheidsanalyses gemaakt ten aanzien van de aannames en de conclusies die hieruit getrokken zijn; 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<ul style="list-style-type: none"> • de methoden en modellen die gebruikt zijn voor het inschatten van verwachting en risico's van bovengenoemde punten. De AF kan bijvoorbeeld haar standpunt geven over: <ul style="list-style-type: none"> ○ de mate waarin de modellen de verzekeraar ondersteunen bij het nemen van de beslissingen die aansluiten bij de doelstellingen van het bedrijf, de risicobereidheid en het risicoprofiel; ○ de mate waarin de modellen aansluiten bij de methoden om risico's te meten zoals beschreven in de Risk Management Policy (zie ook richtsnoer 18 uit de Richtsnoeren voor het governancestelsel); ○ de mate waarin de modellen aansluiten bij de methoden en modellen gebruikt bij het vaststellen van de beste schatting-component van de technische voorzieningen. 	

3.3.4 Veranderingen in omgevingsfactoren

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.3.4	Veranderingen in omgevingsfactoren	Environmental changes
3.3.4.1	Het AFR dient een beschrijving te bevatten van de externe omgevingsfactoren die de winstgevendheid van toekomstige nieuwe productie inclusief verlengingen zouden kunnen beïnvloeden. Deze factoren zouden onder andere kunnen zijn: inflatie, juridisch risico en wijzigingen in de markt waarin de onderneming opereert voor zover die van invloed zijn op omvang en samenstelling van de portefeuille.	The AFR should describe the external environmental factors which have the potential to influence the profitability of new business including renewals. These factors might include inflation, legal risk and changes in the market in which the undertaking operates affecting business volumes and business mix.
Leidraad	<p>Bij de beschrijving van de externe omgevingsfactoren kan de AF de volgende aspecten opnemen in het AFR:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de externe factoren die een materiële invloed op de winstgevendheid van toekomstige nieuwe productie van de onderneming kunnen hebben; • de bronnen waarop de onderneming en/of de AF zich baseert bij de bepaling van de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van externe factoren; • de externe factoren met materiële invloed op de winstgevendheid waarop de AF een (gedeeltelijk) andere visie heeft (qua ontwikkeling van de factor of qua materialiteit van de factor) dan de heersende visie in de onderneming zoals die bijvoorbeeld in de ORSA of Business plan zijn verwerkt; de AF geeft daarbij aan hoe zij tot deze visie is gekomen; • de mate waarin de onderneming zich naar de mening van de AF voldoende bewust is van deze externe factoren en of de onderneming voldoende maatregelen heeft getroffen om op deze ontwikkelingen in te spelen; • de mogelijke gevolgen van externe factoren op bestaande portefeuilles waarvoor de product-, prijs- en acceptatieregels onder voorwaarden aangepast kunnen worden. 	

3.3.5 Aanpassingen van de premies

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.3.5	Aanpassingen van de premies	Adjustments to Premiums
3.3.5.1	Voor producten waarbij de premies op basis van ervaring aangepast kunnen worden, moet het AFR commentaar bevatten op het effect van bij specifieke homogene risicogroepen toegepaste systemen die de door verzekeringnemers betaalde premies opwaarts of neerwaarts aanpassen naargelang van hun schadeverleden (bonus-malussystemen), dan wel daarmee vergelijkbare systemen.	For products where premiums may be adjusted in response to experience, the AFR must comment on the effect of systems which adjust the premiums policy-holders pay upwards or downwards depending on their claims history (bonus-malus systems) or similar systems, implemented in specific homogeneous risk groups.
Leidraad	De AF kan bij haar commentaar op de bonus-malussystemen en experience rating mechanismen haar standpunt geven over de volgende aspecten: <ul style="list-style-type: none"> • de mate waarin een bonus-malussysteem of experience rating mechanisme in de evenwichtssituatie (dat wil zeggen dat de premiestijgingen en premiedalingen elkaar opheffen) op totaal niveau leidt tot juist wel of juist geen toereikende premies; • de materiële risico's als het mechanisme in de evenwichtssituatie leidt tot niet toereikende premies op totaalniveau; • de mate van efficiëntie van het experience rating mechanisme: de mate waarin het mechanisme ervoor zorgt dat voor specifieke risicogroepen binnen een product de premie gevraagd wordt, die passend is bij het risico van deze specifieke risicogroepen. 	

3.3.6 Antiselectie

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.3.6	Antiselectie	Anti-selection
3.3.6.1	Het AFR moet de conclusies van de AF bevatten ten aanzien van risico's op antiselectie binnen de portefeuille van verzekeringscontracten van de onderneming als deze risico's een negatieve invloed zouden kunnen hebben op de Technische Voorzieningen of toereikendheid van premies. Het AFR dient aanbevelingen van de AF te bevatten over verbeteringen van het acceptatiebeleid , waarmee deze risico's zouden kunnen worden gemitigeerd.	The AFR must include the AF's conclusions concerning anti-selection risks within the undertaking's portfolio of contracts if these risks might have an adverse impact on the Technical Provisions or sufficiency of premiums. The AFR should outline the AF's recommendations for improvements to the underwriting policy which might mitigate these risks.
Leidraad	<p>Om zich een mening te vormen over de risico's van antiselectie binnen de portefeuille van verzekeringsproducten kan de AF de volgende aspecten onderzoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • klantprofielen die voor relatief weinig winst zorgen in combinatie met een hoog risico; • de groei of daling per klantprofiel in de totale portefeuille over de afgelopen jaren; • verschillen tussen de samenstelling van de bestaande portefeuille en de verwachte samenstelling van de toekomstige nieuwe productie; • de uitkomsten van scenarioanalyses waarbij de samenstelling van de toekomstige nieuwe productie of de samenstelling van het royement verschilt ten opzichte van de huidige situatie, waarbij het effect van deze verschillen op de toereikendheid van de premies is onderzocht; • de mate waarin bij het vaststellen van de parameters ten behoeve van de technische voorzieningen rekening is gehouden met antiselectie-effecten en wijzigingen hierin door de tijd. 	

3.3.7 Onderlinge relaties

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.3.7	Onderlinge relaties	Interrelationships
3.3.7.1	Het AFR dient te beschrijven in hoeverre het algehele acceptatiebeleid van de onderneming niet consistent is met andere relevant beleid van de onderneming .	The AFR should outline the extent to which the overall underwriting policy of the undertaking is not consistent with other relevant policies of the undertaking .
Leidraad	Zie leidraad bij artikel 3.3.7.2.	
3.3.7.2	Dit dient in ieder geval een beoordeling te bevatten van de consistentie tussen de risicobereidheid, de herverzekeringsovereenkomsten en Technische Voorzieningen van de onderneming .	This should at least include an assessment of the consistency with the risk appetite, the reinsurance arrangements and the Technical Provisions of the undertaking .
Leidraad	<p>Bij de beoordeling of het algehele acceptatiebeleid consistent is met ander relevant beleid binnen de onderneming werkt de AF samen met de risicomangementfunctie. De AF kan bij de beoordeling van de consistentie van het acceptatiebeleid met ander relevant beleid bijvoorbeeld de volgende aspecten onderzoeken en haar standpunt hierover geven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de mate waarin expliciet benoemde acceptatielimiten in het algehele acceptatiebeleid aansluiten bij de risicobereidheid van de onderneming; • de mogelijkheden om bij inconsistentie wel consistentie te bereiken (de-risken, risico's mitigeren, etc.); • de stabiliteit van de verwachte winst gedurende de looptijd en de mate waarin dit aansluit bij de risicobereidheid van de onderneming. <p>De AF kan de volgende analyses uitvoeren bij het toevoegen van een nieuw product aan het assortiment of bij wijzigingen van een product:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de mate waarin de vaststelling van de technische voorzieningen van het nieuwe / aangepaste product aansluit bij het reserveringsbeleid conform Solvency II-vereisten; • de mate waarin het ingekochte herverzekeringsprogramma voor het nieuwe / aangepaste product aansluit bij het herverzekeringsbeleid; • het effect van het nieuwe / aangepaste product op het vereiste kapitaal en het eigen vermogen onder verschillende scenario's en een beoordeling of de uitkomsten aansluiten bij de risicobereidheid van de onderneming; • het effect op de variabiliteit van de winst van het nieuwe / aangepaste product van het komende jaar onder verschillende scenario's en een beoordeling of de uitkomsten aansluiten bij de risicobereidheid van de onderneming. 	

3.4 Herverzekeringsovereenkomsten

3.4.1 Advies over de toepasselijkheid van herverzekeringsovereenkomsten

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.4	Advies over herverzekeringsovereenkomsten	Opinion on reinsurance arrangements
3.4.1	Advies over de toepasselijkheid van herverzekeringsovereenkomsten	Opinion on the adequacy of reinsurance arrangements
3.4.1.1	Het AFR moet een advies over de toepasselijkheid van de herverzekeringsovereenkomsten bevatten.	The AFR must express an opinion on the adequacy of the reinsurance arrangements.
Leidraad	<p>Om het advies van de AF in de juiste context te kunnen plaatsen, kan de AF in het AFR eerst de relevante informatie schetsen ten aanzien van de herverzekeringsovereenkomsten. Deze informatie kan bestaan uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een beschrijving in welke mate voor de verzekerde risico's herverzekering wel of niet mogelijk is; Indien de AF constateert dat voor een verzekeringsonderneming in de praktijk herverzekering niet toegestaan is of niet mogelijk is, bijvoorbeeld in het geval dat alleen de basisverzekering voor ziektekosten als product wordt gevoerd, dan dient dit in het AFR vermeld te worden. De ESAP2-bepalingen en de Leidraad AFR bij deze bepalingen zijn dan verder niet van toepassing. • een beschrijving van de belangrijkste herverzekeringsovereenkomsten en een toelichting met welk doel deze herverzekeringsovereenkomsten zijn gesloten; • de kwantitatieve impact van de herverzekeringsovereenkomsten, zoals bedoeld in artikel 3.4.3.2 van deze leidraad; • een referentie aan of een beschrijving van de methodologie voor de bepaling van de hoogte van de uit hoofde van herverzekering te verhalen bedragen (naar analogie van die voor de beste schatting), inclusief een toelichting op materiële veranderingen in methoden en aannames voor de bepaling van de uit hoofde van herverzekering te verhalen bedragen. <p>Bij het opstellen van het advies van de AF over de toepasselijkheid van de herverzekeringsovereenkomsten kan de AF de volgende aspecten betrekken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de consistentie tussen de waarderingmethodiek voor de uit hoofde van herverzekering te verhalen bedragen en de waarderingmethodiek voor de (bruto) technische voorzieningen; • de adequaatheid van de waarderingmethodiek voor de uit hoofde van herverzekering te verhalen bedragen; • de onderbouwing van keuzes die tot het bestaande herverzekeringsprogramma hebben geleid; • de mate waarin de herverzekeringsovereenkomsten bijdragen om het risicoprofiel te laten voldoen aan de risicobereidheid van de onderneming (met andere woorden: de mate van risico-overdracht vanuit de verzekeringsonderneming naar de herverzekeraar(s)); hierbij dient indien sprake is van herverzekering binnen de verzekeringsgroep zowel ingegaan te worden op het risicoprofiel van de solo-entiteit als het risicoprofiel van de verzekeringsgroep; • de afweging die de onderneming maakt tussen de kosten van herverzekering (premie) en opbrengst van de herverzekering (verhaal van claims, winstdeling, reductie van SCR), inclusief de maatstaven die zijn gebruikt bij deze afweging; • de analyse van de historische resultaten op herverzekering en de manier waarop deze resultaten betrokken zijn in de periodieke bijstelling van het herverzekeringsprogramma; • de mate van consistentie tussen bepalingen in de herverzekeringsovereenkomsten enerzijds en het algehele acceptatiebeleid van de onderneming anderzijds; • de risico's die de onderneming loopt indien de lopende herverzekeringsovereenkomsten aan het einde van hun looptijd niet of niet tegen vergelijkbare condities kunnen worden verlengd. 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.4.1.2	Het AFR dient eventuele zorgen uiteen te zetten die de AF kan hebben ten aanzien van de adequaatheid van de herverzekeringsovereenkomsten.	The AFR should explain any concerns which the AF may have concerning the adequacy of the reinsurance arrangements.
Leidraad	<p>Voorbeelden van zorgen die de AF kan hebben zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de credit rating van een of meer herverzekeraars voldoet niet meer aan de minimum rating eisen die de verzekeringsonderneming stelt; • het bruto risicoprofiel van de verzekeringsonderneming valt zonder de herverzekeringsovereenkomsten al binnen de risicobereidheid van de verzekeringsonderneming; • de risicomitigerende werking van een of meer herverzekeringsovereenkomsten is zeer beperkt; • de herverzekeringsovereenkomsten hebben een sterk negatief effect op de winstgevendheid van een productgroep of de gehele verzekeringsportefeuille; • de administratieve uitvoering van de herverzekeringsovereenkomsten is complex en/of kosteninefficiënt; • contractbepalingen zoals contractduur, opzegtermijn, run-off bepalingen en exit-clausules sluiten niet aan bij de herverzekerde verzekeringsportefeuille; • gesignaleerde of verwachte moeilijkheden bij het verkrijgen van de gewenste herverzekeringsdekking. 	
3.4.1.3	<p>Indien de AF tekortkomingen constateert dient het AFR aanbevelingen te bevatten ter verbetering van de herverzekeringsovereenkomsten, inclusief maatregelen die zouden kunnen worden genomen met betrekking tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het elimineren van inconsistenties in herverzekeringsdekking; • het reduceren van het risico op het niet nakomen van verplichtingen door herverzekeringstegenpartijen; en • het uitbreiden van dekking voor materiële risico's. 	<p>If the AF identifies deficiencies the AFR should outline recommendations to improve the reinsurance arrangements, including actions which might be taken to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eliminate inconsistencies in reinsurance coverage; • reduce the risk of non-performance by reinsurance counterparties; and • extend coverage of material risks.
Leidraad	<p>Voorbeelden van aanbevelingen die de AF kan uitbrengen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aanbeveling tot aanpassing van het herverzekeringsbeleid of het herverzekeringsprogramma; • aanbeveling tot aanpassing van herverzekeringsdekkingen, waaronder aanpassing van retentiebedragen of looptijd van de herverzekeringsovereenkomsten; • aanbeveling tot het veranderen van herverzekeraars; • aanbeveling tot prijsonderhandelingen. 	
3.4.1.4	Het AFR dient te beschrijven hoe de AF tot haar advies is gekomen.	The AFR should set out how the AF has arrived at its opinion.
Leidraad	<p>In de beschrijving hoe de AF tot haar advies is gekomen kan de AF gebruik maken van de kwantitatieve informatie zoals genoemd in artikel 3.4.3.2 en de scenario-analyses zoals genoemd in artikel 3.4.3.1.</p> <p>De AF dient aan te geven welke andere functies of organen zij heeft geraadpleegd om tot haar advies te komen. Dit is vooral ook van belang voor adviezen die op het snijvlak liggen van de AF en de risicomangementfunctie of eigenlijk deel zijn van de bijdrage van de AF aan de risicomangementfunctie.</p>	

3.4.2 Onderlinge verbanden

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.4.2	Onderlinge verbanden	Interrelationships
3.4.2.1	Het AFR dient aan te geven in hoeverre de herverzekeringsovereenkomsten van de onderneming niet overeenstemmen met de onderneming's : - risicobereidheid; - acceptatiebeleid ; en - Technische Voorzieningen , en aanbevelingen te bevatten hoe eventuele inconsistenties dienen te worden verholpen.	The AFR should outline the extent to which the reinsurance arrangements of the undertaking are not consistent with the undertaking's : <ul style="list-style-type: none"> • risk appetite; • underwriting policy; and • Technical Provisions, and include recommendations as to how any inconsistencies should be remedied.
Leidraad	<p>De AF dient aan te geven of naar haar mening de herverzekeringsovereenkomsten (afzonderlijk en in combinatie) niet bijdragen om het bruto risicoprofiel te mitigeren c.q. het netto risicoprofiel niet passend is binnen de risicobereidheid van de verzekeringsonderneming. De AF dient hierbij ook aan te geven of naar haar mening het totaal aan herverzekeringsovereenkomsten, inclusief eventuele SPV's, niet passend is binnen de specifieke risicobereidheid ten aanzien van herverzekering (zoals keuze van herverzekeraars op basis van rating, spreiding c.q. mate van afhankelijkheid van individuele herverzekeraars). Zie ook de leidraad bij artikel 3.4.1.1.</p> <p>De AF dient aan te geven of naar haar mening wijzigingen in (formeel of feitelijk) acceptatiebeleid strijdig zijn met de bepalingen in lopende herverzekeringsovereenkomsten ten aanzien van (al dan niet) automatische herverzekeringsdekking.</p> <p>De AF dient aan te geven of naar haar mening de bepaling van de uit hoofde van herverzekering te verhalen bedragen niet consistent is met de bepaling van de technische voorzieningen. Dergelijke situaties kunnen ontstaan indien de polisdata en/of claimdata op basis waarvan de uit hoofde van herverzekering te verhalen bedragen worden bepaald niet consistent zijn met de data op basis waarvan de technische voorzieningen zijn bepaald (bijvoorbeeld door vertraging in aanlevering van herverzekeringsdata). Een andere vorm van inconsistentie kan zijn dat de risicobepalende factoren (risk drivers) zoals gebruikt voor de projectie van de SCR-componenten in de risicomarge bepaald zijn op basis van niet-actuele herverzekeringsgegevens.</p>	
3.4.2.2	De toelichting op de onderlinge verbanden dient de AF's beoordeling te bevatten van de kredietwaardigheid van de herverzekeringstegenpartijen.	The commentary on interrelationships should incorporate the AF's assessment of the credit standing of reinsurance counterparties.
Leidraad	<p>In het AFR dient de AF te beschrijven hoe de kredietwaardigheid van de herverzekeraars is beoordeeld. Voor de beoordeling kan gedacht worden aan het gebruik van beschikbare ratings of, indien van toepassing, de wijze waarop door de verzekeringsonderneming een eigen inschatting is gemaakt van de kredietwaardigheid van de herverzekeraars; in dat laatste geval dient aangegeven te worden wie / welke afdeling de inschatting heeft gemaakt en op basis van welke informatie de inschatting is gemaakt.</p>	

3.4.3 Effectiviteit van herverzekeringsovereenkomsten

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.4.3	Effectiviteit van herverzekeringsovereenkomsten	Effectiveness of reinsurance arrangements
3.4.3.1	Het AFR dient beoordelingen te bevatten hoe herverzekeringsovereenkomsten, inclusief eventuele SPV's , zouden kunnen reageren in een aantal stress	The AFR should include assessments of how the reinsurance arrangements, including any SPVs , might respond in a number of stressed

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>scenario's of te verwijzen naar waar dit in de ORSA is opgenomen. Die scenario's zouden betrekking kunnen hebben op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ervaring ten aanzien van catastrofeschades; • risico-accumulaties; • niet nakomen van verplichtingen door herverzekeraars; en • wegvallen van een herverzekeringmarkt. 	<p>scenarios or refer to where this is considered in the ORSA. The scenarios might include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • catastrophic claims experience; • risk aggregations; • reinsurance defaults; and • reinsurance exhaustion.
Leidraad	<p>Om tot beoordelingen ten aanzien van herverzekeringsovereenkomsten (inclusief eventuele SPV's) te komen kan de AF de volgende werkzaamheden verrichten of laten verrichten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bepaling van de gevoeligheid van de technische voorzieningen (risicomarge) en uit hoofde van herverzekering te verhalen bedragen, en van het risicomitigerende effect op de SCR, van de opwaartse en neerwaartse kredietaanpassing van herverzekeraars; • onderzoek naar de risicomitigerende werking van de herverzekeringsovereenkomsten onder catastrofescenario's; hierbij dient indien mogelijk aangesloten te worden bij catastrofescenario's uit de ORSA en de schokscenario's uit de standaard formule; • onderzoek naar de risicomitigerende werking van de herverzekeringsovereenkomsten in situaties van risico-accumulatie (samenvallen van meerdere risicoscenario's); hierbij dient indien mogelijk aangesloten te worden bij de scenario's uit de ORSA; • onderzoek naar de impact van een mogelijk faillissement van herverzekeraars, met name hoe de contractartikelen luiden omtrent financiële verrekening ingeval van faillissement en welke impact deze artikelen hebben op de uit hoofde van herverzekering te verhalen bedragen, het Eigen Vermogen en de SCR; • onderzoek naar de impact op het Eigen Vermogen en de SCR van het mogelijk niet beschikbaar zijn of het niet kunnen vernieuwen van de bestaande herverzekeringsdekking(en); • onderzoek of de herverzekeringsdekkingen ook in stress-scenario's effectief zijn en blijven (op zowel korte als lange termijn), en zo nee benoemen dat er sprake is van basisrisico (deze mogelijke werkzaamheden zijn tevens deel van de bijdrage van de AF aan risicomanagement). 	
3.4.3.2	<p>De beoordelingen dienen indicaties te bevatten van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de uit hoofde van herverzekeringsovereenkomsten en SPV's te verhalen bedragen; en • de impact op het eigen vermogen van de onderneming. 	<p>The assessments should include indications of:</p> <ul style="list-style-type: none"> • the amounts recoverable from reinsurance contracts and SPVs; and • the impact on the undertaking's own funds.
Leidraad	<p>Onder "indicaties" dient de AF te verstaan: de kwantitatieve impact van de herverzekeringsovereenkomsten (inclusief eventuele SPV's), zowel aan het begin als aan het einde van de rapportageperiode. Voorbeelden van de indicaties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de uit hoofde van herverzekering te verhalen bedragen, zowel absoluut als gerelateerd aan de hoogte van de beste schatting behorende bij de portefeuille(s) waarop de herverzekeringsovereenkomsten betrekking hebben, gesplitst in: <ul style="list-style-type: none"> ○ te verhalen bedragen exclusief de correctie voor verwachte verliezen door wanbetaling door herverzekeraars (tegenpartijrisico); ○ de correctie voor verwachte verliezen door wanbetaling door herverzekeraars; • het verschil tussen de risicomarge zonder rekening te houden met herverzekering en de risicomarge rekening houdend met herverzekering; • het Eigen Vermogen zonder rekening te houden met herverzekering en het Eigen Vermogen rekening houdend met herverzekering; • het verschil tussen de SCR zonder rekening te houden met herverzekering en de SCR rekening houdend met herverzekering. 	

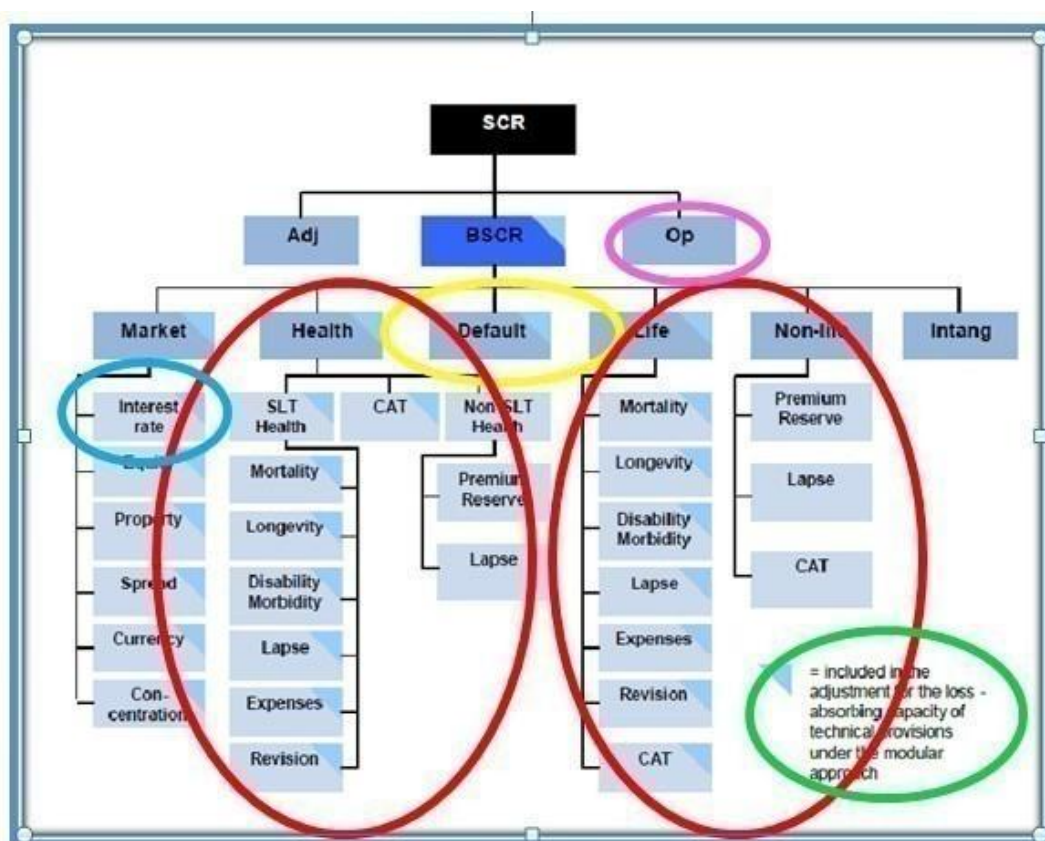
ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	In aanvulling op de kwantitatieve indicaties dient het AFR ook een toelichting te bevatten van de belangrijkste ontwikkelingen gedurende de rapportageperiode van bovenbedoelde bedragen.	
3.4.3.3	De beoordelingen dienen, indien van toepassing, de impact van herziening en prolongatie van herverzekeringsdekking en het mogelijk niet beschikbaar zijn van herverzekeringsdekking te bevatten.	The assessments should consider, if appropriate, the impact of reinstatements or renewal of reinsurance cover and the potential unavailability of reinsurance cover.
Leidraad	Zie vijfde voorbeeld in de leidraad bij artikel 3.4.3.1.	
3.4.3.4	Het AFR zou een beoordeling kunnen bevatten van de effectiviteit van de herverzekeringsovereenkomsten in het mitigeren van de volatiliteit van het eigen vermogen van de onderneming .	The AFR might include an assessment of the effectiveness of the reinsurance arrangements in mitigating the volatility of the undertaking's own funds.
Leidraad	Zie tweede en derde voorbeeld in de leidraad bij artikel 3.4.3.1. Daarnaast kan het AFR een analyse bevatten van het resultaat op herverzekering, waarbij nader onderscheid wordt gemaakt in de verschillende typen herverzekeringsdekking (zoals quota share, stop loss, excess of loss) en eventuele SPV's.	

3.5 Bijdrage aan risicomanagement

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
3.5	Bijdrage aan risicomanagement	Contribution to risk management
3.5.1	Het AFR dient de gebieden te beschrijven waarvoor de AF een materiële bijdrage heeft geleverd aan de implementatie van het risicomanagementsysteem en welke werkzaamheden daarvoor zijn uitgevoerd. Dit dient in het bijzonder de bijdrage te omvatten die de AF heeft geleverd aan de risicomodellering die ten grondslag ligt aan de berekening van de kapitaalvereisten. Andere voorbeelden zouden kunnen zijn de rol van de AF en haar bijdrage met betrekking tot het interne model, de identificatie van materiële afwijkingen van het risicoprofiel van de onderneming ten opzichte van de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de standaardformule en de bijdrage van de AF aan het ORSA proces, inclusief haar visie ten aanzien van de uitgevoerde stresstesten en scenarioanalyses.	The AFR should describe the areas where the AF has made a material contribution to the implementation of the risk management system and the work performed. In particular, this should cover the contribution of the AF to the risk modelling underlying the calculation of the capital requirements. Other examples might include the role of the AF and its contribution in relation to the internal model, the identification of material deviations in the company's risk profile from the assumptions underlying the standard formula and the contribution of the AF to the ORSA process, including its views in relation to the stress- and scenario-testing undertaken.
Leidraad	Zie leidraad bij artikel 3.5.2.	
3.5.2	Het AFR kan een samenvatting bevatten van de belangrijkste bevindingen van deze activiteiten, en dient in dat geval passende verwijzingen te bevatten naar rapportage door de risicomanagementfunctie.	The AFR may summarise the main findings of these activities and in such cases should provide appropriate reference to reporting from the risk management function.
Leidraad	<p>Bijdrage van de AF aan risicomanagement</p> <p>De bijdrage van de AF aan het risicomanagementsysteem kan worden onderverdeeld in vijf hoofdterreinen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. bijdrage aan de risicomodellering van de kapitaalvereisten (zowel standaardformule als intern model alsook het toepassen van USP's); 2. advisering over de keuze voor, en de juiste toepassing van, een (partieel) intern model voor het verzekeringstechnisch risico; De AF kan ook adviseren over bijvoorbeeld het marktrisico (met name renterisico) en in zijn algemeenheid over risico's waarvoor berekeningen via projecties plaatsvinden. Hierbij is voor de AF een belangrijk aandachtspunt de consistentie tussen de bepaling van de technische voorzieningen en de bepaling van de SCR-componenten. 3. onderbouwing van de toepasbaarheid van de standaardformule; 4. bijdrage aan de ORSA (technische voorzieningen, stresstesten en scenarioanalyses); 5. betrokkenheid bij de inrichting en de uitvoering van het beleid ten aanzien van asset liability management (ALM) en risicomitigerende maatregelen. <p>Bijdrage van de AF op groepsniveau aan risicomanagement</p> <p>De AF op groepsniveau zal in haar AFR de ook op groepsniveau relevante opmerkingen betrekken die gemaakt zijn door de AF van de onderliggende entiteiten (dat wil zeggen de tot de groep behorende verzekerings- en herverzekeringsondernemingen).</p> <p>De taken van de AF op groepsniveau zijn breder dan de taken van de AF op entiteitsniveau. Dit blijkt uit het Final Report on Public Consultation No. 14/017 on Guidelines on system of governance (EIOPA-BoS-14/253, 28 januari 2015). In paragraaf 2.212 is ter toelichting op richtsnoer 46 namelijk opgenomen dat de AF op groepsniveau haar advies en haar standpunt geeft over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verzekeringstechnische risico's van de groep; • aspecten met betrekking tot ALM; • de solvabiliteitspositie van de groep; • de toekomstige solvabiliteitspositie van de groep, zoals blijkt uit stresstesten en scenarioanalyses op het gebied van technische voorzieningen en ALM; • dividenduitkeringen in verhouding tot discretionaire winstdeling; • acceptatiebeleid; • herverzekeringregelingen en andere vormen van risico-overdracht of risicomitigatie met betrekking tot verzekeringstechnische risico's; 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<ul style="list-style-type: none"> • adequaatheid, rechtvaardigheid van premies en discretionaire winstdeling dan wel de hiervoor gebruikte methoden. <p>De toelichting in artikel 2.212 gaat dus verder dan de richtsnoer 46: daarin zijn alleen belangenconflicten en het advies van AF ten aanzien van herverzekering opgenomen.</p> <p>De AF op groepsniveau mag ervoor kiezen om adviezen en meningen over ALM-aspecten, solvabiliteitspositie en dividendbeleid niet in het AFR te vermelden; de AF kan dan volstaan met aan te geven dat zij de risicomangementfunctie over haar adviezen en standpunten hieromtrent heeft geïnformeerd als onderdeel van haar bijdrage aan risicomangement.</p> <p>1. Bijdrage aan de risicomodellering van de kapitaalvereisten (zowel standaardformule als intern model alsook het toepassen van USP's)</p> <p>Figuur 1 geeft een overzicht van de SCR structuur onder Solvency II. Ten behoeve van de bepaling van de SCR worden modellen ontwikkeld. Deze modellen kunnen gebaseerd zijn op de standaardformule van Solvency II maar ook op een eigen model van de verzekeraar (intern model).</p> <p>Figuur 1 geeft weer op welke onderdelen inbreng van de AF in ieder geval gewenst is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verzekeringstechnische kapitaalvereisten (zorg, leven, schade) (zie rode ovaal in Figuur 1): dit betreft niet alleen de modellen maar ook het toepassen van de correlaties; • het intereistrisico ten aanzien van de technische voorzieningen en ten aanzien van de activa in verband met aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen, inclusief spaarhypotheken (zie blauwe ovaal in Figuur 1); • tegenpartijrisico, in het bijzonder het onderdeel dat betrekking heeft op herverzekering (zie gele ovaal in Figuur 1); • verliescompensatievermogen van de technische voorzieningen (zie groene ovaal in Figuur 1); • operationeel risico (zie roze ovaal in Figuur 1). 	

Figuur 1: overzicht van de kapitaalvereisten onder Solvency II

Onderwerpen binnen de kapitaalvereisten waarbij de AF ondersteuning kan geven aan de risicomanagementfunctie:

Levensverzekering en ziekteverzekering analoog aan levensverzekering:

- Voor het berekenen van de SCR is het uitgangspunt de beste schatting zoals opgenomen in de Solvency II balans. De beste schatting wordt geschokt op basis van aannames uit de standaardformule of op basis van aannames in het kader van een intern model. De AF kan ondersteunen bij de vaststelling of de beste schatting, zoals die wordt geschokt, aansluit op de beste schatting conform de Solvency II Balans.
- De AF kan ondersteunen bij de beoordeling of de beste schatting na toepassing van een schok conform verwachting is, zeker indien de geschokte beste schatting met hetzelfde model is bepaald als de beste schatting. Op basis van bijvoorbeeld de kasstromen kan de AF een uitspraak doen over de plausibiliteit van de geschokte beste schatting. Hierbij kan de AF ook onderzoeken hoe de homogene risicogroepen zijn vastgesteld, of deze manier van vaststelling leidt tot homogene risicogroepen en of binnen deze homogene risicogroepen de juiste schokken zijn toegepast (op basis van de schokken uit de standaardformule of uit het intern model).
- Bij het vervalrisico voor de levensverzekeringsportefeuille moet een onderverdeling worden gemaakt naar verzekeringen met een negatief en met een positief resultaat bij verval. Een analoge onderverdeling is nodig om portefeuilles met primair kortlevenrisico te onderscheiden van portefeuilles met primair langlevenrisico. De AF kan ondersteunen bij de beoordeling van dergelijke onderverdelingen.
- De AF kan ondersteunen of de uitkomsten van de kostenschok juist zijn bepaald en tevens of deze juist zijn toegerekend aan de homogene risicogroepen. Dit is vooral ook van belang als naast kosten per polis er ook tijdelijke kostenoverschrijdingen in de beste schatting zijn opgenomen; deze kostencomponenten zijn veelal niet aan specifieke homogene risicogroepen gealloceerd, maar dienen ook in de kostenschok te worden betrokken.

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<ul style="list-style-type: none"> • De AF kan ondersteunen bij de procesmatige controle of de juiste schokparameters en correlaties zijn gehanteerd. • In geval van winstdeling op een verzekeringsportefeuille zal er op basis van een model een waarde hiervoor zijn bepaald. In de geschokte situatie heeft de winstdeling een mitigerend effect op de SCR. De AF kan ondersteunen bij de beoordeling van de modellering en de onderbouwing van het mitigerende effect. • De AF kan ondersteunen bij de beoordeling of de SCR berekeningen, voor zover gerelateerd aan technische voorzieningen, betrekking hebben op de totale beste schatting of dat er correcties zijn toegepast, bijvoorbeeld omdat een deel van de technische voorzieningen niet gemodelleerd is. In het laatste geval zal er veelal een opschaling zijn gehanteerd en kan de AF beoordelen of deze opschaling plausibel is; hierbij betreft de AF zowel de grootte op basis waarvan de opschaling plaatsvindt (bijvoorbeeld beste schatting, risicokapitaal of aantal polissen) en de procentuele hoogte van de opschaling ten opzichte van de totale technische voorzieningen. <p>Schadeverzekering en ziekteverzekering analoog aan schadeverzekering</p> <ul style="list-style-type: none"> • In plaats van de standaardformule kunnen ondernemingsspecifieke parameters (Undertaking Specific Parameters; USP's) worden toegepast. De AF kan ondersteunen bij de beoordeling of de USP's ten behoeve van het premierisico en het reserverisico conform de Solvency II eisen en eventuele aanvullende eisen van de toezichthouder zijn toegepast. Hierbij dient getoetst te worden of de USP's tot een betere weerspiegeling van het risico leiden dan de standaardparameters. De AF kan ook beoordelen of de vaststelling van de USP's consistent is met de bepaling van de beste schatting. • De AF kan beoordelen of bij het vervalrisico de winstgevendheid van onverdiende premies en toekomstige premies tot de contractgrens bepaald is op een manier die consistent is met de bepaling van de beste schatting. • De AF kan ondersteunen bij de beoordeling van de wijze waarop in de bepaling van de SCR rekening is gehouden met specifieke elementen van het risicoprofiel van de basisverzekering voor ziektekosten (bijvoorbeeld het vereveningsstelsel). <p>2. Advisering over de keuze voor, en de juiste toepassing, van een (partieel) intern model voor het verzekeringstechnisch risico</p> <ul style="list-style-type: none"> • De AF kan betrokken zijn bij het vooronderzoek of een (partieel) intern model voor het verzekeringstechnisch risico leidt tot een meer passende solvabiliteitseis dan de standaardformule. • De AF kan beoordelen of voldoende betrouwbare data beschikbaar zijn voor de opzet van een intern model voor het verzekeringstechnisch risico. Ook kan de AF betrokken zijn bij de beoordeling van de kwaliteit van de specifiek voor het intern model gebruikte data. • De AF kan een rol hebben bij de totstandkoming van het formele besluit om een intern model toe te passen voor het verzekeringstechnisch risico, inclusief betrokkenheid bij de beoordeling of de accuratere uitkomsten van een mogelijk intern model opwegen tegen de kosten van implementatie van dat interne model. • De AF kan de kwaliteit van de gehanteerde expert judgement beoordelen. • De AF kan een bijdrage leveren aan de totstandkoming (bouw) van een intern model voor het verzekeringstechnische risico. De AF kan ook een bijdrage leveren aan de acceptatie van zo'n intern model, waarbij zij beoordeelt of de verzekeringstechnische risico's voldoende zijn onderbouwd en of er rekening is gehouden met de afhankelijkheid tussen deze risico's (correlaties). • De AF kan ook een bijdrage leveren aan een (partieel) intern model voor andere risico's dan de verzekeringstechnische risico's. In dat geval geeft de AF aan waarom zij hierbij betrokken is. <p>3. Onderbouwing van de toepasbaarheid van de standaardformule</p> <p>De standaardformule mag worden toegepast na een kwalitatieve analyse waarbij is onderzocht of het werkelijke risico uit de SCR-submodules niet significant afwijkt van het risico zoals dit blijkt uit de standaard formule. Om dit te toetsen worden schattingen gemaakt waarbij de waarde van de SCR conform de standaardformule wordt afgezet</p>	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>tegen de waarde van de eigen inschatting van de onderneming. Bij een te grote afwijking is de standaardformule niet toepasbaar. Er is dus een kwantitatief onderzoek nodig om de geschiktheid van de standaardformule te onderbouwen, ook al wordt er gesproken over een kwalitatieve analyse.</p> <p>Voor de AF geldt dat zij een bijdrage kan leveren aan de schattingen van de SCR's voor de verzekeringstechnische risico's. Onderstaand zijn voorbeelden opgenomen hoe de AF kan bijdragen aan de onderbouwing van de toepasbaarheid van de standaardformule:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De AF kan beoordelen of de gerealiseerde resultaten gedurende de rapportageperiode in lijn zijn met de aan het begin van de rapportageperiode verwachte resultaten. Deze vergelijking is onderdeel van het backtesten van de voor de technische voorzieningen gehanteerde aannames. Dit levert daarnaast op lange termijn het inzicht op of de in de standaardformule onderscheiden verzekeringstechnische schokken per risico een goede weergave zijn van de voor de beschouwde verzekeringsportefeuilles relevante verzekeringstechnische risico's. Indien er geen sprake is van een goede weergave kan dat duiden op de noodzaak van een (partieel) intern model. • De AF kan een bijdrage leveren aan de onderbouwing van de gehanteerde correlaties, met name van de correlaties tussen de ondermodules van de verzekeringstechnische risico's. • De AF kan aangeven welke gebeurtenissen naar haar mening incidentele gebeurtenissen zijn (bijv. eenmalige extra kosten) die geen invloed hebben op de vaststelling van de technische voorzieningen. Deze kwalificatie is voor risicomangement een deel van de input voor het beoordelen van de juistheid van het gehanteerde model voor de bepaling van de SCR. • De AF kan haar standpunt geven over de eventuele USP's die de onderneming hanteert, met name of die passen binnen een standaardformule-keuze. <p>4. Bijdrage aan de ORSA (technische voorzieningen, stresstesten en scenarioanalyses)</p> <p>In de ORSA worden de technische voorzieningen geprojecteerd, evenals de bijbehorende kapitaalvereisten. Daarnaast worden stresstesten uitgevoerd evenals scenarioanalyses. De AF kan bijdragen leveren bij de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De technische voorzieningen zoals gerapporteerd in de ORSA-rapportage dienen gelijk te zijn aan de berekende technische voorzieningen. Als er verschillen zijn ten opzichte van de berekende technische voorzieningen wijst de AF de risicomangementfunctie erop dat die hiervoor een verklaring dient op te nemen. Verschillen kunnen bijvoorbeeld ontstaan doordat ten behoeve van de in de ORSA onderscheiden scenario's kleine deelportefeuilles of handmatige correcties buiten beschouwing worden gelaten als deze niet materieel zijn om de gevolgen van de behandelde scenario's inzichtelijk te maken. De AF kan ondersteunen bij het opstellen van de verklaringen en rechtvaardigingen voor dergelijke verschillen. • De AF kan bijdragen aan de beoordeling of de stressscenario's voldoende rekening houden met extreme omstandigheden waaraan de onderneming bloot kan staan. Voorbeelden van deze omstandigheden zijn: <ul style="list-style-type: none"> ○ extreme sterfte, vergelijkbaar met de Spaanse griep; ○ extreem verval door bijvoorbeeld wijziging van wetgeving, crisis of prijsvechters; ○ combinatie van de gevolgen van extreme voorvallen: bijvoorbeeld de uitvinding van een medicijn tegen kanker (met als gevolg lagere zorgkosten maar wel verhoging van langlevensrisico); ○ extreme rentescenario's (Japan-scenario); ○ extreme schade-omstandigheden (klimaat, brand, etc.). • Het aantal scenario's voor de stresstesten moet voldoende en passend zijn voor het risicoprofiel van de onderneming. Er moet rekening zijn gehouden met weliswaar zeer onwaarschijnlijke maar toch denkbare situaties, en er moet zijn gekwantificeerd wat de effecten daarvan kunnen zijn. De AF kan hierbij 	

ESAP 2	Actuariële Functie Rapport conform Richtlijn 2009/138/EG	Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC
	<p>ondersteunen, met name op het gebied van scenario's ten aanzien van het optreden van verzekeringstechnische risico's en scenario's ten aanzien van herverzekering.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De AF kan een standpunt formuleren ten aanzien van (een deel van) de uitkomsten van de ORSA. Daarbij kan zij aangegeven of er aanleiding is om uitgangspunten (inclusief gehanteerde methoden en modellen) voor de bepaling van de beste schatting, de risicomarge of de SCR voor de verzekeringstechnische risico's nader te onderzoeken of aan te passen. <p>5. Betrokkenheid bij de inrichting en de uitvoering van het beleid ten aanzien van asset liability management (ALM) en risicomitigerende maatregelen</p> <p>Het doel van ALM is om een optimale verhouding tussen risico en rendement te realiseren. Om dit te bereiken zal de onderneming scenario's doorrekenen waarbij zoveel mogelijk geanticipeerd wordt op mogelijke ontwikkelingen. Keuzes ten aanzien van beleggingsmixen, maar ook aanpassingen in de verzekeringsportefeuille, spelen een rol bij het tot stand komen van de optimale verhouding tussen risico en rendement. Daarnaast kan ALM worden ingezet om op basis van uitkomsten van extreme scenario's maatregelen te nemen om het risicoprofiel te verlagen. Bij het doorrekenen van de verschillende scenario's zal blijken wat de effecten zijn op de uitkeringen en premies van de verzekeringsportefeuille.</p> <p>De AF kan bij de uitvoering van ALM op de volgende gebieden een bijdrage leveren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling van de plausibiliteit van de gehanteerde aannames; • De modellering van de verzekeringsportefeuille waarbij ook alle specifieke aspecten van die portefeuille moeten zijn gemodelleerd. Gedacht kan worden aan embedded options, garanties op uitkeringen, specifieke kenmerken van unit linked-portefeuilles, gegarandeerde afkoopwaarden, etc. • Beoordeling van de effecten van wijzigingen in embedded options; • Beoordeling van de solvabiliteitspositie in geval van extreme scenario's; • Beoordeling of het ALM-beleid aansluit op de risicobereidheid van de onderneming, met name ten aanzien van het verzekeringstechnische risico. 	

Bijlage A – Relevante regelgeving

De relevante regelgeving voor het Actuariële Functie Rapport bestaat uit:

Engelse teksten

- Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II)
[*Official Journal of the European Union*, L335, 17 December 2009. Consolidated version (12 January 2017) after amendments from Directives 2011/89/EU, 2012/23/EU, 2013/23/EU, 2013/58/EU, Omnibus II Directive 2014/51/EU and Directive 2016/2341]
- Commission Delegated Regulation (EU) 2015/35 of 10 October 2014 supplementing Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II)
[*Official Journal of the European Union*, L12, 17 January 2015. Consolidated version (9 April 2017) after amendments from Commission Delegated Regulations 2016/467, 2016/2283 and 2017/669]
- Final Report on Public Consultation No. 14/036 on Guidelines on valuation of technical provisions – EIOPA-BoS-14/166, 27 November 2014
(also issued as stand-alone document Guidelines on the valuation of technical provisions – EIOPA-BoS-14/166 EN)
- Final Report on Public Consultation No. 14/017 on Guidelines on system of governance – EIOPA-BoS-14/253, 28 January 2015
(also issued as stand-alone document Guidelines on system of governance – EIOPA-BoS-14/253 EN)
- European Standard of Actuarial Practice 1 (ESAP1) – General Actuarial Practice – Approved as a model standard by the General Assembly of the Actuarial Association of Europe on 3 October 2014
- European Standard of Actuarial Practice 2 (ESAP 2) – Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC – Model standard of actuarial practice of the Actuarial Association of Europe (Approved by the General Assembly on 31 January 2016)
- European Standard of Actuarial Practice 2 (ESAP 2) – Actuarial Function Report under Directive 2009/138/EC – Tabular version – Including issuer considerations and reference to regulatory requirements

Nederlandse teksten

- Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II)
[Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, L335, 17 december 2009. Geconsolideerde versie (12 januari 2017) na wijzigingen uit hoofde van Richtlijnen 2011/89/EU, 2012/23/EU, 2013/23/EU, 2013/58/EU, Omnibus II Richtlijn 2014/51/EU en Richtlijn 2016/2341]
- Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Commissie van 10 oktober 2014 tot aanvulling van Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II)
[Publicatieblad van de Europese Unie, L12, 17 januari 2015. Geconsolideerde versie (9 april 2017) na wijziging uit hoofde van Gedelegeerde Verordeningen 2016/467, 2016/2283 en 2017/669 van de Commissie]
- Richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen – EIOPA-BoS-14/166 NL
- Richtsnoeren voor het governancestelsel – EIOPA-BoS-14/253 NL

Regelgeving AG

- Besluit van 29 november 2016 van de Algemene Ledenvergadering van het AG om ESAP 1 over te nemen in de AG-regelgeving met de status "Aanwijzing"
- Besluit van 29 november 2016 van de Algemene Ledenvergadering van het AG om ESAP 2 over te nemen in de AG-regelgeving met de status "Aanwijzing"

Bijlage B – Actuariële Functie in de Solvency II-regelgeving

In deze bijlage is een overzicht opgenomen van de bepalingen binnen de Solvency II-regelgeving waarin een verwijzing naar de AF is opgenomen. Hiervan zijn de *cursief* opgenomen bepalingen van direct belang voor het AFR.

Solvency II Richtlijn (2009/138/EG)

- *Art. 48 "Actuariële functie"*
 - *Vereisten ten aanzien van de AF*

Gedelegeerde Verordening (EU 2015/35)

- Art. 269 "Risicomanagementfunctie"
 - Samenwerking AF met risicomanagementfunctie
- *Art. 272 "Actuariële functie"*
 - *Uitwerking van de vereisten ten aanzien van de AF*
- Art. 294 "Governancesysteem"
 - Het verslag over de solvabiliteit en financiële toestand (SFCR) bevat een beschrijving van de wijze waarop de AF van de verzekerings- of herverzekeringsonderneming wordt toegepast.
- Art. 308 "Governancesysteem"
 - Met betrekking tot AF bevat het periodieke toezichtrapport (RSR) een overzicht van de activiteiten die tijdens de rapportageperiode door de AF op elk van haar terreinen van verantwoordelijkheid zijn verricht, met een beschrijving van de wijze waarop de AF tot de doeltreffende implementatie van het risicomanagementsysteem van de onderneming bijdraagt.
- Art. 378 "Criteria voor de beoordeling van de gelijkwaardigheid van een derde land"
 - Equivalentie-eis ten aanzien van de AF

Uitvoeringsverordeningen

- De uitvoeringsverordeningen kennen geen bepalingen ten aanzien van de AF.

Richtsnoeren²

- ***Richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen (EIOPA-BoS-14/166 NL)***
 - *Toetsing en validering van de kwaliteit van gegevens (richtsnoeren 3-6; 8)*
 - *Beperkingen in de gegevens (richtsnoeren 9-12; 14)*
 - *Marktgegevens (richtsnoer 16)*
 - *Methoden voor de beoordeling van de technische voorzieningen – Algemeen evenredigheidsbeginsel (richtsnoer 44)*

² In bijlage B zijn meer Richtsnoeren opgenomen dan in bijlage A omdat bijlage B de AF betreft en bijlage A uitsluitend het AFR.

- *Validering (richtsnoeren 83-87)*
- **Richtsnoeren inzake ondernemingsspecifieke parameters (EIOPA-BoS-14/178 NL)**
 - Inleiding (paragraaf 1.6 en paragraaf 1.7)
- **Richtsnoeren inzake het gebruik van interne modellen (EIOPA-BoS-14/180 NL)**
 - Functies in het valideringsproces (richtsnoer 37)
- **Richtsnoeren voor de gelijkwaardigheidsbeoordelingsmethoden door nationale toezichthoudende autoriteiten uit hoofde van Solvabiliteit II (EIOPA-BoS-14/182 NL)**
 - Technische bijlage II, Deel II - Model vragenlijst, vraag 16
- **Richtsnoeren voor het governancestelsel (EIOPA-BoS-14/253 NL)**
 - Inleiding (paragrafen 1.4, 1.12 en 1.13)
 - Beleidslijnen (richtsnoer 7)
 - Actuariële functie (richtsnoeren 46-51)
- **Richtsnoeren voor de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit (EIOPA-BoS-14/259 NL)**
 - Voortdurende naleving van de technische voorzieningen (richtsnoer 11); de AF levert hierover input voor de ORSA
- **Richtsnoeren voor het toezicht op bijkantoren van verzekeringsondernemingen uit derde landen (EIOPA-BoS-15/110 NL)**
 - Sleutelfuncties (richtsnoer 30)

Bijlage C – Vertalingen van Solvency II-bepalingen ten aanzien van de Actuariële Functie

Solvabiliteit II Richtlijn	Solvency II Directive
Artikel 48 – Actuariële functie	Article 48 – Actuarial function
1. Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen voorzien in een doeltreffende actuariële functie:	1. Insurance and reinsurance undertakings shall provide for an effective actuarial function to:
a) zij coördineert de berekening van technische voorzieningen;	(a) coordinate the calculation of technical provisions;
b) zij zorgt ervoor dat de gebruikte methodieken en onderliggende modellen en de bij de berekening van technische voorzieningen gehanteerde aannames correct zijn;	(b) ensure the appropriateness of the methodologies and underlying models used as well as the assumptions made in the calculation of technical provisions;
c) zij beoordeelt of genoeg gegevens worden gebruikt bij de berekening van technische voorzieningen, en zij beoordeelt de kwaliteit ervan;	(c) assess the sufficiency and quality of the data used in the calculation of technical provisions;
d) zij toetst de beste schattingen („best estimates”) aan de ervaring ;	(d) compare best estimates against experience ;
e) zij verstrekt het bestuurlijk, beleidsbepalend of toezichthoudend orgaan informatie over de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van technische voorzieningen;	(e) inform the administrative, management or supervisory body of the reliability and adequacy of the calculation of technical provisions;
f) zij ziet toe op de berekening van technische voorzieningen in de artikel 82 genoemde gevallen;	(f) oversee the calculation of technical provisions in the cases set out in Article 82;
g) zij brengt advies uit over de algehele gedragslijn voor het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen;	(g) express an opinion on the overall underwriting policy;
h) zij brengt advies uit over de adequaatheid van herverzekeringsregelingen; en	(h) express an opinion on the adequacy of reinsurance arrangements; and

Solvabiliteit II Richtlijn	Solvency II Directive
i) zij draagt ertoe bij dat het in artikel 44 bedoelde Risk managementsysteem doeltreffend wordt toegepast, met name wat betreft de risicomodellering die ten grondslag ligt aan de berekening van de kapitaalvereisten als beschreven in hoofdstuk VI, afdelingen 4 en 5, en de in artikel 45 bedoelde beoordeling.	(i) contribute to the effective implementation of the risk-management system referred to in Article 44, in particular with respect to the risk modelling underlying the calculation of the capital requirements set out in Chapter VI, Sections 4 and 5, and to the assessment referred to in Article 45.
2. De actuariële functie wordt uitgeoefend door personen die kennis van actuariële en financiële wiskunde hebben die in verhouding staat tot de aard, omvang en complexiteit van de risico's die aan de werkzaamheden van de verzekerings- of herverzekeringsonderneming verbonden zijn, en die kunnen aantonen over relevante ervaring met de toepasselijke beroeps- en andere normen te beschikken.	2. The actuarial function shall be carried out by persons who have knowledge of actuarial and financial mathematics, commensurate with the nature, scale and complexity of the risks inherent in the business of the insurance or reinsurance undertaking, and who are able to demonstrate their relevant experience with applicable professional and other standards.

Solvabiliteit II – Gedelegeerde Verordening	Solvency II – Delegated Regulation
Artikel 272 – Actuariële functie	Article 272 - Actuarial function
1. Met betrekking tot de coördinatie van de berekening van de technische voorzieningen omvat de actuariële functie alle volgende taken:	1. In coordinating the calculation of the technical provisions, the actuarial function shall include all of the following tasks:
(a) zij past methoden en procedures toe om de toereikendheid van technische voorzieningen te beoordelen en te waarborgen dat de berekening ervan in overeenstemming is met de vereisten van de artikelen 75 tot en met 86 van Richtlijn 2009/138/EG;	(a) apply methodologies and procedures to assess the sufficiency of technical provisions and to ensure that their calculation is consistent with the requirements set out in Articles 75 to 86 of Directive 2009/138/EC;
(b) zij beoordeelt de onzekerheid waarmee de schattingen zijn omgeven die bij de berekening van technische voorzieningen zijn gemaakt;	(b) assess the uncertainty associated with the estimates made in the calculation of technical provisions;

Solvabiliteit II – Gedelegeerde Verordening	Solvency II – Delegated Regulation
(c) zij zorgt ervoor dat beperkingen met betrekking tot de gegevens die voor de berekening van technische voorzieningen worden gebruikt, naar behoren worden aangepakt;	(c) ensure that any limitations of data used to calculate technical provisions are properly dealt with;
(d) zij zorgt ervoor dat in de in artikel 82 van Richtlijn 2009/138/EG bedoelde gevallen de meest geschikte benaderingen voor de berekening van de beste schatting worden gehanteerd;	(d) ensure that the most appropriate approximations for the purposes of calculating the best estimate are used in cases referred to in Article 82 of Directive 2009/138/EC;
(e) zij zorgt ervoor dat homogene risicogroepen van verzekerings- en herverzekeringsverplichtingen worden onderkend met het oog op een adequate beoordeling van de onderliggende risico's;	(e) ensure that homogeneous risk groups of insurance and reinsurance obligations are identified for an appropriate assessment of the underlying risks;
(f) zij bestudeert de dienstige informatie afkomstig van financiële markten en van algemeen beschikbare gegevens over verzekeringstechnische risico's en zorgt ervoor dat deze bij de beoordeling van technische voorzieningen wordt meegenomen;	(f) consider relevant information provided by financial markets and generally available data on underwriting risks and ensure that it is integrated into the assessment of technical provisions;
(g) zij vergelijkt de materiële verschillen in de berekening van technische voorzieningen van het ene jaar tot het andere en motiveert deze verschillen;	(g) compare and justify any material differences in the calculation of technical provisions from year to year;
(h) zij zorgt ervoor dat een deugdelijke evaluatie wordt verstrekt van de opties en garanties die in verzekerings- en herverzekeringsovereenkomsten zijn opgenomen.	(h) ensure that an appropriate assessment is provided of options and guarantees included in insurance and reinsurance contracts.
2. De actuariële functie beoordeelt of de bij de berekening van de technische voorzieningen gehanteerde methodieken en aannamen passend zijn voor de specifieke branches van de onderneming en voor de wijze waarop het bedrijf wordt beheerd, rekening houdend met de beschikbare gegevens.	2. The actuarial function shall assess whether the methodologies and assumptions used in the calculation of the technical provisions are appropriate for the specific lines of business of the undertaking and for the way the business is managed, having regard to the available data.

Solvabiliteit II – Gedelegeerde Verordening	Solvency II – Delegated Regulation
<p>3. De actuariële functie beoordeelt of de bij de berekening van technische voorzieningen gebruikte IT-systemen de actuariële en statistische procedures voldoende ondersteunen.</p>	<p>3. The actuarial function shall assess whether the information technology systems used in the calculation of technical provisions sufficiently support the actuarial and statistical procedures.</p>
<p>4. Bij de toetsing van de beste schattingen aan de praktijkervaring evalueert de actuariële functie de kwaliteit van de beste schattingen uit het verleden en maakt zij gebruik van de bij deze evaluatie verworven inzichten om de kwaliteit van de actuele berekeningen te verbeteren. Bij de toetsing van de beste schattingen aan de praktijkervaring worden onder meer vergelijkingen gemaakt tussen de waargenomen waarden en de ramingen die aan de berekening van de beste schatting ten grondslag liggen, met de bedoeling conclusies te trekken ten aanzien van de adequaatheid, juistheid en volledigheid van de gehanteerde gegevens en aannamen, alsook ten aanzien van de methodieken die bij de berekening ervan zijn gebruikt.</p>	<p>4. The actuarial function shall, when comparing best estimates against experience, review the quality of past best estimates and use the insights gained from this assessment to improve the quality of current calculations. The comparison of best estimates against experience shall include comparisons between observed values and the estimates underlying the calculation of the best estimate, in order to draw conclusions on the appropriateness, accuracy and completeness of the data and assumptions used as well as on the methodologies applied in their calculation.</p>
<p>5. De aan het bestuurlijk, beleidsbepalend of toezichthoudend orgaan medegedeelde informatie over de berekening van de technische voorzieningen bevat ten minste een beredeneerde analyse van de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening ervan, alsook van de bronnen en van de mate van onzekerheid van de schatting van de technische voorzieningen. De beredeneerde analyse wordt onderbouwd door een gevoeligheidsanalyse, waarin onder meer de gevoeligheid wordt onderzocht van de technische voorzieningen voor elk van de grote risico's die verbonden zijn aan de verplichtingen die door de technische voorzieningen worden gedekt. De actuariële functie vermeldt en verklaart op heldere wijze al haar eventuele punten van zorg ten aanzien van de adequaatheid van technische voorzieningen.</p>	<p>5. Information submitted to the administrative, management or supervisory body on the calculation of the technical provisions shall include at least a reasoned analysis on the reliability and adequacy of their calculation and on the sources and the degree of uncertainty of the estimate of the technical provisions. That reasoned analysis shall be supported by a sensitivity analysis that includes an investigation of the sensitivity of the technical provisions to each of the major risks underlying the obligations which are covered in the technical provisions. The actuarial function shall clearly state and explain any concerns it may have concerning the adequacy of technical provisions.</p>

Solvabiliteit II – Gedelegeerde Verordening	Solvency II – Delegated Regulation
6. Het overeenkomstig artikel 48, lid 1, onder g), van Richtlijn 2009/138/EG door de actuariële functie uit te brengen advies over de gedragslijn voor het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen bevat ten minste conclusies ten aanzien van de volgende aandachtspunten:	6. Regarding the underwriting policy, the opinion to be expressed by the actuarial function in accordance with Article 48(1)(g) of Directive 2009/138/EC shall at least include conclusions regarding the following considerations:
(a) toereikendheid van de te verdienen premies voor de dekking van toekomstige schaden en kosten, met name rekening houdend met de onderliggende risico's (met inbegrip van verzekeringstechnische risico's), en het effect van de in verzekerings- en herverzekeringsovereenkomsten opgenomen opties en garanties op de toereikendheid van de premies;	(a) sufficiency of the premiums to be earned to cover future claims and expenses, notably taking into consideration the underlying risks (including underwriting risks), and the impact of options and guarantees included in insurance and reinsurance contracts on the sufficiency of premiums;
(b) het effect van inflatie, juridisch risico, verandering in de samenstelling van de portefeuille van de onderneming, en van bij specifieke homogene risicogroepen toegepaste systemen die de door verzekeringnemers betaalde premies opwaarts of neerwaarts aanpassen naar gelang van hun schadeverleden (bonus-malussystemen), dan wel daarmee vergelijkbare systemen;	(b) the effect of inflation, legal risk, change in the composition of the undertaking's portfolio, and of systems which adjust the premiums policyholders pay upwards or downwards depending on their claims history (bonus-malus systems) or similar systems, implemented in specific homogeneous risk groups;
(c) de progressieve tendens van een portefeuille verzekeringsovereenkomsten om verzekerden met een hoger risicoprofiel aan te trekken of te behouden (antiselectie).	(c) the progressive tendency of a portfolio of insurance contracts to attract or retain insured persons with a higher risk profile (anti-selection).
7. Het overeenkomstig artikel 48, lid 1, onder h), van Richtlijn 2009/138/EG door de actuariële functie uit te brengen advies over de algemene herverzekeringsregelingen bevat een analyse van de adequaatheid van:	7. Regarding the overall reinsurance arrangements, the opinion to be expressed by the actuarial function in accordance with Article 48(1)(h) of Directive 2009/138/EC shall include analysis on the adequacy of the following:
(a) het risicoprofiel van de onderneming en de door de onderneming gevolgde gedragslijn voor het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen;	(a) the undertaking's risk profile and underwriting policy;

Solvabiliteit II – Gedelegeerde Verordening	Solvency II – Delegated Regulation
(b) de herverzekeraars, waarbij rekening wordt gehouden met hun kredietwaardigheid;	(b) reinsurance providers taking into account their credit standing;
(c) de verwachte dekking bij stressscenario's met betrekking tot de gevolgde gedragslijn voor het aangaan van verzekeringstechnische verplichtingen;	(c) the expected cover under stress scenarios in relation to the underwriting policy;
(d) de berekening van de bedragen die op herverzekeringsovereenkomsten en special purpose vehicles kunnen worden verhaald.	(d) the calculation of the amounts recoverable from reinsurance contracts and special purpose vehicles.
8. De actuariële functie stelt ten minste jaarlijks een schriftelijk verslag op dat bij het bestuurlijk, beleidsbepalend of toezichthoudend orgaan wordt ingediend. In het verslag worden alle door de actuariële functie vervulde taken en de resultaten daarvan gedocumenteerd en worden duidelijk alle eventuele tekortkomingen aangegeven , alsook aanbevelingen gedaan met betrekking tot de wijze waarop deze tekortkomingen zouden moeten worden verholpen.	8. The actuarial function shall produce a written report to be submitted to the administrative, management or supervisory body, at least annually. The report shall document all tasks that have been undertaken by the actuarial function and their results, and shall clearly identify any deficiencies and give recommendations as to how such deficiencies should be remedied.

Bijlage D – Solvency II balansposten in het domein van de Actuariële Functie

Bijlage bij artikel 3.2.1.1: de in de Solvency II balans te rapporteren technische voorzieningen (verplichtingen) en bedragen die verhaalbaar zijn uit hoofde van herverzekering (activa).

Balans	S.02.01.01
Uit hoofde van herverzekering verhaalbare bedragen uit:	R0270
• Schade- en ziekteverzekering analoog aan schadeverzekering	R0280
o Schadeverzekering met uitzondering van ziekteverzekering	R0290
o Ziekteverzekering analoog aan schadeverzekering	R0300
• Levens- en ziekteverzekering analoog aan levensverzekering, met uitzondering van ziekteverzekering en aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen	R0310
o Ziekteverzekering analoog aan levensverzekering	R0320
o Levensverzekering, met uitzondering van ziekteverzekering en aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen	R0330
• Aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen	R0340
Technische voorzieningen – schadeverzekering	R0510
• Technische voorzieningen – schadeverzekering (behalve ziekteverzekering)	R0520
o Technische voorzieningen als geheel berekend	R0530
o Beste schatting	R0540
o Risicomarge	R0550
• Technische voorzieningen – ziekteverzekering (analoog aan schadeverzekering)	R0560
o Technische voorzieningen als geheel berekend	R0570
o Beste schatting	R0580
o Risicomarge	R0590
Technische voorzieningen – levensverzekering (behalve aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen)	R0600
• Technische voorzieningen – ziekteverzekering (analoog aan levensverzekering)	R0610
o Technische voorzieningen als geheel berekend	R0620
o Beste schatting	R0630
o Risicomarge	R0640
• Technische voorzieningen – levensverzekering (behalve aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen)	R0650
o Technische voorzieningen als geheel berekend	R0660
o Beste schatting	R0670
o Risicomarge	R0680
Technische voorzieningen – aan indexen of beleggingen gekoppelde verzekeringen	R0690
o Technische voorzieningen als geheel berekend	R0700
o Beste schatting	R0710
o Risicomarge	R0720